

**Міністерство освіти і науки
України**

**Державний заклад
«Луганський національний
університет імені Тараса
Шевченка»**

**ЗБІРНИК
МАТЕРІАЛІВ**

**Міжнародної науково-практичної
конференції
«Україна-Китай: діалог
культур» та Міжнародної
науково-практичної
конференції «Сучасні тенденції
сходознавства»
(3-4 травня 2022 р.,
м. Полтава)**

**Полтава
ДЗ «ЛНУ імені Тараса
Шевченка» 2022**

УДК 008(477:510)(062.552)

Рецензенти:

Дмитренко В.І. – доктор філологічних наук, професор кафедри української та світової літератур Криворізького державного педагогічного університету.

Перова С.В. – доцент, кандидат педагогічних наук, завідувач кафедри теорії та практики перекладу ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка».

З-41 Збірник матеріалів Міжнародної науково- практичної конференції «Україна-Китай: діалог культур» та Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції сходознавства» (3-4 травня 2022, м. Полтава) / за заг. ред. Н.В. Федічевої; Держ. закл. «Луган. нац. ун-т імені Тараса Шевченка».

–
Вип. 1. –Полтава : Вид-во ДЗ „ЛНУ імені Тараса Шевченка”, 2022.
– 121 с.

До збірника ввійшли матеріали Міжнародної науково- практичної конференції «Україна – Китай: діалог культур» та Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції сходознавства».

Збірник розрахований насамперед на студентів і викладачів вищих навчальних закладів.

Рекомендовано до друку рішенням вченої ради Державного закладу «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка» від 23.06.2022 (протокол № 11)

© Колектив авторів, 2022

© ДЗ «ЛНУ імені Тараса Шевченка», 2022

ЗМІСТ

1. **Федічева Н.В.** THE MAJOR CAUSES OF MULTILINGUALISM 5-9
2. **Федічева Н.В.** THE ADVANTAGES OF BEING MULTILINGUAL 10-15
3. **Федічева Н.В., Коломойченко А.** CHINESE PHILOSOPHER LAO TZU AND HIS ANCIENT WISDOM 15-21
4. **Перепада Д.О.** ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОЇ СЕМАНТИКИ ПРИ ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКИХ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ 21-28
5. **Назаренко А.О.** ЯПОНСЬКІ МАРНОВІРСТВА 28-31
6. **Крохмаль А.О.** МЕТОДИ ВПЛИВУ ЯПОНСЬКОЇ ПСИХОЛОГІЇ НА ЛЮДЕЙ 31-35
7. **Гайворонська К.І.** ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ КИТАЙСЬКОЮ МОВОЮ 35-41
8. **Шевченко К.В.** ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ У МАЙБУТНІХ ПЕРЕКЛАДАЧІВ 42-46
9. **Пшенична З.А.** КЛАСИФІКАЦІЯ ОНОМАТОПЕЇ У ЯПОНСЬКІЙ МОВІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У МАНЗІ 47-49
10. **Сасенко Д.А.** ВИКОРИСТАННЯ КЮДЖІТАЙ В СУЧАСНІЙ ЯПОНСЬКІЙ МОВІ 50-52
11. **Януш Д.А.** КУЛЬТУРА СТАРОДАВНЬОГО КИТАЮ 52-56
12. **Воропаєва О.Р.** ОСОБЛИВОСТІ ЯПОНСЬКОЇ МУЗИКИ 56-59

13. **Януш Д.А.** ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ДІЛОВОЇ КОМУНІКАЦІЇ З КИТАЙСЬКИМИ БІЗНЕС-ПАРТНЕРАМИ 59-62
14. **Го Сяолі** ПЯТНАДЦАТЬ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ БРОНЗОВЫХ СВЕТИЛЬНИКОВ В ПЕРИОД СРАЖАЮЩИХСЯ ЦАРСТВ В КИТАЕ 62-70
15. **Го Сяолі** БЕЛО-ГОЛУБОЙ ФАРФОР ЦИНХУА ДИНАСТИИ ЮАНЬ В РЕГИОНЕ ЯНЬЧЖАО В КИТАЕ 71-81
16. **Чен Хун** БЕЛЫЙ НЕФРИТОВЫЙ ДИСК БИ С ДВОЙНЫМИ ДРАКОНАМИ ПО ТЕХНОЛОГИИ АЖУРНОЙ РЕЗЬБЫ ВРЕМЕН ДИНАСТИИ ХАНЬ 81-89
17. **Чен Хун** БРОНЗОВАЯ КУРИЛЬНИЦА С ЗОЛОТОЙ ИНКРУСТАЦИЕЙ В ВИДЕ ГОРЫ БОШАНЬ ПЕРИОДА ДИНАСТИИ СИХАНЬ В КИТАЕ 90-99
18. **Го Сяолі** БРОНЗОВОЕ УКРАШЕНИЕ С ИЗОБРАЖЕНИЯМИ ДРАКОНА И ФЕНИКСА В ПЕРИОД СРАЖЕНИЯ 99-108
19. **Чен Хун, Лю Пань** БРОНЗОВЫЙ СВЕТИЛЬНИК В ФОРМЕ ФИГУРЫ ЧЕЛОВЕКА В ПЕРИОД СРАЖАЮЩИХ ЦАРСТВ ЧЖАНЬГО 109-120
20. **Малахова Ю.В.** ОЛІМПІАДИ В КИТАЇ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ 120-138
21. **Чень Ци** КРАТКОЕ ВВЕДЕНИЕ В ИСТОРИЮ ИССЛЕДОВАНИЙ НАНАЙСКОЙ КУЛЬТУРЫ В КИТАЕ 138-154
22. **Вень Сюмей** СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ РУССКИХ И КИТАЙСКИХ ПОСЛОВИЦ В ЯЗЫКОВОМ И КУЛЬТУРНОМ АСПЕКТАХ 154-162

THE MAJOR CAUSES OF MULTILINGUALIS

Nataliia FEDICHEVA

PhD, associate professor
Luhansk Taras Shevchenko National
University, Ukraine

nvfedicheva@yahoo.com

ORCID 0000-0001-8012-5636

Linguistic anthropology is a branch of anthropology that studies the role of language in the social lives of individuals and communities. Linguistic anthropology deals with the study of different languages and how they are structured to bring out the meaning. In the past linguists used to travel long distances so that they could interact with different ethnic groups and study their languages. Since people rarely understood languages of other ethnic groups, anthropologists used the differences in language to classify ethnic groups. The case has changed today whereby coming from different ethnic and language groups can easily communicate. The reason for the free and open communication across ethnic groups is the spread of multilingualism which is the use of more than one language by an individual or by group of speakers such as the inhabitants of a particular region or a nation. Researchers have a different understanding and categorization of bilinguals/bilingualism and multilingual/multilingualism. In the present study, we do not distinguish bilinguals/bilingualism and multilingual/multilingualism but we use the term multilingualism. Some causes of

multilingualism in the current world include the effect of colonialism, migration of people from one place to another, intermarriages among people from different language groups, and introduction of multilingual learning systems in educational establishments.

Colonialism has greatly contributed to the multilingualism being witnessed in the current world. During the colonial period, powerful countries were struggling with the purpose of dividing the world into smaller countries so that they can rule over them and exploit their resources (1, 12). But the colonies had to live with the native people, and they had to teach them foreign languages. As a result, the native people started learning the new languages and applying them in their daily lives. And they even taught them to their children. Besides, some colonial powers rewarded those native individuals who could speak a foreign language fluently. In this regard, many native people were willing to understand foreign languages so that they can as well be rewarded. Due to the continuous use of foreign languages, people ended up incorporating them into their culture. For example, most African countries use foreign languages such as English, Spanish, and French as their national languages.

The migration of people from one place to another has also resulted in multilingualism. The current improvement in transport and technology has made it easier for people to travel to any place of their choice. A large number of migrants embark on a journey escaping various hardships such as past or future persecution based on race, religion, nationality, and/or membership. In 2016, there were 22.5 million refugees worldwide, the highest number on record. However, later this number has been contracting. There are currently 2.9 million asylum seekers, mostly in Germany and the USA. In May 2022 there are about 10 million Ukrainian refugees who are fleeing the war. People who dislike their

place of birth also decide to shift to other place either within the country, in the continent or outside the continent. When people move to a new place, they tend to learn the new culture so that they can be taken as the residents of that place. In the process, they learn the language spoken by people of that place and they also teach the natives their languages. And this leads to an exchange of languages.

Intermarriages between people from different language groups have contributed to the use of more than one language in the world (2, 37). When a couple speaking different language lives together, they end up teaching each other their languages. The same happens to their children who learn both the paternal and maternal languages. In the current world, intermarriages between people from different language groups have become normal unlike in the past where marriage was restricted to one's ethnic group. Thus, intermarriages have resulted in the spread of multilingualism in the current world.

The introduction of a multilingual learning system in almost all countries in the world has made a great contribution to speaking of multiple languages among individuals around the world (3). For example, in Ukraine, in the United States and in most European countries, children who go to school are introduced to other languages besides their first language. The same happens in Asia and Africa. The aim of teaching multiple languages in schools is to enhance cultural diversity and international interaction. As such, learning to speak other languages has become a custom since the world has become a social place where people can travel anywhere and meet with anyone.

Multilingualism has become a custom nowadays unlike in the past when people were restricted to their first languages. In this case, ethnographers have found it easy to travel to any community to study their culture since the challenge of the

language barrier has been resolved. The understanding of multiple languages has affected people's culture, it has also enabled people to travel and live anywhere in the world as long as they can communicate fluently with the people living at their new places. Multilingualism is currently the normal human condition. Speaking two or more languages is the natural way of life for three-quarters of the human race. In the modern world, being monolinguals is not strength but a handicap. As for multiculturalism, it is less easy to define and can be a controversial term. If, though, we understand culture in a broad sense as the way that people live their daily lives - the food they eat, the way they dress, their preferred entertainment, and also the way that they see the world, we can say that different cultures coexist but also that cultures become increasingly mixed. Multilingualism and multiculturalism have become hot topics. The theme of multilingualism is a central interest of the membership and the many stakeholders who participate in numerous international conferences and conventions.

References

Aronin, Larissa, and David Singleton. "Multilingualism as a new linguistic dispensation." *International Journal of Multilingualism* 5.1 (2008): 1-16.

Bamgbose, Ayo. "Pride and prejudice in multilingualism and development." *African languages, development and the state*. Routledge, 2002. 45-55.

Singleton, David, et al., eds. *Current multilingualism: A new linguistic dispensation*. Vol. 102. Walter de Gruyter, 2013.

Федічева Н.В.

Основні причини багатомовності

Стаття присвячена причинам багатомовності в

сучасному світі. Серед цих причин: вплив колоніалізму, міграція людей з одного місця в інше, змішані шлюби між людьми з різних мовних груп, а також запровадження багатомовних систем навчання в навчальних закладах. Метою дослідження є збір, аналіз та узагальнення інформації, пов'язаної з причинами багатомовності.

Ключові слова: причини, багатомовність, міграція, змішані шлюби, багатомовні системи навчання.

Fedicheva N.V

The Major Causes of Multilingualism

The article is devoted to the causes of multilingualism in the current world. Among these causes are: the effect of colonialism, migration of people from one place to another, intermarriages among people from different language groups, and introduction of multilingual learning systems in educational institutions .The purpose of the study is to collect, analyze and summarize information related to the causes of multilingualism

Key words: causes, multilingualism, migration, intermarriages, multilingual learning systems.

Федичева Н.В.

Основные причины многоязычия

Статья посвящена причинам многоязычия в современном мире. Среди этих причин: влияние колониализма, миграция людей из одного места в другое, смешанные браки между людьми из разных языковых групп и введение многоязычных систем обучения в учебных заведениях. Цель исследования - собрать, проанализировать и обобщить информацию, связанную с причинами многоязычия.

Ключевые слова: причины, многоязычие, миграция, смешанные браки, многоязычные системы обучения.

THE ADVANTAGES OF BEING MULTILINGUAL **Nataliia FEDICHEVA**

PhD, associate professor
Luhansk Taras Shevchenko National
University, Ukraine
nvfedicheva@yahoo.com
ORCID 0000-0001-8012-5636

The world we live in is rapidly growing into an enormous melting pot that is a place where a variety of peoples, cultures, or individuals assimilate into a cohesive whole. And because of that, most of us are very aware of the fact that the ability to speak foreign languages has never been as vital as it has been in the 21st century. The use of more than three languages is called multilingualism and it is considered to be a normal human condition. An example of something multilingual is a meeting of the United Nations. Speaking two or more languages is nowadays the natural way of life for three-quarters of the human race. As David Crystal puts it, “in the modern world, being monolingual is not a strength but a handicap.” (1, 49)

The continuing growth of individuals and communities that use three or more languages has led many researchers to investigate multilingualism and multilingual acquisition. Of the many key issues within the field of multilingualism, this article will focus on the advantages of being multilingual. We stress that whether it is about increasing our knowledge for personal reasons, or to add languages as a skill on a CV, there are many advantages of knowing a foreign language. We will look at cognitive benefits; communication, cultural and

character advantages as well as benefits to health and employment benefits.

Most researchers nowadays agree that English has effectively become the global language and that its role is unprecedented in world history. Worldwide it has been estimated that some 2 billion people – one-third of the human race – are learning English as a foreign language. It is probably not too controversial to say that English has acquired this ‘hyper-central’ role not because it is a superior or intrinsically more useful language, but as a reflection of geo-political realities. As Umberto Eco puts it, “the predominant position currently enjoyed by English is a historical contingency arising from the mercantile and colonial expansion of the British Empire which was followed by American economic and technological hegemony.” (Umberto Eco 1995). Nevertheless it is the reality of English as a lingua franca that we must confront today. But we must accept a paradox that at the same time as the dominance of English has grown; our world has become more multilingual and different languages are valued in the workplace. Linguists estimate that there are roughly 6800 languages in the world, but only about 200 nation-states. With more than 30 times as many languages as there are countries, bilingualism or multilingualism is present in practically every country in the world, whether it is officially recognized or not (Romaine, 1995). It’s important to note that researchers now generally agree that the proficiency of a multilingual speaker is not comparable to that of a monolingual, and should be judged in its own right (2). Thus, recent definitions of multilingualism do not entail a native level of proficiency in each language. Defining multilingual competence is a complex and difficult task, and researchers have not yet agreed upon a single definition of multilingual competence (3).

Learning as well as knowledge of any foreign language are

important to succeed in life' (Graddol 2010). It offers many new career opportunities as well as other advantages which are often ignored. Among the less obvious benefits is the change in perspective one will gain from seeing the world through different eyes. Any foreign language in use is often linked to such essential 'soft skills' as teamwork, creative thinking, communication skills and presentation skills. (4).

Every language expresses ideas in its own particular manner, giving us the ability to see things from another angle and thus allowing us to gain new insights of ourselves, our native culture and the world around us. This can spark creativity and give us an exciting new window through which to view the world and make decisions. Those who learn foreign languages will become more dynamic and improve their problem-solving abilities. Speaking foreign languages' is a necessary communication tool for study and work – in other words, it is a basic skill to which all people aspire. Students who are bilingual or multilingual perform better at educational institutions, show higher performance in examinations and tests and have a tendency to develop a higher level of intellect in comparison to their peers.

A multilingual person has a better creative thinking capability and develops an ability to think more flexibly. Such people have two or more words for each idea or object. Being versed in more than one language, gives people the benefit of better understanding: they are more sensitive to the needs of listeners, as compared to monolingual people. Being multilingual has a positive effect on intellectual growth of a person as well. A great benefit of being multilingual is that multilingual individuals can learn new additional languages more easily than monolingual.

Multilingual people enjoy reading and writing in different languages. They can understand and appreciate literature in various languages. It gives them a deeper knowledge of

different world views, ideas, values, customs and traditions. Needless to say, they do not face difficulties in communication with representatives of other cultures.

Multilingualism offers an access and exposure to different cultures. Learning a new language opens people up to new cultures and to the fruits of diversity. Due to a wider cultural experience, there is a greater tolerance and open-mindedness of differences in beliefs and customs.

Language builds a bond between people. When a person speaks our native language, we tend to have a liking for them. This creates a powerful link between people from different countries as well as increasing a person's sense of self-esteem when communicating with other people.

Recent scientific research showed that multilingualism can slow down the symptoms of ageing by boosting brain performance, and can therefore be an advantage in later life (5).

Multilingual people have labor market advantages over monolinguals in their ability to work with global customers. Studies demonstrate that multilingualism is positively correlated with higher salaries and gross domestic production (GDP). Being multilingual adds to the expansion of one's knowledge and understanding. It works wonders on a CV and offers a wider choice of jobs in various fields. A bilingual person is always given priority over a monolingual person. Multilingual individuals can get prosperous career opportunities in the retail, transport, tourism, administration, public relations, marketing, banking, accountancy, translation, law and teaching sectors just to name a few.

Researchers have found that multilingualism is good for the economy. Countries that actively nurture different languages reap a range of rewards, from more successful exports to a more innovative workforce. Educators and researchers encourage people to become multilingual personalities as

well as increase their interests towards international matters for the understating of a better world. Multilingualism is also a chance to learn from differences instead of being scared of them. Educators note that an important reason to learn multiple languages is to develop global relationships (6). Rather than living in a bubble where everyone lives in the same place and speaks the same language, those who are multilingual can form relationships with people across the globe.

REFERENCES

- Crystal, David. 2003. English as a global language Second edition Cambridge: Cambridge University Press. – 202 p.
- Bloomfield, L. (1998). Language. New York, NY: Holt, Rinehart and Winston.
- Cenoz, J., & Genesee, F. (1998). Psycholinguistic perspectives on multilingualism and multilingual education. In J. Cenoz, J & F. Genesee (Eds.), beyond bilingualism: multilingualism and multilingual education (pp 16-32). Clevedon, UK. : Multilingual Matters.
- Cenoz, J., & Genesee, F. (Eds.). (1998). beyond bilingualism: Multilingualism and multilingual education. Clevedon, UK. : Multilingual Matters.
- Cenoz, J., & Gorter, D. (2011). A holistic approach to multilingual education: Introduction. *The Modern Language Journal*, 95(3), 339-343.
- Kemp, C. (2009). Defining multilingualism. In L. Aronin & B. Hufeisen (Eds.), the exploration of multilingualism (pp. 11-26). Amsterdam, the Netherlands: John Benjamins.
- Saville-Troike, M. (2006). *Introducing second language acquisition*. UK. : Cambridge University Press.
- https://ec.europa.eu/programmes/erasmus-plus/project-result-content/afe6061e-ae5b-46bb-bdb7-7b5b0c89e3dd/konferentsiya_values_2020.pdf

Федічева Н.В

Преваги багатомовності

Стаття присвячена опису переваг багатомовності. Автор статті розглядає когнітивні переваги; комунікаційні, культурні переваги та переваги характеру, а також переваги для здоров'я та переваги при працевлаштуванні. Ключові слова: багатомовність, переваги, мова як навичка, іноземна мова, переваги.

Fedicheva N.V

The Advantages of Being Multilingual

The article is devoted to the description of advantages of being multilingual. The author of the article looks at cognitive benefits; communication, cultural and character advantages as well as benefits to health and employment benefits.

Key words: multilingualism, advantages, language as a skill, a foreign language, benefits.

Федичева Н.В.

Преимущества многоязычия

Статья посвящена описанию преимуществ многоязычия. Автор статьи рассматривает когнитивные преимущества; коммуникативные, культурные и характерные преимущества, а также преимущества для здоровья и занятости. Ключевые слова: многоязычие, преимущества, язык как навык, иностранный язык, преимущества.

CHINESE PHILOSOPHER LAO TZU AND HIS ANCIENT WISDOM

Nataliia FEDICHEVA
Kolomoichenko A.

PhD, associate professor
Luhansk Taras Shevchenko National
University, Ukraine

nvfedicheva@yahoo.com

ORCID 0000-0001-8012-5636

Kolomoichenko A. Master student of
Luhansk Taras Shevchenko National
University, Ukraine

The article is devoted to the life of Lao Tzu, an ancient Chinese writer and philosopher. He was the founder of philosophical Taoism and the reputed author of the Tao Te Ching, a collection of texts illustrating the fundamental Taoist teachings. Lao Tzu's philosophy advocates naturalness, spontaneity and freedom from social conventions and desires. The article might be of interest to anyone interested in the history of Chinese Taoism. The purpose of the study is to collect, analyze and summarize information related to Lao Tzu and his ancient wisdom.

Lao Tzu was the author of the famous book, the “Tao Te Ching.” Tao Te Ching can be roughly translated as “The Book of the Way and of Virtue.” The book is essentially a treatise on how to live aligned with simplicity, patience, and compassion.

Lao Tzu lived in the 6th century B.C and is regarded as a pivotal figure in Chinese culture. He is said to have been a record keeper in the court of the central Chinese Zhou Dynasty in the 6th century B.C., and was an older

contemporary of Confucius. This could be true, but he may also have been entirely mythical—much like Homer in Western culture. Some legends say that he was conceived when his mother saw a falling star, or he was born an old man with very long earlobes, or he lived 990 years (1). Lao Tzu is also deemed as a supreme being in traditional Chinese religions and the father of Chinese Taoism.

Taoism or Daoism refers to either a school of philosophical thought (道家; daojia) or to a religion (道教; daojiao); both share ideas and concepts of Chinese origin and emphasize living in harmony with the Tao (Chinese: 道; pinyin) and : Dào (lit. Way). In Taoism, the Tao is the source of everything and the ultimate principle underlying reality. Taoism teaches about the various disciplines for achieving perfection through self-cultivation. This can be done through the use of Taoist techniques and by becoming one with the unplanned rhythms of the all, called "the way" or "Tao"(2). Daoism is deeply intertwined with other branches of thought like Confucianism and Buddhism. Confucius is often believed to be a student of Lao Tzu. Similarly, some believe that when Lao Tzu disappeared, he travelled to India and Nepal and either taught or became the Buddha. Confucianism practices to this day not only respect to Lao Tzu as a great philosopher but also try to follow many of his teachings. Today there are at least twenty million Taoists, and perhaps even half a billion, living around the world, especially in China and Taiwan. They practice meditation, chant scriptures, and worship a variety of gods and goddesses in temples run by priests. Taoists also make pilgrimages to five sacred mountains in eastern China in order to pray at the temples and absorb spiritual energy from these holy places, which are believed to be governed by immortals (3).

There are not enough records about Lao Tzu's life, but his

teachings have been passed down through the centuries and have influenced many people from all walks of life, regardless of religion and culture. The stories support that Lao Tzu never opened a formal school, but his knowledge and understanding drew in a large number of loyal disciples and students (4). They are peaceful, reassuring and gentle. And this is a frame of mind we often find it difficult to hold onto, though it serves us well for many tasks in life: watching one's hair go grey, accepting the greater talent of a rival, realizing that one's marriage will never be very happy. It would be a mistake to take Lao Tzu's sayings literally in all cases. But what he says is, on certain occasions, extremely helpful.

We honor Lao Tzu by sharing below 10 inspiring quotes and sayings, many of which came from the Tao Te Ching (5, 6, 7):

1. "Being deeply loved by someone gives you strength, while loving someone deeply gives you courage."
2. "Knowing others is intelligence; knowing yourself is true wisdom. Mastering others is strength; mastering yourself is true power."
3. "A good traveler has no fixed plans and is not intent on arriving."
4. "Those who know do not speak. Those who speak do not know."
5. "When you are content to be simply yourself and don't compare or compete, everyone will respect you."
6. "Time is a created thing. To say 'I don't have time' is like

saying, 'I don't want to.'”

7. “If you are depressed you are living in the past. If you are anxious you are living in the future. If you are at peace you are living in the present.”

8. “Nature does not hurry, yet everything is accomplished.”

9. “At the center of your being you have the answer; you know who you are and you know what you want.”

10. “Kindness in words creates confidence. Kindness in thinking creates profoundness. Kindness in giving creates love.”

It is our hope that some of these quotes have resonated with our readers. Lao Tzu’s timeless wisdom can teach us a lot about life. And we think that his ancient wisdom is applicable to modern times. The words of Lao Tzu set a mood. In conclusion we’d like to say that Lao Tzu’s work is important for Taoists and non-Taoists alike, especially in a modern world distracted by technology and focused on what seems to be constant, sudden, and severe changes. His words serve as a reminder of the importance of stillness, openness, and discovering buried yet central parts of ourselves.

References

Allen, Barry. 2015. *Vanishing into Things: Knowledge in Chinese Tradition*. Cambridge: Harvard University Press.

[[Google Scholar](#)]

Ames, Roger T., and David L. Hall. 2003. *Daodejing “Making This Life Significant”*: A Philosophical Translation. New York: Ballantine Books.

[[Google Scholar](#)]

Barrett, Nathaniel F. 2011. *Wuwei and Flow: Comparative*

Reflections on Spirituality, Transcendence, and Skill in the Zhuangzi. *Philosophy East & West* 61: 679–706. [[Google Scholar](#)]

Cao, Feng. 2013. Lao Tzu Thought Techniques and Calculations: Using Clues from Excavated Texts. *Contemporary Chinese Thought* 44: 46–71. [[Google Scholar](#)]

Kim, Ha Poong (2003). *Reading Lao Tzu: A Companion to the Tao Te Ching With a New Translation*. Xlibris Corporation. [ISBN 1-4010-8316-1](#)

Kirkland, Russell (2004). *Taoism: The Enduring Tradition*. London and New York: Routledge. [ISBN 978-0-415-26321-4](#).

Kohn, Livia; LaFargue, Michael, eds. (1998). *Lao-Tzu and the Tao-Te-Ching*. SUNY Press. [ISBN 0-7914-3599-7](#).

Федічева Н.В., Коломойченко А.

Китайський філософ Лао-цзи і його стародавня мудрість
Стаття присвячена Лао-цзи, стародавньому китайському письменнику і філософу, засновнику філософського даосизму і відомому автору «Дао Де Цзин». Метою дослідження є збір, аналіз та узагальнення інформації, пов'язаної з Лао-цзи та його стародавньою мудрістю.

Ключові слова: Лао-цзи, Даосизм, філософія Лао-цзи, мудрість, цитати.

Fedicheva N.V., Kolomoichenko A.

Chinese philosopher Lao Tzu and his ancient wisdom

The article is devoted to Lao Tzu, an ancient Chinese writer and philosopher, the founder of philosophical Taoism and the reputed author of the Tao Te Ching, The purpose of the study is to collect, analyze and summarize information

related to Lao Tzu and his ancient wisdom.

Key words: Lao Tzu. Taoism, Lao Tzu's philosophy, wisdom, quotes.

Федичева Н.В., Коломойченко А.

Китайский философ Лао-цзы и его древняя мудрость. Статья посвящена Лао-цзы, древнекитайскому писателю и философу, основоположнику философского даосизма и признанному автору Дао Дэ Цзин. Цель исследования – собрать, проанализировать и обобщить информацию, связанную с Лао-цзы и его древней мудростью. Ключевые слова: Лао-цзы. Даосизм, философия Лао-цзы, мудрость, цитаты.

УДК 811.581

**ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОЇ СЕМАНТИКИ
ПРИ ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКИХ
ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ**

Перепада Дар'я Олександрівна

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
кандидат педагогічних наук,
доцент кафедри східних мов
Перепада Д.О.

e-mail dariaperepadia@gmail.com

ORCID 0000-0002-9133-7244

Дослідження фразеології будь-якої мови – одна з найглибших тем в історії лінгвістики. Фразеологізми стали об'єктом дослідження багатьох лінгвістів та філологів, зокрема В. Горелова, Н. Секіної, А. Семенас, О. Тихонової, В. Щічко та багатьох інших.

Дуже часто виникають проблеми з їх перекладом, а саме з пошуком адекватних відповідників, які б передали читачеві, мовою якого здійснюється переклад, увесь зміст, вкладений в нього народом, з мови якого ведеться переклад. Це дуже непросте завдання, оскільки фразеологізми будь-якої мови пов'язані з культурою та менталітетом народу, котрий розмовляє цією мовою. У зв'язку з цим переклад фразеологізмів з китайської мови українською викликає особливу складність, адже ці культури повністю між собою різняться. У нашому дослідженні ми спробуємо віднайти найбільш оптимальні способи перекладу китайських фразеологізмів українською мовою, зберегти їх зміст і розкрити образність.

Фразеологізми, стійкі словосполучення, а інколи навіть цілі речення володіють повним або частковим переносним значенням. Основною особливістю фразеологізмів, на думку багатьох сучасних дослідників, є невідповідність змісту і лексичного складу, що визначає специфіку одиниці фразеологізму, додає глибину і гнучкість її значенню.

Найбільш переконливим доказом багатих можливостей фразеологізмів, а також особливої складності їх для перекладу, є те, що їх не тільки вживають, але і творчо перетворюють багато письменників, журналістів та громадських діячів.

Фразеологізми грають важливу роль у спілкуванні і додають різні відтінки вислову: вони можуть зробити

вислів (текст) емоційнішим, додати йому виразності, певним чином спрямувати естетичне сприйняття, забезпечити ті або інші культурні асоціації. Дуже часто фразеологізми служать чинником визначення стилістичного забарвлення тексту (статус співбесідника, характер висловлювання, відносини між учасниками комунікації тощо) [4].

Крім того, фразеологізми досить міцно закріплені за певними соціально-культурними шарами суспільства. Існують національно-культурні відмінності між схожими за значенням фразеологізмами в українській та китайській мовах. У деяких випадках вживання фразеологізмів в початковому тексті будується на використанні можливостей національно-культурного колориту, наприклад, для побудови художнього або публіцистичного образу, і тоді навіть наявність словникової відповідності не дає можливості вирішення проблем перекладу. Перекладати фразеологізми складно ще й тому, що в них часто зберігаються архаїчні значення деяких ієрогліфів, які в сучасній мові вже змінили своє значення [2, с. 127-140].

Розглянемо методи перекладу фразеологізмів.

- Фразеологічний еквівалент

Фразеологічний еквівалент — це фразеологізм, який за всіма показниками рівноцінний одиниці, яку перекладають. Як правило, незалежно від контексту він повинен володіти тими ж денотативними та конотативними значеннями, тобто між співвідносними фразеологічними одиницями не повинно бути різниці у відношенні смислового змісту, стилістичного навантаження, метафоричності та емоційно-експресивного забарвлення [5, с. 103-104].

火上加油 huǒ shàng jiā yóu – підлити масла у вогонь. В цьому випадку як лексичний склад, так і

образна основа цілком збігаються.

- Неповний фразеологічний еквівалент

Неповним фразеологічним еквівалентом називають таку мовну одиницю, яка є еквівалентом, повним і абсолютним, співвідносною багатозначною мовною одиницею, але не в усіх її значеннях [5, с. 104].

老马识途 lǎomǎ shí tú –старий кінь борозни не зіпсує. Дослівно цей фразеологізм перекладається так: старий кінь дорогу знає.

- Відносний фразеологічний еквівалент

Відносний фразеологічний еквівалент поступається абсолютному тільки в тому, що відрізняється від початкової фразеологічної одиниці по будь-якому показнику: інші, часто синонімічні компоненти, невеликі зміни форми, зміни синтаксичної побудови тощо. Основною відмінністю можна вважати неоднаковий лексико-семантичний зміст окремих компонентів [5, с. 104-105].

小题大作 xiǎotí dàzuò –робити з мухи слона / згущувати фарби / нагнітати. При дослівному перекладі – маленьке питання – велика справа.

- Індивідуальні еквіваленти

Не знайшовши повної відповідності, перекладач інколи змушений вдаватися до словотворчості, оформлюючи новий, свій фразеологізм, максимально наближений до вихідного. Перекладач самостійно складає свій фразеологізм в ході своєї творчої роботи, проте малоімовірно, що утворена фразеологічна одиниця здатна закріпитися за певним висловом настільки, щоб увійти до загального ужитку [5, с. 105-107].

马角乌白 mǎ jiǎo wū bái –у коня - роги, а ворона біла. Цей фразеологізм за семантикою співпадає із звичним нам висловом – «коли рак на горі свисне», тобто

«ніколи». Перекладач може вдатися до творчості та перекласти на свій лад, зберігаючи при цьому надані образи для досягнення певного кумедного ефекту або створення образу селянського побуту: «коли у коня виростуть роги, а півень знесе яйце».

- Калькування

Калькування, або дослівний переклад фразеологічної одиниці, вважають за краще зазвичай в тих випадках, коли іншими прийомами, зокрема фразеологізмами, не можна передати в цілості її семантико-стилістичного і експресивно-емоційного значення, а за тими чи іншими причинами бажано донести до читача образну основу. Основою калькування є достатня вмотивованість значення фразеологічної одиниці значеннями її компонентів [5, с. 108-110].

龙不历海虎历山Lóng bù lì hǎi hǔ lì shān - Дракон не покидає море, тигр не покидає гори.

До вживання калькування варто звертатися й тоді, коли «семантичний еквівалент» відрізняється від початкової фразеологічної одиниці для надання висловлюванню (тексту) певного колориту або для створення образу.

- Описовий переклад

Описовий переклад фразеологічної одиниці зводиться, по суті, до перекладу не самого фразеологізму, а його тлумачення, як це часто буває з одиницями, що не мають еквівалентів. Це можуть бути пояснення, порівняння, описи, тлумачення — всі засоби, що передають в максимально ясній і короткій формі зміст фразеологізму [5, с. 105-107].

一锹挖不成井一笔画布成龙 Yī qiāo wā bù chéngjǐng yī bǐhuà bù chénglóng - Однією лопатою не викопати колодязь, однією рисою не намалювати дракона.

- Контекстуальний переклад

Частіш за все про контекстуальний переклад ми гадуємо, звичайно, при відсутності еквівалентів і аналогів — коли фразеологізм доводиться передавати засобами нефразеологізмів [5, с. 108-110].

风驰电掣 Fēng chí diàn chè – у дослівному перекладі можемо отримати вислів «вітер мчить, блискавка з’являється». За допомогою контекстуального перекладу отримуємо вислів «швидше за вітер».

Отже, з огляду на висвітлений вище матеріал, можемо дійти висновків, що вибір прийомів перекладу фразеологізму залежить від наявності або відсутності у неї національного забарвлення. Передача колориту – це складне завдання, з яким стикається кожен перекладач.

Перекладу фразеологізмів приділено багато уваги в теоретичних роботах, в кожному посібнику з перекладу, особливо з перекладу художньої, публіцистичної, суспільно-політичної літератури, в багатьох публікаціях у галузі теорії фразеології і порівняльній лінгвістиці. Цілком очевидно, що висвітлені проблеми розглядаються по-різному, рекомендуються різні способи перекладу, зустрічаються неспівпадаючі думки. Вважаємо різноманіття думок і підходів цілком доречним, адже однозначного або стандартного методу перекладу не існує. У різних ситуаціях потрібний різний підхід.

Література

1. Корольова Т., Стоянова Ю. ЧЕНЬЮЇ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ. 2017 URL: <http://dspace.pdpu.edu.ua/bitstream/123456789/10921/1/Korolova.pdf>
2. Семенас А.Л. Лексика китайского языка. М.: ИД «Муравей», 2000. 320 с.

3. Сєкіна Н. КЛАСИФІКАЦІЯ ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ. 2019. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/bitstream/123456789/3416/1/Сєкіна%20Н.%20Д.pdf>
4. Тихонова О. ЯВИЩЕ ФРАЗЕОЛОГІЧНОЇ ЕНАНТІОСЕМІЇ (ЕМОЦІОНАЛЬНО-ОЦІННОЇ ОЦІНКИ ІДІОМИ). 2016. URL: <https://sinologist.com.ua/wp-content/uploads/2016/02/Тихонова-2.pdf>
5. Щичко В.Ф. Китайский язык. Теорія и практика перевода: учебное пособие. М.: АСТ: Восток-Запад, 2010. 223 с.

ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОЇ СЕМАНТИКИ ПРИ
ПЕРЕКЛАДІ КИТАЙСЬКИХ
ФРАЗЕОЛОГІЗМІВ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ
Перепада Дар'я Олександрівна

Анотація

Статтю присвячено проблемі відтворення образної семантики при перекладі китайських фразеологізмів українською мовою. Теоретичні джерела пропонують низку перекладацьких прийомів, які дають змогу вдало відтворити сутність фразеологізму, проте, віднайти найкращий спосіб адаптувати те чи інше висловлювання до тексту має саме перекладач, вдаючись до творчого підходу.

Ключові слова: фразеологізми китайської мови, способи перекладу, образна семантика.

ВОСПРОИЗВЕДЕНИЕ ОБРАЗНОЙ
СЕМАНТИКИ ПРИ ПЕРЕВОДЕ КИТАЙСКИХ
ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ НА УКРАИНСКИЙ ЯЗЫК
Перепада Дарья Александровна

Аннотация

Статья посвящена проблеме воспроизведения образной семантики при переводе китайских фразеологизмов на украинский язык. Теоретические источники предлагают ряд переводческих приемов, которые позволяют удачно воспроизвести сущность фразеологизма, однако найти лучший способ адаптировать то или иное высказывание к тексту должен именно переводчик, прибегая к творческому подходу.

Ключевые слова: фразеологизмы китайского языка, способы перевода, образная семантика.

REPRODUCTION OF IMAGENT SEMANTICS IN TRANSLATION OF CHINESE PHRASEOLOGIES IN UKRAINIAN

Daria Perepadia

Annotation

The article is devoted to the problem of reproduction of figurative semantics in the translation of Chinese phraseology into Ukrainian. Theoretical sources offer a number of translation techniques that allow to successfully reproduce the essence of phraseology, however, the translator must find the best way to adapt a statement to the text themselves, addressing to a creative approach.

Key words: phraseology of the Chinese language, translation techniques, figurative semantics.

ЯПОНСЬКІ МАРНОВІРСТВА

Назаренко Аліна Олегівна

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», студенту 2 курсу

Кожна культура має власні або й спільні з іншими заобони. І просунутий європеець, і абориген з племені туарегів вірять у чудесну силу талісманів і побоюються лихого ока. Деякі прикмети у жителів різних країн схожі. Наприклад, підкова - знак удачі, число 13 – так звана “чортова дюжина”, а якщо розбилосся дзеркало - чекай біди. Але іноді буває, що одна і та ж ознака в різних культурах має зовсім протилежне значення.

Якщо в українців одягнена навиворіт сорочка означає, що будуть бити, то у французів це вірний знак того, що невдовзі прийде приємна звістка. Проте, бажано не перевдягати цю сорочку доки, власне, не дізнаєшся про щось приємне. В той час як в Україні її потрібно одразу зняти, кинути на підлогу, трохи потоптатися та вдягти.

Греки також виділилися своєю чудернацькістю. Деякі з них носять в кишені або гаманці кістку кажана - від лихого ока. У той же час вбивство цього звіра, навіть в ім'я видобутку заповітної кісточки, вважається дуже поганою прикметою.

У Китаї ж багато марновірств пов'язані з мітлою. Вважається, що в кожній мітлі живе дух, тому користуватися цим предметом слід обережно. Підмітати будинок можна, а ось чистити вівтарі або домашні статуї богів - ні. А вже вдарити когось віником і зовсім рівносильно багаторічному прокляттю. Особливо погано, якщо мітла торкнеться чиєїсь голови.

Японія також не стала винятком.

Ця країна — одна з найбільш високорозвинених країн світу, що займає друге місце за економічною потужністю. Також унікальна медицина Японії не потребує представлення, у них найвища тривалість

життя, і низький рівень смертності, особливо дитячої. Але, навіть незважаючи на це, японці дуже забобонні.

Найцікавішим прикладом японського марновірства на мою думку є їх відношення до цифр 4 та 7.

Цифра 4 в Японії вважається нещасливою, перш за все через те, що вона співзвучна з ієрогліфом "смерть" і в побуті її майже не зустрінеш. Те саме стосується і сімки.

Все через те, що Японський ієрогліф «смерть» звучить як 死 [Shi], чотири як 四 [Shi] та сім як 七 [Shichi]. Вони мають різне написання, але це не виключає того факту, що сім наполовину співзвучна, а чотири повністю повторює звук вимови «смерті» у японській мові.

Японці настільки серйозно відносяться до подібних речей, що готові радикально змінювати своє буденне життя задля так званого «збереження від злих духів та бід». Але справа в тому, що кожна японська цифра як і більшість інших слів має також аналог свого звучання. Тож у своїй вимові японці просто використовують іншу вимову поданих цифр. Так чотири буде звучати як 四 [Yon], а сім як 七 [Nana].

Окрім цього, віра у надприродне та міфічне значення цифр змінила їхню буденність не лише вимовою. Особливо це стосується цифри чотири, яка більше всього співзвучна з ієрогліфом смерті. Наприклад у лікарнях Японії немає палати з номером №4, в будинках воліють виключати 4-й поверх, а нумерація поверхів в ліфті така, що за третім йде одразу п'ятий, або поверх 3А.

Цікавий факт, що такий розповсюджений у Японії страх цифри чотири здобув навіть власну назву – тетрафобія.

Іншим більш сучасним забобом є кішки на робочому місці (так звані 招き猫 Maneki-Neko).

Вважається, що дуже поширений предмет в малому японському бізнесі, статуя кішки, яка тримає лапу вгору,

принесе велику удачу бізнесу та його працівникам. Статуї правою лапою вгору означають удачу, а статуї лівою лапою вгору - знак привітання гостей та клієнтів. Також вважається, що котам пощастило в бізнесі загалом, тому, якщо бродячий кіт ввійде в магазин, його не виганяють.

Чорні кішки також віднайшли своє місце у японській культурі.

На відміну від багатьох західних забобонів, чорна кішка в Японії вважається дуже вдалою, щасливчиком. Вважається, що популярність чорної кішки зросла на початку 1900-х років з відомого серійного роману під назвою «Я - кішка», в якому головний герой зображений чорним котом. Сьогодні одна з найвідоміших японських компаній, що доставляє компанію Yamato, використовує чорну кішку в якості свого логотипу, а компанію часто називають Чорною кішкою (黒猫 Куронекко). Також образ чорного kota чи кішки часто можна зустріти в багатьох популярних аніме (японській анімації).

Отже, навіть громадяни такої сильної та процвітаючої держави вірять у найнезвичайніші забобони. Але як ми споглядаємо, це не робить їх життя менш зручним та більш складним. Такою постає перед нами частина японської культури. Тож ми будемо працювати над подальшим дослідженням сучасних марновірств, вивчаючи їх розвиток у японському суспільстві.

Література

[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://pogoda.rovno.ua/zaboboni-marnovirstvo-chi-zahist>

[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.hahonico.net/post/японські-марновірства>

[Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://uk.astrologyonline.net/the-superstitions-japan>

МЕТОДИ ВПЛИВУ ЯПОНСЬКОЇ ПСИХОЛОГІЇ НА ЛЮДЕЙ

Крохмаль Алевтина Олександрівна

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», студенту 1 курсу
Науковий керівник – Борзова О. Д.

Психологія - це та тема, яку вивчають лише люди, котрим це дано. Вона дозволяє проникати в людський мозок і почуття, вміти маніпулювати цілим натовпом з допомогою одного лише жесту або слова. Завдяки різним менталітетам держав світу, методи психології дуже відрізняються та постійно знаходиться щось нове, що вчені готові розповісти світові.

Що ми знаємо про Японію? Ця держава дуже загадкова, красива та життя там не зрозуміло багатьом. Все здається таким дивним та не правильним. Дітей виховують не так, як ми звикли це бачити, в них інші закони, інший етикет і, саме головне те, про що ми поговоримо, інша психологія. Мені би хотілося розповісти вам про японські методи занурювання у людські голови завдяки звичайним словам.

1. Почнемо з найдавніших психологічних впливів японської культури. Дуже багато методів, придумані японськими філософами, які можуть за допомогою навіювання собі озвучкою вголос донести ту чи іншу інформацію. Зараз я хочу розібрати один з методів, який називається «принцип однієї хвилини» або кайдзен. Сама МЕТА полягає у простій медитації, але так як у нас мовна точка зору, варто розповісти про роботу самої методики. З китайського Кай це зміна, а дзен - мудрість. Вважається

однією з робочих методик, де необхідно змусити себе за допомогою мотиваційних слів дотримуватися вказівок, а саме виконувати задану мету, приділяючи їй лише хвилину на добу.

І тут психологія з мовного погляду: методика робоча, але дійшла вона до нас через правильне подання її представника - Масаакі Імаї в одній зі своїх книг, а також через експеримент, де бажаючі скористалися методикою для виявлення якихось результатів, які, між іншим, вже мають відмінні риторичні здібності, щоб отримати правильні висновки з прочитаної автором лекції з приводу свого відкриття, а сама медитація полягає в обмірковуванні своїх дій та поставлених цілей.

2. Японська (та не тільки) психологія впливає на людей світу завдяки книгам. Взяти, наприклад, одного із самих знаменитих японських психотерапевтів – Каваї Хаяо (1928-2007рр.). Вивчаючи свою науку, зібрану у Західній Європі та Японії, він зміг об'єднати культури багато різних націй для того, щоб знайти ту саму «золоту середину» та вміти впливати на людей з допомогою слів, які він використовував у монографії під назвою «Комплекси».

З одної сторони здається нічого незвичайного, бо багато хто підіймав цю тему у своїх творах, але все ж таки саме його книга змогла повністю змінити мислення людей та їх відношення до самих себе. Книги з психології вже можна вважати маніпуляцією, бо, якщо її автор зміг допомогти вам змінити мислення про себе та людей навколо вас через прості слова, які Хаяо правильно та

чітко зміг використати у своїй монографії, то можна вважати це вдалим експериментом. Гарний психолог завжди допоможе людині та зможе проаналізувати все, що коїться в її голові та допомогти за с поміччю розмов.

3. Судзукі Тейтаро Дайсецу (1870-1966) - японський психолог перекладач, який був представником культури Дзен-буддизм. Що таке Дзен я вже згадував вище, проте тут такий напрямок має трохи інше значення. Дзен-буддизм супроводжується виразом фурю мондзі, що у перекладі означає «не поклататися на слова». Ця методика несе за собою перевагу довіряти лише своєму життєвому досвіду. Тобто не спиратися на статистику, яка побудована на словах інших людей. Власне це й згадувала у методиці Кава Хаяо - вплив слів на людський мозок. За розповідями інших людей у голові будуються помилкові уявлення про ті чи інші ситуації, саме тому Судзукі був представником, який за своєю натурою більше суперечив мовній маніпуляції.

Також мені хотілося б згадати, що як представник такого напрямку, Судзукі був змушений подати інформацію і для представників інших народів. Саме тому його завданням було перекласти та пояснити правильно всю суть Дзен-буддизму. Зробити це так, щоб не виникло конфліктів і не було образ людей, яким цікава протилежна думка. Чоловік добре постарався, адже йому потрібно було вивчити старі письмена та нові погляди людей. Маючи відмінні ораторські та наставницькі здібності лідера, вчений, окрім написання книг та проведення лекцій, відповідав на поставлені запитання на тих заходах чи конференціях, на яких бував, щоб правильно настроїти людей використовувати Дзен. Психологія оточує нас скрізь. Як я вже говорила, вона

нас навчає, вона маніпулює нами, вона проявляється у повсякденному житті. Саме тому я вважаю її дуже захоплюючою наукою, за умови того, що багато філософського та психологічно приходить до нас саме з японської культури.

Література

1. https://ru.wikipedia.org/wiki/Кавай,_Хаяо
2. <https://monocler.ru/dzen-dlya-nichego/>
3. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Дзен>
4. <https://www.nippon.com/ru/japan-topics/b07214/>
5. <https://uk.wikipedia.org/wiki/Кайдзен>
6. <https://www.championat.com/lifestyle/article-4098363-что-такое-метод-кайдзен-и-как-он-работает-основы-японской-методики-продуктивности.html>

УДК 811.581

ФУНКЦІОНУВАННЯ НЕОЛОГІЗМІВ У ПУБЛІЦИСТИЧНИХ ТЕКСТАХ КИТАЙСЬКОЮ МОВОЮ

Гайворонська Катерина Ігорівна

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», студентка 4 курсу
Науковий керівник – Перепадя Д.О.,
кандидат педагогічних наук, доцент

Розвиток китайської мови – невідпинний процес, котрий триває з першої хвилини її існування. Як і у кожній мові світу, китайська зазнає постійних змін у своїй словниковій базі, а відтак частина лексичних

одиниць виходить з широкого обігу використання й забуваються, тоді як інші лише починають свій шлях у розповсюдженні серед носіїв й закріпленні у словнику. Група слів, яка лише починає функціонувати у мові називається неологізмами й найчастіше зустрічається в усній побутовій комунікації та у сфері публіцистики.

У цій статті ми розглянемо шляхи формування неологізмів, їх роль у розвитку словникового складу китайської мови; спробуємо з'ясувати критерії визначення поняття слова «неологізм», а також проаналізувати перебіг процесу запозичення лексичних одиниць на прикладі публіцистичних видань Китайської Народної Республіки.

Саме поняття «неологізм» слугує предметом суперечок між мовознавцями, адже кожен з дослідників вбачає різні межі застосування терміну. Незважаючи на це, можна виділити спільні риси, з котрими погоджуються усі мовознавці. Таким чином до неологізмів відносяться:

- нові слова й вислови, створені самими носіями мови, які ще не встигли адаптуватися серед мовців й закріпитися у їх базовому словнику (电视剧 [diànshìjù] – телесеріал; 少言寡语 [shǎo yán guǎ yǔ] – мовчазна людина);

- запозичення з інших мов (吞拿鱼 [tūnnáyú] – тунець; 拿铁 [nátīe] – латте (кавовий напій); 塔罗 [tǎluó] – карти Таро);

- лексичні одиниці й вислови, що вже давно існували, проте з плином часу втратили свою актуальність, а потім повернулися до активної фази використання мовцями, але при цьому набули зовсім іншого значення (偶像 [ǒuxiàng] – раніше так називали ідолів (природні та рукотворні об'єкти, святі), зараз – медіа-персон; 杀青 [shāqīng] – у давнину – процес

збереження зеленого кольору чаю шляхом зупинення процесу окислення, зараз – завершення зйомок) [4, с. 10].

Як правило, поява кожного неологізму – процес мовний та екстралінгвістичний, а відтак, завдяки культурним й психологічним змінам у світогляді носіїв, відбувається процес словотвору. Подібний феномен пов'язаний з процесами глобалізації, котра у XXI столітті відбувається дуже швидко. Як і для всіх народів, китайцям важливо зберегти свою національну ідентичність та, разом з тим, їх менталітет потрохи змінюється й вони стають більш відкритими у питаннях культурного обміну й прискорюють процес розвитку загальнолюдської культури. Поява та зникнення конкретних лексичних одиниць напряму пов'язана з життям суспільства, тож через словникову призму можна дослідити історію китайського народу певного періоду [5, с. 96].

У неологізмів є власні критерії, за умов виконання яких лексична одиниця може «претендувати на звання нової» у словниковому складі китайської мови. Відтак існує три вимоги, котрі представлені новизною, унікальністю й сумісністю. Варто відзначити, що всі ці компоненти взаємопов'язані.

Для новизни важливо те, аби слово використовувалося відносно короткий період. Слід розуміти, що короткочасність використання для усіх слів неоднакова, адже деякі неологізми не встигають закріпитися в мові, забуваються на певний час, а потім знову набувають використання серед носіїв мови. Таким чином, середній вік «нової» лексичної одиниці відповідає віку 25 років, він може бути як менше, так й більше – усе індивідуально й залежить від періоду популяризації слова (剁手党[duòshǒudǎng] – шопоголік; 迷因[míyīn] – мем або жарт в Інтернет просторі).

Наступна вимога – універсальність. Розуміння цього критерію пов'язане з тим, що лексична одиниця не повинна вживатися якоюсь однією групою. Слово мусить функціонувати у загальному вжитку. Універсальність має цілком логічне обґрунтування, адже вона забезпечує прискорення процесу закріплення неологізму у словнику, зменшуючи період розповсюдження слова й звикання носіїв до нього (冠状病毒病 [guānzhùàng bìngdú bìng] – коронавірус; 麦克风 [màikèfēng] – мікрофон).

Остання вимога до слова – його сумісність. У загальному розумінні, це існування слова у письмовій й усній комунікації. Оскільки китайська мова містить велику кількість омонімів, іноді підібрати ієрогліф для того чи іншого неологізму може бути складно, тож певний час він може існувати лише в межах незначної групи носіїв китайської мови, що абсолютно суперечить вимогам (наприклад, слово 怱怱 [duì duì] (ненавидіти), завдяки омонімічності з 搥搥 [duì duì] (заперечувати) тепер використовується у значенні «спростовувати»). Складність підбору ієрогліфу пов'язана також з тим, що лексична одиниця під час процесу словотвору повинна складатися з морфем, котрі були б звичними для тих, хто говорить китайською [3, с. 67].

Зовсім не випадково неологізми користуються популярністю у друкованих видань. Як правило, публіцистика спрямована не лише на передачу інформації, але й на здійснення певного впливу на читача, а відтак процес закріплення лексичних одиниць зростає у геометричній прогресії й популяризується серед носіїв китайської мови.

Згідно зі статистикою сьомого перепису населення Китаю, трудове населення, до якого входять громадяни віком від 16 до 59 років, налічує близько 880

мільйонів людей [1]. Важливо розуміти, що більшість з них становить молодь, а отже, використання неологізмів у друкованих виданнях розраховано саме на них. Така велика кількість носіїв здатна швидко розповсюдити й популяризувати новоутворенні слова й запозичення.

Разом з цим, розповсюдження слів відбувається безпосередньо за допомогою Інтернету. Глобальна мережа першою дізнається про нову лексику й саме там відбувається процес її сприйняття. Навіть якщо й неологізм швидко став популярним, він так само може швидко вийти з ужитку [2, с. 2]. Таким чином, перед тим як потрапити на сторінки видань, лексичні одиниці повинні пройти випробування Інтернет ресурсами й закріпитися там аби потім перенестися на шпальти друкованих видань й зазнати подальшого розповсюдження.

Особливу роль запозичені неологізми відіграють в інтерв'ю для видань. Цей жанр публіцистики об'єднує одразу два типи комунікації – вербальну й письмову. Відтак сповнена неологізмами усна комунікація проходить шлях, у процесі якого перетворюється на друкований текст й зберігає свою емоційну забарвленість. Аналіз публіцистичних видань показує, що неологізми при потраплянні до китайської мови шляхом запозичення проходять процес адаптування трьома різними способами: семантично, фонетично, семантично-фонетично.

Семантична передача слова полягає у калькуванні, котра передбачає повну графічну й фонетичну заміну слова мови оригіналу:

不明飞行物 [bùmíng fēixíng wù] – невідомий літаючий об'єкт: 不明[bùmíng] – невідомий, 飞行[fēixíng] – літати, 物[wù] – предмет, об'єкт

滑板 [huábǎn] – скейтборд (skateboard): 滑[huá] –

ковзати, 板 [bǎn] – дошка

街舞 [jiēwǔ] – вуличний танець: 街 [jiē] – вулиця, 舞 [wǔ] – танець

Для фонетичного запозичення притаманне збереження звукової форми лексичної одиниці мови оригіналу:

沙拉 [shālā] – салат (salad)

咖啡 [kāfēi] – кава (coffee)

酷 [kù] – класний, крутий (cool)

粉丝 [fěnsī] – прихильники (fans)

乐高 [lègāo] – назва бренду «Лего»

Фонетично-семантичний спосіб функціонує завдяки поєднанню двох вищезгаданих способів:

摩托车 [mótuōchē] – мотоцикл: 摩托– [mótuō], 车 [chē] – транспортний засіб

塔夫綢 [tǎfūchóu] – тафта (матеріал): 塔夫 – [tǎ fū], 綢 [chóu] – тканина.

Таким чином, ми бачимо, що неологізми забезпечують постійний розвиток китайської мови й сприяють оновленню її словника. Публіцистика, головна мета якої здійснення впливу на аудиторію, безпосередньо займається розповсюдженням нової лексики, особливо тієї, котра потрапляє до китайської мови шляхом запозичення. Процес глобалізації слугує рушійною силою розвитку, забезпечуючи функціонування китайської мови як такої, що розвивається, а це, безумовно, дозволяє мовознавцям постійно її досліджувати.

Література

1. **China Focus:** Highlights of China's seventh national census URL: <http://www.xinhuanet.com/english/2021->

[05/11/c_139938982.htm](https://doi.org/10.1371/journal.pone.0243892)

2. **Jiang M, Shen XY, Ahrens K, Huang CR.** Neologisms are epidemic: Modeling the life cycle of neologisms in China 2008-2016. PLoS ONE. 16(2). 2021. 1 – 17 p.

3. **宋玲艳.** 代汉语新词语浅筌. 京印刷学院学报. 第1期. 2005年3月第13卷. 页66–69

4. **王铁琨.** 十年来的汉语新词语研究综述. 语文研究. 第4期. 1991. 页9-13

5. **杨灿.** 代汉语新词语的弊彩研究. 湖南科技大学学报(社会科学版). 第5期. 2008年9月第11卷. 页92–96

**Гайворонська Катерина Ігорівна.
Функціонування неологізмів у публіцистичних
текстах китайською мовою**

Ця стаття розглядає неологізми як один із елементів, котрі забезпечують розвиток китайської мови та її словникової бази. Мета роботи полягає у тому, аби встановити поняття терміну «неологізм» й зазначити за якими вимогами лексичну одиницю можна віднести саме до цієї групи слів. Згідно з результатами дослідження встановлюються прийоми, завдяки яким відбувається процес трансформації неологізмів, котрі потрапили до китайської мови шляхом запозичення й пояснюється чому ці лексичні одиниці активно вживаються саме у публіцистиці й на яку аудиторію орієнтуються видання.

Ключові слова: неологізми, запозичення, публіцистика, китайська мова.

**Haivoronska Kateryna Ihorivna. Functioning of
neologisms in Chinese journalistic texts**

This article considers neologisms as one of the elements that support and help the Chinese language and its

vocabulary in its development. The purpose of this paper is to establish the meaning of the term «neologism». The other purpose is to find out the requirements that words must be met for the sake of being perceived as a part of the group of neologisms. The results of the research express the methods of translating neologisms into Chinese from other languages. We also explain why neologisms are frequently used in journalistic style, who is the target reader of these papers, and why the publishing houses are targeted at that group of people.

Keywords: neologisms, loanwords, journalistic style, Chinese language.

УДК 371

**ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ВМІНЬ ТА НАВИЧОК
УСНОГО ПОСЛІДОВНОГО ПЕРЕКЛАДУ
КИТАЙСЬКОЇ МОВИ У МАЙБУТНІХ
ПЕРЕКЛАДАЧІВ**

Шевченко Катерина Валеріївна

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка»
кандидат педагогічних наук, доцент кафедри східних
мов

Сучасним підприємствам необхідні конкурентоспроможні фахівці, з високою професійною майстерністю та новаторським підходом до вирішення професійних завдань. Проблема якісної підготовки майбутніх перекладачів дуже актуальна для сучасної України. Постійний пошук й вдосконалення методів та

прийомів розвитку навичок перекладу у студентів перекладачів знаходиться у центрі уваги науковців нашої країни та всього світу. Відомий український дослідник Черноватий Л. М. розглядав загальні проблеми методики викладання перекладу, як спеціальності. Науковець Паршин А. детально аналізував особливості перекладацької діяльності навчання у ВНЗ. Багато фахівців досліджують особливості підготовки студентів до різних форм перекладу англійської мови, але у наш час все ще недостатньо дослідженим є усний послідовний переклад китайської мови [1, с. 273].

Вважаємо за доцільне детально розглянути процес двостороннього усного перекладу з китайської на українську та з української на китайську мову, форми та методи розвитку вмінь та навичок усного послідовного перекладу у студентів ВНЗ спеціальності «Переклад». Насамперед, власний досвід роботи зі студентами перекладацьких спеціальностей дозволяє зробити висновок, що саме усний переклад є найскладнішим для роботи.

Зазначимо, що усний послідовний переклад є складним, специфічним видом мовленнєвої діяльності, охоплює практично всі види мовленнєвої діяльності: продуктивні – говоріння і письмо, і рецептивні – аудіювання та читання. Процес усного послідовного перекладу відрізняється від процесу письмового чи синхронного перекладу. Характерною ознакою для цього перекладу є поперемінна робота відправника повідомлення і перекладача. Відправник повідомлення, перекладач і одержувач повідомлення при цьому виді перекладу є безпосередніми учасниками комунікативного акту, вони бачать один одного, самі створюють елементи ситуації спілкування і мають можливість частину інформації передавати за

допомогою прагматичних компонентів змісту висловлення (мімікою, жестами). Що може в значній мірі полегшити роботу перекладача, оскільки сприяють простішому розумінню змісту тексту оригіналу.

Зазвичай, усний послідовний переклад вимагає від перекладача швидко сприймати прослухану інформацію та перетворити її мовою перекладу. При цьому фахівець утримує в пам'яті головні компоненти висловлювання оригіналу. Все це вимагає від перекладача високого рівня мовної компетенції, швидкої реакції та вмінь швидко пристосовуватись до змін обставин. Окрім високого рівня володіння китайською мовою, майбутній перекладач має гарно володіти рідною мовою та навчитись швидко переключатися з однієї мови на іншу й навпаки.

Важливо, що для здійснення перекладу професійна компетенція усного послідовного перекладача (набір знань, навичок і умінь) повинна включати такі компоненти: мовна компетенція (як в рецептивному, так і продуктивному плані); комунікативна компетенція; перекладацька компетенція (навички білінгвізму і перекладу); технічна компетенція (уміння кодувати і декодувати інформацію, презентабельність); особистісні характеристики (розвиток пам'яті). При цьому перші три компоненти є характерними для всіх видів перекладу, а останні два є специфічними для усного послідовного перекладу. Отже, для підготовки конкурентоспроможного фахівця треба враховувати всі ці особливості.

На початкових етапах підготовки перекладачів китайської мови, спираючись на власний досвід, вважаємо необхідним використовувати багато вправ на розвиток навичок аудіювання, китайська мова має досить складну фонетичну систему, розуміння змісту

повідомлення є першим кроком до адекватного перекладу усного твору з китайської на українську. Вправи використовують різні, важливо розробити логічну систему вправ від розуміння окремих слів до словосполучень, від словосполучень до простих ускладнених речень, від простих речень до складних, та й нарешті до розуміння великих логічно побудованих висловлювань. Вже на першому курсі доречно використовувати вправи на тренування перекладу з української мови на китайську, усно задля засвоєння нового лексичного та граматичного матеріалу викладач називає спочатку слово або фразу та окремих студент має швидко перекласти її, доцільно тренувати швидкість переключення з однієї мови на іншу змінюючи вимоги, спочатку майбутній викладач перекладає декілька слів з української на китайську, потім з китайської на українську, від перекладу простих слів та фраз треба переходити до перекладу більш складних висловлювань.

На старших курсах час на розуміння та переробку фраз вихідної мови засобами мови перекладу зменшується, а лексичні та граматичні одиниці ускладнюються. Не менш важливим для розвитку навичок усного перекладу є також і розвиток навичок говоріння, для успішної комунікації з носіями мови та активного зворотного зв'язку. Тому починаючи з перших курсів, викладач повинен постійно залучувати студентів до співбесіди китайської мови. На перших етапах теми обговорення прості, побутові. На старших курсах теми більш психологічні, філософські. Наприклад, на першому курсі тема 我的家, 我的爱好; на другому 北京的四季, 乌克兰的季节; на третьому 我的理想, 我的偶像; на четвертому 我跟父母的关系, 我的理想生活. Також треба постійно тренувати читання та письмо, що активізує активний та пасивний словниковий запас та

дозволяє швидко розуміти особливості вживання граматичних конструкцій. Для майбутнього перекладача китайської мови не менш важливим є оволодіння соціокультурної компетенції, яка дозволяє правильно та швидко підбирати найбільш доречні варіанти перекладу слів, сталих виразів та фразеологізмів, стилістичних прийомів.

Отже, постійне тренування пам'яті, розвиток мовної, мовленнєвої та соціокультурної компетенцій, розвиток здатності швидко переключатись з китайської на українську та навпаки, розуміння менталітету китайської нації, їх релігійних особливостей, постійне спілкування з носіями мови сприяє формуванню успішного, конкурентоспроможного фахівця з усного послідовного перекладу, що сприятиме розвитку міжнародних зв'язків України й можливості використання позитивного досвіду КНР у різних галузях науки для розвитку сучасної Української держави.

Література

1. Червінко О. Є. Формування перекладацької складової фахової компетентності перекладача. Розвиток навичок скороченого запису майбутніх перекладачів та повнота фіксації суттєвої інформації тексту оригіналу в усному послідовному перекладі: монографія (за ред. Л. М. Черноватого). Вінниця : Нова книга, 2013. – 532 с.
2. Черноватий Л. М. Методика викладання перекладу як спеціальності : підручник [для студ. вищих заклад. освіти за спеціальністю «Переклад»]. Вінниця : Нова Книга, 2013. – 376 с.

КЛАСИФІКАЦІЯ ОНОМАТОПЕЇ У

ЯПОНСЬКІЙ МОВІ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ У МАНЗІ

Пшенична Злата Андріївна

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», студентка 1 курсу
Науковий керівник – Борзова О. Д.

Ономатопея або звуконаслідування – це наслідувальне перетворення звуку природи в слово, під час якого звук перетворюється в складні послідовності голосних і приголосних (1). Даний термін є досить поширеним і існує в усіх мовних групах.

Точно сказати, коли виникла ономатопея як явище неможливо, але завдяки їй люди здавна описували навколишню середоту реалії.

У кожній культурі звуконаслідування розвивалося по-різному у залежності від сфер і цілей, але саме японці найбільше використовують її не тільки в літературі, а й під час розмови, в різних телепередачах і серіалах.

Класифікувати омонотопею в японській мові можна за способами передавання різноманітних станів предметів або явищ (Masayoshi, p. 153):

1. гісейго (擬声語) – слова, що імітують звуки живих істот:

カア—рев або рик тварини;

2. гіонго (擬音語) – слова, що імітують звуки неживих предметів:

ゴロゴロ можна перекласти як звуки грому;

3. гітайго (擬態語) – слова, що позначають стан людини або загальну атмосферу:

ベトベト—бути липким від поту або крові;

4. **гідзьоуго**(擬情語) – слова, що зображують психологічний стан або відчуття у тілі:

モジモジ можна перекласти як «бути нездатним приймати рішення через хвилювання або сором»;

5. **гійоуго** (擬容語) – слова, що описують рухи і переміщення, зазвичай пов'язані з ходьбою або пересуванням:

キヨキヨ можна перекласти як «озиратися без спочинку».

Зазвичай ономатопея в японській мові записується катаканою і може утворювати дієслова. Наприклад, **ドキドキ** у звичайному випадку може перекладатися як биття серця. Однак, якщо приєднати до даної ономатопеї дієслово **する**, то вийде нове дієслово із значенням «хвилюватися». Загалом, слова, що копіюють звуки, пишуться катаканою (більшість гіонго), а слова, що виражають почуття – хіраганою (більшість гітайго тощо). Іноді написання залежить і від типу звуку, так як іноді тон слова асоціюється із типом кани– хірагана використовується для більш м'яких звуків, а катакана – для більш жорстких.

Японські ономатопеїчні вирази мають три основні граматичні форми:

- подвійна форма: **ぺらぺら** (perapera, вільно спілкуючись); виражає постійний стан звуку або почуття;
- **と** форма: **はっと** (hatto, ахнути); виражає короткий, швидкий і відрізаний звук;
- **り** форма: **しょんぼり** (shyonbori, пригнічений), використовується при затягненні звуку (4).

Як було зазначено раніше, японці нерідко використовують ономатопею в повсякденному житті, однак особливо часто її можна зустріти саме в манзі.

Таким чином мангаки ілюструють звуки і роблять сюжет більш реалістичним і занурюючим.

Напевне, одне із найвідоміших ономапоічних слів це ゴゴゴゴ. Воно відноситься до гітайгоі стало знаменитим через те, що було використано в манзі «Неймовірні пригоди Джоджо» за авторством Хірохіко Аракі (3). Дана ономапоєя перекладається як «зловісна або нагнітаюча атмосфера». Говорячи про загальні особливості перекладу ономапоєї варто зазначити, що головна складність полягає саме в їх адаптації під реалії читача. Вищезазначена ономапоєя складається з однієї мори, але перекласти її на українську мову досить важко, тому що фактично вона не є звуконаслідуванням. Саме тому гітайго і гідзьоуго зазвичай перекладають як іменники, прикметники або дієслова. Завдяки цьому адаптація стає зрозумілою і розбірливою для читачів, які не є носіями японської мови.

Як можна зрозуміти із усього вищенаведеного, японська ономапоєя як окреме автентичне мовне явище вимагає неабиякої уваги перекладача, призначеного прокласти міст між мангакою-носієм японської мови та зацікавленим читачем-не носієм.

Список використаної літератури

1. **NationallibraryofMedicine**.URL:

<https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC3237459/#pone.0028317-Rizzolatti12>.

ThelanguagesofJapanbyMasayoshiShibatani, р. 153, р. 7.33. **Омонатопея** ゴゴゴゴ .URL:

<https://knowyourmeme.com/memes/menacing-ゴゴゴゴ>

4. **Ukr.waykun**.URL:

<https://ukr.waykun.com/articles/japonska-onomatopeja-84-sposobi-viraziti-sebe.html>

ВИКОРИСТАННЯ КЮДЖІТАЙ В СУЧАСНІЙ ЯПОНСЬКІЙ МОВІ

Саєнко Діана Андріївна.

ДЗ «Луганський національний університет
імені Тараса Шевченка», студентка І курсу
Науковий керівник – Борзова О. Д.

Кадзі - це складова частина японської писемності, що була запозичена японцями у Китаї у V—VI століттях. Ще з початку використання кандзі, їх вигляд змінювався: зменшувалася кількість штрихів, модифікувалися деякі радикали, тощо.

Через чисельність змін і потребу в спрощенні писемності після другої Світової війни було затверджено шінджітай (新字体 しんじたい «нові форми символів») але, на відміну від Китаю, де використання кюджітай (舊字體, きゅうじたい) тобто старої форми, заборонялося майже повністю, в Японії деякі зі старовинних кадзі використовуються і до сьогодні.

Люди, що вивчають японську мову, можуть стикнутися з використанням подібних символів, або їх складових частин, що викличе багато запитань і зацікавленість в суті. Крім того, старовинні знаки показують нам тяглість історії японського письма, адже деякі з них були створені чи запозичені в давнину, але їх використання актуальне і зараз.

Найбільш помітними є використання кюджітай в прізвищах, оскільки на відміну від китайців, за японцями залишили право на збереження прізвищ та імен в старому вигляді.

Наприклад, подібне можемо бачити в імені

відомої японської акторки, її ім'я, Нагасава Масамі, пишеться як 長澤まさみ, використовуючи традиційний кандзі 澤 Сава замість шінджітай версії- 沢.

Також помітним є використання кюджітай в назвах деяких установ, наприклад, в логотипі Токійського університету мистецтв, використовується символ « 藝 » гай замість його аналога « 芸 », але незважаючи на це кандзі « 学 » використовують в шінджітай версії замість старої форми.

Іноді, використанням кюджітай підкреслюють традиційність, консерватизм установи, як, наприклад, в логотипі університету Кокугакуїн, який повністю написаний традиційними(старими) кандзі.

Також, кюджітай використовують в аніме та мангах, наприклад, в манзі 悪の華 (あくのはな. квіти зла) замість оновленого кандзі що означає зло 悪 використовують традиційний 悪, так само як старий символ квітів 華, замість сучасного 花.

Іншим прикладом може бути використання шінджітай в назві аніме «Тихий голос»(静かな聲, шізуканасе). У цьому випадку вони використали старий символ для голосу 聲 замість шінджітай 声.

Отже, незважаючи на введення нової форми кандзі, в сучасній Японії все ще використовують традиційний правопис. З розвитком японської культури

все ширшого використання набуває кюджітай для підкреслення традиційності і давності письма, особливо в таких жанрах як манга, аніме.

КУЛЬТУРА СТАРОДАВНЬОГО КИТАЮ

Януш Д.А

Науковий ліцей № 3

**Полтавської міської
ради.**

**Науковий керівник –
доцент Федічева Н.В.**

Китайська культура, яка бере свій початок у глибокій давнині, надзвичайно багата і багатогранна. Мета даної роботи - розглянути культуру стародавнього Китаю в усіх її напрямках.

Зародження її належить до часів Шань та Чжоу. Писемність Китаю – це перший внесок у світову культуру. Поява папіру, винахідником якого став Цай Лунь (蔡伦) сприяла поширенню писемності та поштовхом для її розвитку та процвітання. Відзначимо той факт, що китайці вірили - під час занять каліграфією відбувається вдосконалення душі людини. Література також відіграла вагомую роль в китайській культурі. Найвидатнішим представником історичної та художньої прози, класиком словесності вважається Сима Цянь (司马迁) він став фундатором історіографії. Висока оцінка літератури в самій китайській культурі

позначається вже в тому, що в державних іспитах на посаду чиновника потрібно було в першу чергу знання класичної літератури.

Говорячи про філософію Китаю, необхідно підкреслити те, що вона стоїть на двох стовпах: даосизмі та конфуціанстві в основі яких стоять два великі Вчителі: Лао-Цзи (老子) та Конфуцій (孔子). Ці два напрямки китайської філософії гармонійно доповнюють одне одного. Якщо конфуціанство визначає моральну, етичну сторону суспільного життя, то даосизм є скоріше релігійно-філософським вченням про те, як досягти внутрішньої досконалості та гармонії з зовнішнім світом і з собою.

« Don't do to other people what you don't want them to do to you. »

Confucius (孔子)

« Allowing the great anger – finds an excess of anger. Calm down – doing good.»

Lao Tzu (老子)

Ці рядки двох великих китайських мудреців, на нашу думку, чудово передають суть філософії стародавнього Китаю її мудрість.

Давньокитайська релігія багато в чому пов'язана з китайською філософією, її моральна складова пішла з конфуціанства, містична з даосизму, що у V столітті до н.с. з'явилася в Індії.

Буддйський монах Бодхидхарма (він же засновник легендарного монастиря Шао-Лінь) за легендою першим приніс буддйське вчення на територію Китаю. З того часу буддизм став третьою невід'ємною складовою їх релігії.

Шаолінь або "колиска дзен-буддизму" - легендарний буддйський монастир у центральному Китаї, що розташований на горі Суншані. Багато китайських імператорів сприяли буддизму, вносячи щедрі пожертвування монастирям. Якоїсь миті стародавній Китай став справжнім оплотом буддйської релігії, і вже звідти буддйські місіонери рознесли світло вчення Будди до сусідніх країн: Кореї, Монголії, Японії. Вид релігії, що зародилася у цьому історичному місці, приділяє особливе значення навчанню бойових мистецтв. Наразі у монастирі Шаолінь діє школа бойових мистецтв, створена за підтримки держави. тому часто можна побачити як тренуються учні цієї легендарної школи кунг-фу!

Релігія стародавнього Китаю багато в чому вплинула на його мистецтво, оскільки багато картин, фресок, скульптур було створено саме буддйськими монахами. Але крім цього в Китаї сформувався особливий і своєрідний стиль живопису, в якому приділяють велику увагу пейзажам, опису краси природи.

Буддйська архітектура в Китаї представлена численними прекрасними пагодами та храмами, побудованими з китайською пишністю та величчю. Багато старовинних китайських споруд, створених талановитими архітекторами минулого, і досі

викликають наше захоплення.

Особливо вражають палаци китайських імператорів, які насамперед мали акцентувати увагу на високому становищі. У їхній стилістиці в обов'язковому порядку є велич і пишність. Наприклад, як один з них це палац китайського імператора, Заборонене місто, Пекін. Так само важливим є візерунки на будинках. З давніх-давен китайці шанують птахів, причому найбільшою повагою користуються фенікс, журавель, качка. Фенікс уособлює імператорську владу та силу. Журавель символізує довголіття, а качка – сімейне щастя.

Список використаної літератури

1. Енциклопедія нового Китаю. – Харків, 1999.
2. Чанишев А.Н. Курс лекцій по древній філософії. – М.,1993.
3. Введение в традиционную культуру Китая. – М.: Издательство “Муравей”, 1998.
4. Китай: краткая история культуры. С-Пб., 1998г. М. Кравцова
5. История культуры Китая: Учеб. Пособие для студ. вузов

Януш Д.А. Культура стародавнього Китаю

В даній роботі розглянута культура стародавнього Китаю.

Завдання роботи полягає в опрацюванні та аналізі різних джерел у напрямку релігії, мистецтва та історії культури

багатогранного Китаю.

Ключеві слова: мистецтво, історія, філософія, культура, буддизм.

Януш Д.А. Культура древнего Китая

В данной работе рассмотрена культура древнего Китая во всех ее направлениях. Задача работы состоит в изучении и анализе различных источников в направлении религии, искусства и истории культуры многогранного Китая. Ключевые слова: искусство, история, философия, культура, буддизм.

Януш Д.А. Culture of ancient China

This paper discusses the culture of ancient China in all aspects.

The task of the work is to explore and analyze various sources in the direction of religion, art and cultural history of multifaceted China.

Key words: artwork, history, philosophy, culture, Buddhism.

ОСОБЛИВОСТІ ЯПОНСЬКОЇ МУЗИКИ

Воропаєвої Олександрі Романівни

ДЗ «Луганський національний університет імені Тараса Шевченка», студентка 1 курсу
Науковий керівник – Борзова О. Д.

Японська музика останнім часом набула немало популярності серед молоді. І не тільки J-rock та j-pop, а ще й опенінги та єдінги з аніме підлітки добавляють до своїх плейлистів. Сам термін музики (онгаку) складається з двох кандзі. «Он» – має значення звук, а

«гаку» - розвага. Взагалі у японській мові для музики є ще декілька назв. Наприклад: «хогаку» - народна японська музика, «гокугаку» - національна музика, «вагаку» - японська музика.

Також для позначення пісень використовується кандзі «歌» (ута) котрий раніше мав значення «поезія».

Японська поезія заснована на чергуванні певної кількості складів. Рифми немає, але велика увага приділяється звуковій та ритмічній організації вірша. Серед японської поезії відомі такі жанри:

- Хокку, або хайку (початкові вірші) - жанр японської поезії: нерифмований тривірш з 17 складів (5 + 7 + 5).
- Танка (коротка пісня) – найдавніший жанр японської поезії (перші записи – 8 століття). Нерифмовані п'ятивірші з 31 складів (5+7+5+7+7). Висловлює швидкоплинний настрій, повно недомовленості, відрізняється поетичною витонченістю, найчастіше – складною асоціативністю, словесною грою.
- Танко-буси - народна пісня, що передається з покоління в покоління в префектурі Фукуока. Кажуть, що вона виникла у нинішньому місті Тагава. Це також стандартна пісня для літніх фестивалів та танців Бон.

Тепер розглянемо народні пісні:

民謡 (みんよう) - це загальне позначення для народної пісні

- Наразі за сумарними підрахунками налічується близько 58 000 пісень.
- Більшість з них появились через «винний стіл», тобто випивши, люди заводили пісні

котрі складали на ходу. Таким чином ці пісні мали непарні такти та були дивні за змістом.

- Вони відображають прості життєві почуття і мають яскраво виражену регіональність. Є ігрові пісні, святкові пісні, робочі пісні, пісні про алкогольні напої, танцювальні пісні фестивалю Бон тощо.
- Назва «フオーク・ソング» була придумана в середині епохи Мейдзі як переклад німецької Volkslied або англійської «folk song» через академічні потреби, такі як фольклор . До цього це був загальний термін для пісень, які називалися по-різному залежно від регіону та часу. На той час її ще називали 里謡 та 俚謡 - (みんよう) . Та хоча кандзі різні вони мають одне звучання.

Щодо традиційної японської музики, то можна виділити такі тези:

- Майже всі класичні японські твори співаються на «Окінавагучі (沖縄口)». Проте на цьому діалекті виповнюються і сучасні пісні.
- Для стародавньої японської музики (古代の日本音楽 Kodai no Nihon ongaku) характерна помісь з китайсько та корейською мовами. А саме на Рюкюських мовах.
- Невідомо, скільки носіїв цих мов залишилося, але мовний зсув у бік

використання стандартної японської та діалектів, таких як окінавська, призвів до того, що рюкюські мови опинилися під загрозою зникнення.

- Зазвичай вважаються мовами рюкюан: мова амамі, мова окінава, мова міяко, мова яеяман і мова йонагуні.

Сучасні японські пісні створюються під впливом заходу. В них часто зустрічаються англломовні слова та на катакані, навіть якщо існують відповідники в японській мові.

ОСОБЛИВОСТІ КОМУНІКАЦІЇ ПАРТНЕРАМИ 3 **ОРГАНІЗАЦІЇ КИТАЙСЬКИМИ БІЗНЕС-ДІЛОВОЇ БІЗНЕС-**

Януш Д.А

Науковий ліцей № 3

Полтавської міської
ради.

Науковий керівник – доцент
Федічева Н.В.

Актуальність теми пов'язана зі зростаючим інтересом представників бізнесу до технологій і механізмів ефективного ведення міжнародних бізнес-комунікацій,

забезпечення стратегій і тактик, що дозволяють забезпечити цілі бізнес стратегій, економічну безпеку в умовах глобалізації та діджиталізації, трансформації економічних зв'язків, фінансової системи та одночасного функціонування різнонаправлених стратегій гео економічного розвитку сучасного світу. Особливий інтерес представляють топові країни світової економіки, що мають найвищі показники динаміки як економічних показників, так і показників зростання життєвого рівня населення, одним із лідерів яких є Китай.

Економічна активність українського бізнесу в напрямі співпраці із китайськими бізнес-партнерами підсилюється активним впровадженням китайської глобальної ініціативи «Один пояс - один шлях», відповідно до якої очікується суттєве збільшення транзиту китайських товарів через територію України в ЄС, передбачається залучення інвестицій з Китаю в розвиток української промисловості, інфраструктури, виробництва на території України товарів для внутрішнього ринку та ринку ЄС. Така співпраця може слугувати інтегруванню українських компаній до глобальних ланцюгів створення додаткової вартості, що також матиме позитивний вплив на економіку України, як за рахунок зростання ресурсної бази і прибутку від зовнішньої торгівлі, експортних послуг, так і за рахунок підвищення рівня зайнятості населення, що із збільшенням доходів буде в свою чергу впливати на збільшення внутрішнього попиту і відповідного розвитку бізнесу у секторах внутрішньої економіки. Вказані прояви економічного росту продемонстрували Китай та ряд інших країн Азії, які сьогодні все більш орієнтуються не на сировинне виробництво, а на забезпечення бізнес-функцій. Для українського бізнесу участь у проекті «Нового Шовкового шляху» означає

включення у глобальні відносини світового ринку та отримання додаткових можливостей розвитку.

Дослідження особливостей ділової комунікації дозволяють виділити і охарактеризувати процес ведення переговорів представниками китайських компаній і застосовувані ними тактичні прийоми, виявити особливості бізнес-дискурсу і ділової етики. Такі дослідження носять міждисциплінарний характер, та, враховуючи особливості китайської культури, мають тісний зв'язок з історією, культурологією, економікою, державним управлінням, філософією та релігією.

На початку третього тисячоліття, визначального для розвитку міжнародних бізнес комунікацій, значення набула тенденція до переміщення світового центру економічного розвитку з Заходу на Схід - в країни Центральної і Східної Азії. Протягом декількох десятиліть ці країни демонстрували вражаючу економічну динаміку і стали уособленням «азіатського дива». Китайські бізнес-партнери надають українським компаніям послуги переважно в сфері фінансової діяльності, ділові послуги, транспортні послуги, послуги в сфері телекомунікацій, інформаційні та комп'ютерні послуги [9].

Аналіз даних про динаміку зовнішньої торгівлі між двома країнами свідчить про її стабільне та стрімке зростання протягом 2001-2021 років, що стало результатом розробки та застосування договірно-правової бази українсько-китайських відносин, яка розпочалась з моменту укладання дипломатичних відносин між Україною та Китаєм (4 січня 1992 року) та в даний час використовує більше 300 документів основного та додаткового списку. За даними НБУ, в 2020 році Китай став найбільшим торговельним партнером нашої держави серед всіх країн світу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Bai H. A cross-cultural analysis of advertisements from high-context cultures and low-context cultures. *English Language Teaching*. - 2016. - 9(8), 21-27

Ghuri P., Fang T. Negotiating with the Chinese: A socio-cultural analysis // *Journal of World Business*. 2001. Т. 36, № 3. С. 303-325.

Гловацька, С.М. (2018), Значення стратегічної ініціативи «Один пояс, один шлях» для України, *Розвиток транспорту*, 2018, №2, С. 202-211.

Держкомстат України, режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua>

Договірно-правова база між Україною та Китаєм (2019), Посольство України в Китайській Народній Республіці та Монголії (за сумісництвом), режим доступу: <https://china.mfa.gov.ua/spivrobitnictvo/184-dogovirno-pravova-baza-mizh-ukrajinoju-ta-kitajem>

Ліфінцев Д. (2019). Крос-культурні комунікації в українсько-китайських ділових відносинах. *Україна-Китай* N18(4) 2019.

Федічева Н.В. Характеристики офіційного дискурсу та переклад структурно-семантичних особливостей політичних промов / [Федічева Н.В., Перова С.В., Демченко Н.О., Чернявська О.В., Чернявська О.Д.] // *Proceedings of the 1st International Scientific and Practical Conference «Science and Practice: Implementation to Modern Society»* (December 6–8, 2019). Peal Press Ltd., Manchester, Great Britain, 2019. 173 p. – P. 151–155.

ПЯТНАДЦАТЬ ПОСЛЕДОВАТЕЛЬНЫХ БРОНЗОВЫХ СВЕТИЛЬНИКОВ В ПЕРИОД СРАЖАЮЩИХСЯ ЦАРСТВ В

КИТАЕ

Го Сяоли

профессор Китайско-русского центра
по изучению Дальнего Востока
Хэбэйского педагогического университета (КНР)
Го Линлин аспирантка института иностранных
языков Хэбэйского педагогического университета (КНР)

Цель статьи – анализ научного и эстетического дизайна светильников с точки зрения идеи сакральности и идеи верховенства монархической власти Китая. Светильники, как изделия декоративного искусства, анализируются в статье в трех аспектах: создания, дизайна и культурной коннотации.

Пятнадцать последовательных бронзовых светильников было найдено в гробнице короля царства Чжуншань. Форма светильников подобна большому дереву с пятнадцатью ламповыми панелями на ветвях, которые расположены в разных слоях. Эти светильники имеют декоративную и прикладную функцию, и содержат такую глубокую культурную коннотацию, такие как поклонение священным деревьям и монархическому строю.

О времени появления светильников в древнем Китае, существуют разные мнения, но большинство историков и археологов счита.п , что они возникли в конце Весенне-осеннего периода Чуньцю (770-403гг. до н. э.) или в начале периода Сражающихся царств

Чжаньго.¹

До распространения светильников у них не было общего названия. В Китае иероглиф "лампа"(светильник) тесно связано с её материалом. В начале светильник был сделан из бронзы. С развитием времени и непрерывным развитием китайской технологии материалы изготовления древних светильников стали разнообразным. При дополнительном употреблении к бронзовым материалам появились керамические, деревянные и бамбуковые светильники. В конце концов, в иероглифе "лампа" (светильник) ключ (радикал) и прочие части иероглифа сменился с бронзы на огонь, что было более выразительно и уместно.

Последовательные светильники возникли в период Сражающихся царств Чжаньго. В 1976 году в гробнице император Ванцуо в царстве Чжуншане, в уезде Пиншань в провинции Хэбэй, были обнаружены самые ранние светильники--
Пятнадцать

¹У Шаохуа. «Древняя лампа». Шанхай:

последовательных бронзовых светильников. Являясь первым последовательным светильником, обнаруженным в археологии, он демонстрирует не только превосходную технологию бронзового изделия в царстве Чжуншане в период Сражающихся царств Чжаньго, но и идеальное сочетание ручной технологии и культуры. Объединяя науку и эстетику, светильник содержит поклонение священному дереву и определенную культурную коннотацию вознесения к бессмертию.

Высота Пятнадцати последовательных бронзовых светильников составляет 84.5 см. Поэтому устойчивость светильников является ключевой проблемой. Столб сделан в форме дерева, 15 ламповых тарелок на дереве разделены на 7 слоёв. Внизу имеется круглое основание диаметром 26 см. на нём украшено двумя стоящими фигурами, чтобы увеличивает вес шасси, а держатель и столб светильников спроектированы так, чтобы быть относительно тонкими, обеспечивая базовую стабильность. Кроме того, на низком круглом держателе сидят три дракона и шесть тигров, из которых у двух тигров обработана общая голова, и во рту держит кольцо, образуя треугольную устойчивую структуру. За исключением одной лампы над столбом, остальные 14 светильников распределены симметрично в 7 слоёв.² Из

²ЧжанХайянь. «Научная и культурная коннотация. Пятнадцать последовательных бронзовых светильников в период Сражающихся государств». Восточная коллекция.2020г.(9), стр.22-24

этого видно, что мастер использовал принцип баланса рычагов для дальнейшего повышения устойчивости. Украшение на держателе светильников не только имеет функцию красоты, но и укрепляют его прочность, уравнивают центр тяжести.

На главном столбе также выгравирован извивающейся и кружащий дракон на облаках. С драконом святая коннотация в культуре китайского народа, отражая стремление древнего народа к свету. Вертикальные столбы и разбросанные ветви ярко воспроизводят образ деревьев в природе. Поющие птицы на ветвях, игривые обезьяны, драконы, обившиеся вокруг столбов, величественные и могучие тигры - все это демонстрирует яркую картину в природе.

С древних времён Китай испытывал особую привязанность к "деревьям", полагая, что дерево является символом жизни, оно непосредственно ведёт к небесам с земли, и связывает людей с богом. «Под влиянием анимистической в древней китайской культуре народ считается, что дерево обладает характером энергии и жизненной стойкости, таинственной силой, которая отсутствует у человека. Святое дерево может наказывать зло и способствовать добру, изгонять злых духов и избегать призраков, и удовлетворять потребности людей».³ В китайском народе передают из

³ЧэньСипин. «Коннотация культуры деревьев в китайском фольклоре». Предисловие. 2003г. (8), стр.139-142.

поколения в поколение мифы и легенды о священном дереве, о котором подробно описано в «Шаньхай цзин» (или «Книга гор и морей»), это древнекитайский трактат, описывающий реальную и мифическую географию Китая и соседних земель и обитающих там созданий.). Эти мифы и легенды демонстрируют феномен: древние верили, что священное дерево - это путь в царство бессмертных, который может удовлетворить доброе желание стать святыми и бессмертными. Поэтому поклонение священному дереву в период сражения царства Чжаньго в ранний период Цинь (Древний каменный век-221 г до н. э.) было более популярным.

«В Китае древние верили, что у человека после смерти все должно быть так же, как при его жизни». Поэтому гробницы императоров были построены подобно дворцу, где они живут от огромных гробниц до комплекса зданий, построенные и для потомства и жертва приношений. Так образуется грандиозное кладбище»⁴ Пятнадцать последовательных бронзовых светильников было обнаружено в гробнице короля Ванцую в Чжуншань, в котором было найдено множество изысканных инкрустированных артефактов с узорами из золота и серебра. Расположение этих изделия примерно такое же, как в дворце при его жизни, и в определенной степени воспроизводит сцены жизни, подразумевая, что

⁴Ду Жунцюань, Се Чжичэн и др. «Культурный журнал Яньчжао». Шанхай: Шанхайское народное издательство, 1998г. стр.300.

умерший начал новую жизнь в другом мире. Обнаружение Светильников и других погребальных артефактов не только отражает превосходный уровень технологии бронзового искусства в Чжуншане в период Сражающихся царств Чжаньго, но и показывает похоронную концепцию китайских предков о том, что принимают смерть как возрождение жизни. Пятнадцать последовательных бронзовых светильников является лучшим примером культуры в регионе Янь Чжао и имеет архивным значением для изучения в академической сфере.

Культурные реликвии являются представителем и свидетелем истории и культуры, и они являются воплощением духовного и материального мира того времени. Более 2000 лет назад, в царстве Чжуншане мастер сделал уникальное и удивительное изделие декоративного искусства - Пятнадцать последовательных бронзовых светильников, в которых содержит понимание и размышления древнего народа о природе, жизни, власти и статусе

Литература

- [1] Ду Жунцюань, Се Чжичэн и др. «Культурный журнал Яньчжао». Шанхай: Шанхайское народное издательство, 1998 г. стр.88, 300.
- [2] У Шаохуа. «Древняя лампа». Шанхай:Издательство Байцзя, 2004 г. стр.2.
- [3] Чэнь Сипин. «Коннотация культуры деревьев в китайском фольклоре». Предисловие. 2003 г.(8), стр.139-

142.

[4] Чжан Хайянь. «Научная и культурная коннотация Пятнадцати последовательных бронзовых светильников в период Сражающихся государств Чжаньго». Восточная коллекция. 2020 г.(9), стр.22-24.

Го Сяолі, Го Лінлін П'ятнадцять послідовних бронзових світильників в період Воюючих царств в Китаї. У 1976 році п'ятнадцять послідовних бронзових світильників були знайдені в гробниці імператора Чжуншаня **періода Воюючих** царств в Китаї (475-221гг. до н.е.) в регіоні Яньчжао (нині провінція Хебей). Вони відрізняються вишуканою формою і оригінальним дизайном. У даній статті ці вироби декоративного мистецтва аналізуються в трьох аспектах: створення, дизайну і культурної конотації. Основна увага приділяється науковому та естетичному аналізу дизайну світильників, аналізу з точки зору ідеї сакральності, ідеї верховенства монархічної влади та інших аспектів.

- [5] *Ключові слова:* п'ятнадцять послідовних бронзових світильників, в період Воюючих царств в Китаї (475-221 рр. до н. е.), культура Яньчжао.
- [6] **Го Сяоли, Го Линлин. Пятнадцать последовательных бронзовых светильников периода Сражающихся царств в Китае.**
- [7] В 1976 году пятнадцать последовательных

бронзовых светильников были найдены в гробнице император Чжуншаня периода Сражающихся царств в Китае (475-221гг. до н.э.) в регионе Яньчжао (ныне провинция Хэбэй). Они отличаются изысканной формой и оригинальным дизайном. В данной статье эти изделия декоративного искусства анализируются в трех аспектах: создания, дизайна и культурной коннотации. Основное внимание уделяется анализу научному и эстетическому дизайну светильников, анализу с точки зрения идеи сакральности, идеи верховенства монархической власти и других аспектов.

[8] *Ключевые слова:* пятнадцать последовательных бронзовых светильников, период Сражающихся царств в Китае (475 - 221 гг. до н.э.), культура Яньчжао.

[9] **Guo Xiaoli, Guo Lingling Fifteen consecutive bronze lamps of the Warring States period in China.** In 1976, fifteen consecutive bronze lamps were found in the tomb of Emperor Zhongshan of Warring States period in China (475-221 BC) in the Yanzhao region (now Hebei Province). They are distinguished by their exquisite shape and original design. In this article, these decorative art products are analyzed in three aspects: creation, design and cultural connotation. The main attention is paid to the analysis of scientific and aesthetic design of lamps, analysis from the point of view of the idea of sacredness, the idea of the supremacy of monarchical power and other aspects.

[10] *Keywords:* fifteen consecutive bronze lamps, Warring States period in China (475-221 BC), Yanzhao culture.

БЕЛО-ГОЛУБОЙ ФАРФОР ЦИНХУА ДИНАСТИИ ЮАНЬ В РЕГИОНЕ ЯНЬЧЖАО В КИТАЕ

Го Сяоли

профессор Китайско-русского центра
по изучению Дальнего Востока

Хэбэйского педагогического университета (КНР)

Ян Цзясюань аспирантка института иностранных
языков Хэбэйского педагогического университета
(КНР)

Бело-голубые фарфоровые изделия династии Юань характерны прикладными, эстетичными и культурными элементами. Они были сделаны во времена династии Юань и получили быстрое развитие в уезде Цзиндэчжэне провинции Цзянси, после этого Цзиндэчжэнь стал известен как «фарфоровый центр» Китая. Во времена династии Юань изделия из бело-голубых фарфоров выполнили следующие функции: во-первых, они явились товарами для внешней торговли и отправились во многие страны мира. Во-вторых, они использовались императорами для награждения своих подданных в знак признательности успехов работы или для передачи подарков друзьям за рубежом. В-третьих, они изготавливались на заказ дворцов для собственной необходимости императоров и их родственников. В-четвёртых, они использовались в повседневной жизни людей повсеместно как сосуды для декоративных целей,

для хранения еды и напитков; а также использовались для церемониальных изделий и подношений, имели очень тонкую технологию производства и глубокое культурное значение.

Династия Юань была процветающим периодом в национальной истории Китая. За 97 лет своего существования она обладала широкой территорией, совокупной государственной мощностью, создала процветающую эпоху в истории. Фарфоровые изделия данного времени отражают обычаи народов. Цветочный горшок с синей и белой гравировкой, красной и голубой глазурью, найденный в пригороде Баодине провинции Хэбэй, обладает особыми культурными элементами и архивным значением в регионе Янь Чжао.

Бело-голубой фарфор Цинхуа — «это под глазурный фарфор, изготовленный путём окрашивания фарфоровой шины кобальтом, затем нанесения прозрачной глазури и обжига при высокой температуре около 1300 градусов»⁵. Он известен своей яркостью по цвету и элегантностью по форме, имеет большую практическую и декоративную ценность. Название «Бело-голубой фарфор Цинхуа» появилось в династии Юань⁶, во времена династии Мин

⁵ Фэн Сяньмин. «Китайская керамика», изд. Древних книг, Шанхай, 2001 г., стр. 452.

⁶ Хуан Пин. «Исторический фон и характеристики рисунка сине-белого фарфора династии Юань», изд. Журнал колледжа Чифэн (китайская версия философии и социальных наук), июль 2013 г., стр. 242-243.

(1365-1644 гг.) и Цин (1644-1911 гг.) бело-голубой фарфор Цинхуа достиг расцвета своего развития по технологии.

Бело-голубые фарфоры Цинхуа богат украшениями разнообразных узоров, таких, как узоры пионов и цветущих слив. Ещё во времена династии Тан (618-907 гг.) цветы пиона часто были употреблены в различных произведениях искусства и ремесла, и такая традиция остаётся до сих пор.

Во времена династии Юань в Бело-голубом фарфоре Цинхуа преобладали голубой и белый цвета, эти цвета были символом идеологии и культуры в китайской национальной традиции. Во время правления в династии Юань монгольская культура оказала влияние друг на друга с этническими группами в Китае. «Монгольский народ — это кочевники на лошадях, для которых белый цвет был благоприятным, у них любовь к природе, к чистым белым облакам и голубому небу, а также к безграничности и простору лугов»⁷. Это привело к созданию большого количества бело-голубых изделий декоративно-прикладного искусства, таких как бело-голубой фарфор. Природа повлияла на верования и привычки многих поколений, в их восприятии голубой и белый цвета имеют очень важное значение, и они воплотили такие мысли и верования в произведениях,

⁷ Тао Цзунъи (Династия Юань). «О повестях» (часть первая), изд. Китайское книгоиздательство, 1959 г., стр. 18.

отражая развитие истории фарфоров в эпоху династии Юань.

«Правители династии Юань придавали большое значение тибетскому буддизму, и многие храмы и иконы имели такие черты»⁸. Тибетский буддизм был широко распространён в северном регионе Китая, и изделия декоративного и прикладного искусства сделали с таким стилем, в том числе и фарфоры. В династии Юань ислам продолжал развиваться на северо-западе Китая, и белоглубой фарфор тоже имеет след исламской культурой.

Ремесло в регионе Янь Чжао начало формироваться в период Сражающихся царств (475-221 гг. до н.э.), быстро развивалось после правления династии Тан. Фарфоровое ремесло в регионе Янь Чжао очень изысканно, виды изделия всеобъемлющие, даже не вычисляешь. «Во времена династий Шан (1600-1046 гг. до н.э.)и Чжоу(1046-256 гг. до н.э.) в Янь Чжао появился примитивный фарфор»⁹; во времена Северных династий (386-581 гг.) появилось большое количество фарфоров синих цветов Цинцы; в начале династии Тан(618-907 гг.) мастерство изготовления белого фарфора Байцы становилось все более совершенным; во времена династии Сун (960-1279 гг.) технология светло-синего

⁸ Гу Чжиян. «Исследование исторической ценности и культурных факторов фарфора династии Юань», изд. Реликвии южной культуры, 2021 г. (06), стр. 276-282.

⁹ Ду Жунцюань, Се Чжичэн, Ся Цзычжэн и др. «Культура Яньчжао», изд. Шанхайское народное издательство, 1998 г., стр. 182.

гладкого фарфора и белого фарфора достигла до совершенства, также начал развиваться черноглазурный фарфор. Хотя Бело-голубой фарфор в династии Юань не производился в регионе Янь Чжао (ныне провинция Хэбэй), но большое количество было обнаружено в гробницах и подвалах во многих местах в нынешней провинции Хэбэй.

Согласно археологическим данным, несколько изделий из бело-голубого фарфора Цинхуа династии Юань были обнаружены в Маньчжуро-монгольском автономном уезде Вэйчан, в таких местах провинции Хэбэй, как в уезде Динсин, в городе Баодин, в уезде Синьчэни др. В том числе в городе Баодине было найдено 11 коллекций, из них Цветочный горшок с синей и белой гравировкой, красной и голубой глазурью самое драгоценное изделие с высоким мастерством.

По вышесказанному было известно, что в провинции Хэбэе не производили бело-голубой фарфор Цинхуа, но здесь было обнаружено много изделий. Это привлекло особое внимание и интерес многих учёных. По исследованию профессора Линь Мэйцунь, «фарфоровые изделия династии Юань были придворными сосудами для вина, подаренными императором Юань Жэньцзуном чиновнику Чжан Гую, и что год для хранения вина должен быть в 1328 году»¹⁰. Во времена династии Юань

¹⁰ Линь Мэйцунь. «Чиновник Чжан Гуй в династии Юань и дворянские сосуды для вина династии Юань, раскопанные в Баодине», изд. Журнал

регион Янь Чжао находился вокруг Пекина, и многие императорские родственники и сановники ездили сюда, и в то время только император и его родственники имели право использовать такие рисунки с животными, как дракон и феникс, мифический цилинь, иероглифы, как счастье и долголетие и т.д..

Рис. Бело-голубой фарфор Цинхуа династии Юань в регионе Янь Чжао Китая

В 1964 году во время строительства начальной школы в центре города Баодине провинции Хэбэя обнаружили подвал, в котором было найдено 11 фарфоровых изделий, среди них Цветочный горшок с синей и белой гравировкой, красной и голубой глазурью.

Государственного музея Гугун, 2009 г. (03), стр. 24-41.

Хотя личность владельца до сих пор остаётся неясной, но по внешности и форму фарфора археологи можно сделать вывод о том, что этот фарфор очень высокого класса, он является предметом из императорского двора. «Высотой фарфора 41 см, диаметром 15,5 см, диаметром основания 18,5 см»¹¹. Этот редкий и ценный шедевр для научного исследования истории ремесла фарфоров, имеет архивное значение.

«Декоративная технология — Кайгуань начала использовать в традиционном изделии керамик и фарфоров ещё в эпоху неолита, и развивается по сей день»¹². Это декоративное мастерство позволяет придать фарфору контрастный художественный эффект и сделать изделия поверхности более красочными и разнообразными. Из-за чрезвычайно сложного технологии при обжиге красного цвета в сине-белой глазури, при малейшей неосторожности могут возникнуть щель, поэтому изысканные артефакты встречаются очень редко.

Бело-голубой фарфор Цинхуа — изысканное произведение искусства в керамических и фарфоровых изделиях Китая. Как драгоценное произведение искусства династии Юань, Цветочный горшок с синей и

¹¹ Ли Лихуа. «Цветочный горшок с синей и белой гравировкой, красной и голубой глазурью династии Юань», изд. Родина, 2020 г. (09), стр. 52-53.

¹² Тан Дэнсюн, Хуан Нинсинь. «Об искусстве просветления в керамическом декоре — Кайгуань», изд. Исследование керамики и фарфора, 2021г. (06), стр. 46-48.

белой гравировкой, красной и голубой глазурью имеет как практическую функцию, так и эстетическую ценность, неотделимая от социального и культурного развития в регионе Янь Чжао в древнем Китае. Этот красивый фарфор показывает культуру процветания и уровень бытовой жизни у людей в династии Юань, сосуществование различных религий и очарование древнего искусства. Он представляет собой сочетание практических, эстетических и культурных коннотаций, развивавшихся на протяжении многих поколений в Китае.

Литература

1. Фэн Сяньмин. «Китайская керамика», изд. Древних книг, Шанхай, 2001 г., стр. 452.

2. Хуан Пин. «Исторический фон и характеристики рисунка сине-белого фарфора династии Юань», изд. Журнал колледжа Чифэн (китайская версия философии и социальных наук), июль 2013 г., стр. 242-243.

3. Тао Цзунъи (Династия Юань). «О повестях» (часть первая), изд. Китайское книгоиздательство, 1959 г., стр. 18.

4. Гу Чжиян. «Исследование исторической ценности и культурных факторов фарфора династии Юань», изд. Реликвии южной культуры, 2021 г. (06), стр. 276-282.

5. Ду Жунцюань, Се Чжичэн, Ся Цзычжэн и др. «Культура Яньчжао», изд. Шанхайское народное

издательство, 1998 г., стр. 182.

6. Линь Мэйцюнь. «Чиновник Чжан Гуй в династии Юань и дворянские сосуды для вина династии Юань, раскопанные в Баодине», изд. Журнал Государственного музея Гугун, 2009 г. (03), стр. 24-41.

7. Ли Лихуа. «Цветочный горшок с синей и белой гравировкой, красной и голубой глазурью династии Юань», изд. Родина, 2020 г. (09), стр. 52-53.

8. Тан Дэньсюн, Хуан Нинсинь. «Об искусстве просветления в керамическом декоре — Кайгуань», изд. Исследование керамики и фарфора, 2021г. (06), стр. 46-48.

Го Сяолі, Ян Цзясюань Біло-блакитний фарфор Цінхуа династії Юань в регіоні Яньчжао в Китаї. Біло-блакитна порцеляна династії Юань (1271-1368 рр.) є одним з репрезентативних артефактів китайської цивілізації і розвитку технології в Китаї. Створення і розвиток виробництва порцеляни символізує процвітання династії Юань і хороші умови життя простого народу. У Китаї досить багато наукових робіт, в яких досліджуються порцелянові вироби, але дослідженням біло-блакитної порцеляни династії Юань, знайденого в регіоні Яньчжао приділяється мало уваги. У даній статті аналізуються культурні звичаї та історія регіону Яньчжао за часів династії Юань, а також розглядається глибока культурна конотація, в якій представлений біло-блакитна порцеляна, знайдений в

цьому регіоні (нині велика частина провінції Хебей).

Ключові слова: біло-блакитний фарфор, династія Юань, культура і звичаї регіону Яньчжао.

Го Сяоли, Ян Цзясюань Бело-голубой фарфор Цинхуа династии Юань в регионе Яньчжао в Китае. Бело-голубой фарфор династии Юань (1271-1368 гг.) является одним из репрезентативных артефактов китайской цивилизации и развития технологии в Китае. Создание и развитие производства фарфора символизирует процветание династии Юань и хорошие условия жизни простого народа. В Китае достаточно много научных работ, в которых исследуются фарфоровые изделия, но исследованиям бело-голубого фарфора династии Юань, найденного в регионе Яньчжао уделяется мало внимания. В данной статье анализируются культурные обычаи и история региона Янчжао во времена династии Юань, а также рассматривается глубокая культурная коннотация, в которой представлен бело-голубой фарфор, найденный в этом регионе (ныне большая часть провинции Хэбэй).

Ключевые слова: бело-голубой фарфор, династия Юань, культура и обычай региона Яньчжао.

Guo Xiaoli, Yang Jiaxuan Blue and white Tsinghua porcelain of the Yuan Dynasty in the Yanzhao region of China. The blue and white porcelain of the Yuan Dynasty (1271-1368) is one of the representative artifacts of Chinese civilization and the development of technology in China. The creation and development of porcelain production

symbolizes the prosperity of the Yuan Dynasty and the good living conditions of the common people. There are quite a lot of scientific papers in China that study porcelain products, but little attention is paid to the studies of blue-white porcelain of the Yuan Dynasty found in the Yanzhao region. This article analyzes the cultural customs and history of the Yangzhao region during the Yuan Dynasty, and also examines the deep cultural connotation in which the blue-white porcelain found in this region (now most of Hebei Province) is represented.

Keywords: blue-white porcelain, Yuan Dynasty, culture and custom of Yanzhao region.

БЕЛЫЙ НЕФРИТОВЫЙ ДИСК БИ С ДВОЙНЫМИ ДРАКОНАМИ ПО ТЕХНОЛОГИИ АЖУРНОЙ РЕЗЬБЫ ВРЕМЕН ДИНАСТИИ ХАНЬ

Чэн Хун

профессор Китайско-русского центра
по изучению Дальнего Востока
Хэбэйского педагогического университета
(КНР)

Ли Хойцзяо аспирантка института
иностранных языков Хэбэйского
педагогического университета (КНР)

Цель данной статьи - анализ нефритовой культуры и высокой ручной технология Древнего Китая и ознакомить читателя с белым нефритовым диском би с двойными драконами по технологии ажурной резьбы времен династии Хань.

Происхождение изделия из нефрита является результатом непрерывной эволюции и развития человеческого общества. В древние времена, чтобы добыть пищу на охоте, люди употребили каменные орудия. В эпоху неолита, в процессе изготовления каменных орудий, люди обнаружили новый материал-нефрит, у которого прочное качество, красивый цвет, он является идеальным материалом для инструмента в труде и на охоте. В «Большой китайской энциклопедии» так определяют изделия нефрита: Изделие нефрита--изготовленный инструмент из жадеита, нефрита, яшмы, змеевика, хрусталя, халцедона и др. для труда, а также предмет для украшения, жертвенной деятельности и обстановки в комнате.

Китай - это крупная страна по производству нефрита, потому что в ней большое количество минеральных ресурсов. Исследование показывает, что до династии Хань (202г. до н.э.-220г. н.э.) место добычи нефритового сырья, использовавшегося в производстве изделия, было относительно широкое. Потом Хотанский белый нефрит в Синьцзяне (ныне Синьцзян-Уйгурский автономный район) стал главным сырьём для нефритовых изделий, которые до нынешнего дня славятся своим высококачественным нефритом белого цвета.

В начале династии Западной Хань (202 г. до н.э. - 8 г. н.э.) император Уди послал своего чиновника Чжан Цяня в западный регион Китая на экспедицию. Там в уезде Хотан богато сырье нефрита, и с древних времён Хотанский нефрит известен качеством, красотой и драгоценностью, его сделали подарки в дань императорам во многих династиях. Самыми известными нефритовыми материалами в Китае являются Хотанский нефрит, нефрит Душань, нефрит Сюань и

нефрит Ланьтянь, которые называются четырьмя представительными нефритами в Китае. Среди них Хотанский белый нефрит является самым лучшим и драгоценным.

Нефритовые артефакты династии Хань были разнообразными, красивыми и изящными. Мастер по нефриту способен использовать различные технологии, такие как горельеф, барельеф, множественную резьбу, круглую резьбу, линейную резьбу, нарезку, живое кольцо и инкрустацию и т.д. для выполнения своей работы. Можно сказать, что в этот период данная технология достигла до совершенства.

До династии Хань нефрит использовался только для жертвенных ритуалов. После этого сфера применения нефрита становилась все шире и шире, их употребили в разных ситуациях, как в жертвоприношении, украшении, похорони и повседневной жизни.

В провинционном музее Хэбэя в городе Шицзячжуан выставлен национальный культурный памятник «Белый нефрит Юйби с двойными драконами по технологии ажурной резьбы». Он был обнаружен в 1968 году археологами в гробнице императора Лю Шэна в пригороде Баодин провинции Хэбэй. Его длина 25,9 см., внешний диаметр 13,4 см., внутренний диаметр 4,2 см. и толщина 0,6 см. Он сделан из белого хотанского нефрита. Две стороны украшены изысканными узорами чумизы, по краю есть выпуклый грань; на верхнем конце вырезаны перистые облака и два дракона, которые высоко держат головы и хвосты, прыгая, чтобы взлететь, и их движение, как живое¹³. См. рис. 1.

Лю Кэфэй, "Изысканные национальный первоклассный культурный памятник-Белый нефрит Юйби с двойными драконами по технологии ажурной резьбы", Восточная коллекция, 2020 г., (11), стр.95-96

Рис. Белый нефрит Юйби с двойными драконами по технологии ажурной резьбы

Выступы на нижней кольцеобразной части представляют собой красивый узор, называемый «узор чумизы». Древние люди вырезали на нефритовом обычную пищу—чумизы, что заключает в себе благоприятное желание хорошего урожая год за годом.

Несмотря на материал, концепцию и дизайн, а также технологию резьбы, само это нефритовое изделие является редким сокровищем среди древних исторических памятников династии Хань.

Согласно записям древней литературы и предположениям потомков, нефритовое изделие в

основном используется в качестве жертвенной утвари, ритуальной утвари и аксессуаров, а также может использоваться для защиты от нечистой силы. В представлении людей династии Хань борьба с нечистой силой — расчистка пути для превращения в святой дух, и выполнение данного процесса обеспечено такими божественными зверями, как драконы, тигры и т.д.¹⁴.

Археологические данные показывают, что по традиционному обычаю использовать нефрит в качестве украшения зародился ещё в эпоху неолита. Первобытные предки использовали нефрит для изготовления различных украшений, такие, как нефритовые цепочки, бусы, трубки, кольца и браслеты, которые носили на ушах, шее и руках. Позже ношение нефритовых украшений стало популярной модой среди богатых. После династии Хань функция нефрита в декоративном искусстве постепенно стала его основной культурной функцией. Виды и формы украшений стали более многочисленными, а технология - более высококачественной.

Дракон—тотем в культуре китайского народа. В отличие от обычного образа, тотем дракона символизирует не одно животное, а совокупность различных животных, что ярко отражает концепцию великого китайского национального духа—гармонии и единства¹⁵.

В начале изделия из нефрита употребили только в качестве производственных инструментов и

Сюй Линь, «Одно из исследований мысли об использовании нефрита в династии Хань - мысли об защите от нечистой силы.», изд.Журнал Музея Гугун . 2008г.,(01), стр. 123-146+161

Лю Кэфэй, «Изысканные национальный первоклассный культурный памятник-Белый нефрит Юйби с двойными драконами по технологии ажурной резьбы», изд.Восточная коллекция, 2020 г., (11), стр.95-96

оригинальных украшений. С развитием производства возникла дифференциация на бедных и богатых, драгоценные, красивые и прочные изделия из нефрита стали исключительной собственностью правящего класса¹⁶. Нефрит постепенно превратился из простого камня в символ власти, статуса, богатства и божественной силы и стал культурным носителем в древнем Китае¹⁷.

С момента возникновения нефритовой культуры придалось моральное понятие в династии Западной Чжоу (1046 г. до н.э. - 771 г. до н.э.). Нефрит символизирует благородный характер и чувство в этической концепции. Многие ключи (радикалы) и прочие части в иероглифах китайского языка, связанные с нефритом, они в основном выражают красивые и благородные значения. При использовании сравнения в стилистическом средстве в китайской литературе описывают моральное качество у благородного мужчины как нефрит, что обозначает, у него внешность порядочная, душа чистая, и воля твёрдая. Есть фразеология в китайском языке «Нефритовое дерево под ветер»¹⁸, с этим сравнивает образ красивого молодого мужчины.

Нефритовая культура является одной из основных характеристик происхождения китайской цивилизации. Нефрит представляет собой не только изделием

Бай Фэн, «Статус Хотанского нефрита в древнем китайском нефрите», Журнал горной минералогии, 2002, (S1), стр.8-12

Мэн Сяньжун, «О традиционной культуре в нефрите—с точки зрения материальной эстетики», изд. Журнал Хунаньского университета, июль 2008 г., (11), № 4, стр. 109-112

Бай Фэн, «Статус Хотанского нефрита в древнем китайском нефрите», изд. Журнал горной минералогии, 2002, (S1), стр.8-12

изобразительного и прикладного искусства, но и моральным символом. Такая культурная традиция и коннотация сохраняются до сегодняшнего Китая.

Литература

1. Сюй Линь, «Одно из исследований мысли об использовании нефрита в династии Хань - мысли об защите от нечистой силы.», изд. Журнал Музея Гугун . 2008г., (01), стр. 123-146+161
2. Лю Кэфэй, «Изысканные национальный первоклассный культурный памятник-Белый нефрит Юйби с двойными драконами по технологии ажурной резьбы», изд. Восточная коллекция, 2020 г., (11), стр.95-96
3. Бай Фэн, «Статус Хотанского нефрита в древнем китайском нефрите», изд. Журнал горной минералогии, 2002, (S1), стр.8-12
4. Мэн Сяньчжун, «О традиционной культуре в нефрите—с точки зрения материальной эстетики», изд. Журнал Хунаньского университета, июль 2008 г., (11), № 4, стр. 109-112

Чэн Хун, Ли Хойцзяо Белый нефритовый диск би с двойными драконами по технологии ажурной резьбы времен династии Хань. Китай имеет тысячелетнюю историю. В процессе развития общества и производства, ручная технология обработки нефрита достигла совершенства. Изделия из нефрита являются предметами декоративного и прикладного искусства древнего Китая, они появились в результате использования каменных орудий труда. Во времена централизованной власти династии Хань (202 г. до н.э. - 220 г. н.э.), которая была после династии Цинь политика, экономика, культура и другие отрасли всесторонне развивались. Это было периодом расцвета в истории Китая. С развитием

ремесленной технологии обработка нефрита получила большое развитие, на изделиях появились разнообразные изображения, резьба, орнаменты и другие элементы. Все они были неразрывно связаны с общественной жизнью и образом мышления. Нефритовые диски би являются культовыми изделиями ручной работы династии Хань. Они тонко и искусство вырезаны, красиво и изящно украшены. Данная статья знакомит читателей с белым нефритовым диском би с двойными драконами по технологии ажурной резьбы времен династии Хань, также в статье анализируется нефритовая культура и высокая ручная технология Древнего Китая.

Ключевые слова: белый нефритовый диск би с двойными драконами, технология ажурной резьбой, династия Хань, ремесло.

Чен Хун, Лі Хойцзяо Білий нефритовий диск бі з подвійними драконами за технологією ажурної різьби часів династії Хань. Китай має тисячолітню історію. У процесі розвитку суспільства і виробництва, Ручна технологія обробки нефриту досягла досконалості. Вироби з нефриту є предметами декоративного і прикладного мистецтва Стародавнього Китаю, вони з'явилися в результаті використання кам'яних знарядь праці. За часів централізованої влади династії Хань (202 р. до н. е. - 220 р. н. е.), яка була після династії Цинь політика, економіка, культура та інші галузі всебічно розвивалися. Це було періодом розквіту в історії Китаю. С розвитком ремісничої технології обробка нефриту отримала великий розвиток, на виробках з'явилися різноманітні зображення, різьблення, орнаменти та інші елементи. Всі вони були нерозривно пов'язані з суспільним життям і способом мислення. Нефритові диски Бі є культовими виробами ручної роботи династії Хань. Вони тонко і майстерно вирізані, красиво і

витончено прикрашені. Дана стаття знайомить читачів з білим нефритовим диском бі з подвійними драконами за технологією ажурної різьби часів династії Хань, також в статті аналізується нефритова культура і висока ручна технологія Стародавнього Китаю.

Ключові слова: білий нефритовий диск бі з подвійними драконами, технологія ажурним різьбленням, династія Хань, ремесло.

Cheng Hong, Li Huijiao Bi White jade disc with double dragons by openwork carving technology of the Han Dynasty. China has a thousand-year history. In the process of development of society and production, the manual technology of jade processing has reached perfection. Jade products are objects of decorative and applied art of ancient China, they appeared as a result of the use of stone tools. During the centralized power of the Han Dynasty (202 BC - 220 AD), which was after the Qin Dynasty, politics, economy, culture and other industries developed comprehensively? This was a heyday in the history of China. With the development of craft technology, jade processing has been greatly developed, various images, carvings, ornaments and other elements have appeared on the products. All of them were inextricably linked with social life and way of thinking. Bi jade discs are iconic handmade products of the Han Dynasty. They are finely and artfully carved, beautifully and elegantly decorated. This article introduces readers to the white jade disk bi with double dragons by the technology of openwork carving of the Han Dynasty, the article also analyzes the jade culture and high manual technology of ancient China.

Keywords: bi white jade disk with double dragons, openwork carving technology, Han dynasty, craft.

**БРОНЗОВАЯ КУРИЛЬНИЦА С ЗОЛОТОЙ
ИНКРУСТАЦИЕЙ В ВИДЕ ГОРЫ БОШАНЬ
ПЕРИОДА ДИНАСТИИ СИХАНЬ В КИТАЕ**

Чэн Хун профессор Китайско-русского
центра
по изучению Дальнего Востока
Хэбэйского педагогического университета
(КНР)

Лю Юйхань аспирантка института
иностранных языков Хэбэйского
педагогического университета (КНР)

Цель данной статьи – проанализировать историю создания бронзовой курительницы с золотой инкрустацией в виде горы Бошань. Гора Бошань иллюстрирует многовековую историю региона Яньчжао, который ныне является большей частью провинции Хэбэй.

Великую китайскую цивилизацию можно поставить в параллель с мировой культурой. От династии Ся (2146-1675 гг. до н.э.) до Синьхайской революции в 1911 году (империя Цин), на протяжении около 4100 лет китайская культура передаёт из поколения в поколение, и получила новое развитие, её культурные памятники представляют цивилизацию 24 династий и династии являются лучшим доказательством национального искусства и культурного наследия древнего Китая.

Всеобъемлющая государственная мощь во время правления императора Лю Чжэ в династии Хань достигла пика развития. В то время император Лю Чжэ отправился в Давань (ныне Узбекистан), овладел Сицян (ныне

провинция Ганьсу, Автономный район Внутренней Монголии и Синьцзян-Уйгурский автономный район КНР), сражался с Хунну (ныне Сибирь в России) и тем самым изменил тяжёлое положение государства. Он укрепил основу территориальной обороны Китая, регионы Янь Чжао (ныне города Пекин, Тяньцзинь, провинции Ляонин, Шаньси, северный Хэнань, юг Внутренней Монголии и части Яньчжао в северной части реки Датун в Северной Корее) также находился в управлении династии Хань.

В 1968 году в уезде Маньчэне провинции Хэбэй, была обнаружена гробница императора. По исследованию археологов хозяином был сын Лю Ци--одного из императоров династии Хань -- император Лю Шэн. В ней было раскопано более 10 000 археологических находок, в том числе более 4 000 драгоценных предметов мирового значения, как «Одежда принца Лю Шэнь из нефрита с золотыми нитками», «Дворцовая лампа Чжансинь» и «Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань». Они имеют большую ценность для исследования культуры региона Янь Чжао.

Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань в настоящее время хранится в провинциальном музее Хэбэя, является одним из 15 драгоценных археологических находок национального и мирового уровня¹⁹. Восхищая своей уникальной формой и изысканным орнаментальной росписью, она представляет собой квинтэссенцию артефактов династии Сихань, имеет высокую историческую, научную и

Лю Чэнцзюнь, «Национальная культурная реликвия нашей провинции, Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань», Ежедневная газета Хэбэйжибао, 20. май. 2010 г. стр. 25.

художественную ценность.

На протяжении 42 летнего управления императора Лю Шэн династия Сихань получила процветанию во всех сферах. На основе мощности вооружённых сил, быстрого развития экономики и обеспечения жизненного условия народ стремился к духовному миру. Это заложило основу для производства бронзовой курильниц.

Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань после раскопки привлекла широкое внимание. С давних времён золото является редким и драгоценным металлом, пользуется большой любовью людей. Оно обладает мягкой текстурой, сильной пластичностью, из него вытягивается очень тонкая шёлковая линия, на бронзовом основном фоне его инкрустируют для получения изысканных и великолепных узоров. Такая технология называется Цуозинь, т. е. технология с золотой инкрустацией. В настоящее время её включили в четвертую категорию нематериального культурного наследия по утверждению Государственным советом Китайской Народной Республики.

Данная технология впервые появилась на бронзовых сосудах при династиях Шан и Чжоу (1600-256 гг. до н.э.). От сложности технологии отрасль ручной работы медленно развивается, лишь через 1800 лет, во времена Сражающихся царств (475-221 гг. до н.э.) и династий Хань (202г. до н.э.-220г. н.э.) данная технология популярно пользовалась в процессе производства бронзовых предметов. Например: Луань Шуфоу—древний музыкальный инструмент в Весенне-осеннем периоде (772-481 гг. до н. э.) является первым бронзовым предметом с такой технологией, вследствие с ним производили бронзовые тарелки, даже бронзовой бык в середине периода Сражающихся царств. Большинство

наиболее популярных неправильных золотых и серебряных изделий относится к периоду Сражающих царств и династии Хань.

В течении пятисот лет, от Весенне-осеннего периода и периода Сражающих царств до династии Сихань, религиозные мифы были очень распространены в народе. Традиционная концепция бессмертного алхимика влияла с религиозной идеей друг на друга, оказавшей чрезвычайно важное влияние на идеологию, социальное и культурное развитие того времени.

Например, в «Чжуан Цзы» (Автор Чжуан цзы, Чжуан цзы—китайский философ предположительно IV века до н. э. эпохи Сражающихся царств, входящий в число учёных Ста Школ.) выдвинул концепцию «Богочеловек», которую многие алхимики расценивают как критерий построения идеи странствующих бессмертных; в «Комментарий книги Шанхайцзин» (древнекитайский трактат, описывающий реальную и мифическую географию Китая и соседних земель и обитающих там созданий) есть понятие, что "Вечная страна и вечный народ"²⁰.

В древности гора Бошань считалась общим названием святых гор. Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань включает в себе идею императоров о долголетию, поэтому она связана с идеологией и верой императора Хань Уди в династии Хань (202г. до н.э.-220г. н.э.).

Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань, представляет собой распространённую посуду, использовавшуюся для сжигания благовонной свечи при церемонии во времена династий Хань и Цзинь (202г. до н.э.-420г. н.э.). Ныне большое количество

Юань Кэ, «Комментарий книги Шанхайцзин», изд. Древних книг, Шанхай, 1980г.,стр. 184.

курильниц Бошань было обнаружено в гробницах императоров династии Хань в провинциях Хэбэе, Шанси и Нинся, из них Бронзовая курильница с золотой

инкрустацией в виде горы Бошань считается лучшим представителем с изысканным мастерством и уникальной эстетикой.

Рис. Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань в период Сихань Китая

Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань в провинции Хэбэй, представляет собой курильницу формой обыкновенной фасоли высотой 26 см, диаметром подставки 9,7 см и весом 3,4 кг.

Курильница разделена на три части: крышка, подставка и плита. Высокая крышка имеет форму горы Бошань, а корпус похож на вид фасоли, на боковой стороне имеет

подвижный шарнир.

На подножии отливают трёх дракона, их головы подняты вверх, поддерживая курильницу, на крышке тигры и леопарды, на самой вершине крышке сидят обезьяны, крышка – в виде горы Бошань, узор изображает облаками.

Хотя в древней литературе мало точных упоминаний о изображении горы Бошань, но обычно считают, что она имеет тесную связь со святыми горами Пэнлай и Куньлунь(в провинции Шаньдун и на северо-западе Китая). В курильнице сжигают благовония, ароматный дым поднимает через щель и дырки, окружает все вокруг, и гора Бошань с окружёнными облаками постепенно строится. Образы животных с полными линиями становятся яркими от дыма, создавая благоприятную атмосферу на святой горе²¹.

Маленькая и изысканная курильница объединяет в себе обширный ландшафт гор и зверей. Люди восхищаются уникальными дизайнерскими идеями и превосходной технологией мастеров в древности.

Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань сочетает в себе эстетику и практичность не только для визуального удовольствия зрителя, но и для лечебного воздействия.

Китайская медицина имеет тысячелетнюю историю, она играет важную роль как в прошлой, так и в сегодняшней жизни. В древнем Китае во время общественной деятельности и бытовой жизни люди привыкают сидеть на земле. Из-за влажности земли долгое сидение вредит организму человека, и по теории национальной медицины необходимо удалить влажность в теле, и

²¹ Ю Цзян, Ван Или, Что нам рассказывают национальные памятники , «Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань», 23.07.2018 г.

лечебные травы для благовоний имеют определенную функцию по уходу влажности в организменной среде.

Много подробных описаний ароматов в древних китайских литературах, в «Лисао» (317-278 гг. до н.э.) (Китайская классическая поэма, автор Цюй Юань) в период Сражающихся царств: я положил траву Цзянличжи на плечи, повесил траву Цюлань на поясе. Эти травы имеют эффект дополнения энергий и успокоения нервной системы и повышения иммунитета организма.

Другим примером является запись Чжан Хуа (232-300 гг.н.э.) в «История о музеях» о посланниках из западной части страны, приносили благовонию императору Уди в династии Хань. Когда в столице Чаньань была эпидемия, многие заражали, люди страдали от болезни. По совету подносителя дани во дворе сожгли благовонии для борьбы с эпидемией, император приказал сжигать благовонию, люди в императорском дворце чудесно выздоровели²². Затем такой способ распространился в народах. Другим примером является традиционный обычай во время Праздника Дуанью, в этот день китайский народ во дворе сжигает траву-специю Айсао, которая обладаю антибактериальным и противовирусным действием.

В 1968 г. во время раскопок гробницы династии Хань в провинции Хэбэй обнаружили, что курильница находилась в боковой комнате задней комнаты, а рядом с курильницей находились тазы и камни для растирания, по расположению раскопок, археологи предполагаются, что боковая комната является ванной, поэтому она должна быть связана с банными благовониями. По описанию в древних литературах тоже доказали, что курильница выполняет функцию благовония комнаты и

²² Чжан Хуа, «История о музеях», изд. Книжная компания Чжунхуа, Пекин, 2020 г.,стр. 25

одежды. Однако такого рода изысканные курильщики были обнаружены только в гробницах императоров и их родственников, и простые люди не использовались, потому что для них это просто роскошь.

Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань является великолепной драгоценной сокровищницей, представляя высокую технологию культуры Янь Чжао в древней китайской цивилизации. В 1993 г. она была внесена в список Национального достояния древнего Китая. В 2011 г. её включили в список «Десять древних памятников Китая» в музее провинции Хэбэй. Она не только очаровывает своей уникальной формой и изысканной орнаментальной росписью, но и представляет собой квинтэссенцию культуры во династии Сихань, имеет высокую историческую и искусственную ценность.

Литература

Лю Чэнцзюнь, «Национальная культурная реликвия нашей провинции, Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань», Ежедневная газета Хэбэйжибао, 20. май. 2010 г. стр 25.

Юань Кэ, «Комментарий книги Шанхайцзин», изд. Древних книг, Шанхай, 1980г.,стр. 184.

Ю Цзянь, Ван Или, Что нам рассказывают национальные памятники, «Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань», 23.07.2018 г.

Чжан Хуа, «История о музеях», изд. Книжная компания Чжунхуа, Пекин, 2020г.,стр. 25.

Чен Хун, Лю Юйхуань бронзова курильница із золотою інкрустацією у вигляді гори Бошань періоду династії

Сіхань в Китаї.

У 1968 році в провінції Хебей в гробниці династії Хань (202 р. До н. е. - 8 р. н. е.) (часи правління імператора Лю Шен) була знайдена бронзова курильниця із золотою інкрустацією у вигляді гори Бошань, яка вразила археологів у всьому світі. Разом з ліхтарем палацу Чансінь і нефритовим одягом Цзіньлуоюї імператора Лю Шен, її включили в список «Десяти стародавніх пам'яток Китаю» в музеї провінції Хебей. Вона не тільки зачаровує своєю унікальною формою і вишуканим орнаментальним розписом, але і являє собою квінтесенцію культури під час династії Сіхань (202р. до н. е. - 8 р. н. е.), має високу історичну і культурну цінність. У даній статті розглядається бронзова курильниця із золотою інкрустацією у вигляді гори Бошань, яка ілюструє багатовікову історію регіону Яньчжао (нині велика частина провінції Хебей).

Ключові слова: бронзова курильниця із золотою інкрустацією у вигляді гори Бошань; період династії Сіхань; Культура Яньчжао.

Чэн Хун, Лю Юйхань Бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань периода династии Сихань в Китае.

В 1968 году в провинции Хэбэй в гробнице династии Хань (202 г. до н.э. - 8 г. н.э.) (времена правления императора Лю Шэн) была найдена закопана бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань, которая поразила археологов во всем мире. Вместе с фонарём дворца Чансинь и нефритовой одеждой Цзиньлуоюи императора Лю Шэн, ее включили в список «Десяти древних памятников Китая» в музее провинции Хэбэй. Она не только очаровывает своей уникальной формой и изысканной орнаментальной росписью, но и представляет собой квинтэссенцию культуры во время

династии Сихань (202г. до н.э. - 8 г. н.э.), имеет высокую историческую и культурную ценность. В данной статье рассматривается бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань, которая иллюстрирует многовековую историю региона Яньчжао (ныне большая часть провинции Хэбэй).

Ключевые слова: бронзовая курильница с золотой инкрустацией в виде горы Бошань; период династии Сихань; культура Яньчжао.

Cheng Hong, Liu Yuhuan Bronze incense burner with gold inlay in the form of Mount Boshan of the Xi'an Dynasty period in China.

In 1968, in Hebei Province, a bronze incense burner with a gold inlay in the form of Mount Boshan was found in the tomb of the Han Dynasty (202 BC - 8 AD) (during the reign of Emperor Liu Sheng), which amazed archaeologists all over the world. Together with the Changxin Palace lantern and the Jinluyu jade robe of Emperor Liu Sheng, it was included in the list of "Ten Ancient Monuments of China" in the museum of Hebei Province. It not only fascinates with its unique shape and exquisite ornamental painting, but also represents the quintessence of culture during the Xihan Dynasty (202. BC-AD 8), has a high historical and cultural value. This article discusses a bronze incense burner with gold inlay in the form of Mount Boshan, which illustrates the centuries-old history of the Yanzhao region (now most of Hebei Province).

Keywords: bronze incense burner with gold inlay in the form of Mount Boshan; the period of the Xihan Dynasty; Yanzhao Culture.

БРОНЗОВОЕ УКРАШЕНИЕ С ИЗОБРАЖЕНИЯМИ ДРАКОНА И ФЕНИКСА В

ПЕРИОД СРАЖЕНИЯ

Го Сяоли

профессор Китайско-русского центра
по изучению Дальнего Востока

Хэбэйского педагогического университета (КНР)

Лэн Кунь аспирантка Китайско-русского
центра

по изучению России и Дальнего Востока

Хэбэйского педагогического университета
(КНР)

Цель данной публикации – проанализировать эстетическую ценность бронзовой дверной ручки с изображением дракона и феникса в период сражающихся царств Чжаньго, которая была найдена при раскопках в провинции Хэбэй. Изучение эстетической ценности бронзовой дверной ручки с изображением дракона и феникса имеет большое значение для изучения культуры в регионе Яньчжао.

Бронзовые украшения для ворот — декоративные и прикладные изделия, широко использовавшиеся в Древнем Китае, были очень распространены во времена династий Шан (около 1600—1046 гг. до н.э.) и Чжоу (около 1046—256 гг. до н.э.). Бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса - типичный предмет культуры в регионе Янь Чжао в период Сражающихся царств Чжаньго. Культура Янь Чжао оказывала влияние на китайский народ более 2000 лет,

формируя древнюю и устойчивую традицию. За длительный исторический процесс она наложила глубокий отпечаток в истории, оставив потомкам много ценных памятников, которые имеют большое значение и ценность для изучения культуры Китая.

Бронзовые украшения для ворот являются предметом архивного значения в истории китайской культуры. В своём развитии наблюдаем процесс постепенной эволюции от торжественного образа к простому образу²³, образы широко использовались в дворцовых постройках, у сановников и простых людей на дверях как архитектурное украшение. Они имеют очень отчётливые характеристики бытового обычая и особые культурные значения.

Происхождение образа бронзовых дверных ручек берет начало из доисторического изображения узоров морды животных. Они употреблялись в период Западного Чжоу (1046—771 гг. до н.э.), данная технология получила быстрое развитие в период Чуньцю (770—476 гг. до н.э.) и Чжаньго (476—221 гг. до н.э.), добилась совершенства во времена правления династий Цинь (221 г. — 207 г. до н.э.) и Хань (207 г. до н.э.—221 г.) В династиях Вэй (220—589 гг.) и Цзинь (220—589 гг.), а также Суй (581—618 гг.) и Тан (618—

²³У Вэй, Се Цзюньтао. «Интерпретация традиционного декоративного китайского аксессуара—бронзовые дверные ручки». Сотни произведений искусства, 2012г., стр. 181-183.

907 гг.) объединив много элементов из народного искусства, дверные ручки использовались популярностью в употреблении бытовой жизни после династии Сун (960—1279 гг.).

Согласно археологическим данным, культура Янь Чжао продолжалась с эпохи палеолита до наших дней. В раскопках и гробницах периода Сражающихся царств Чжаньго в провинции Хэбэй было найдено множество бронзовых дверных ручек, одни из них имеют прикладную ценность, а другие — декоративные.

Бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса была обнаружена в 1966 году на археологическом памятнике Яньсяду в уезде Исянь в регионе Янь Чжао(ныне в большей части провинции Хэбэй). Её высота 74,5 см, она является самой большой бронзовой дверной ручкой, найденной при археологических раскопках в Китае. Она украшена драконами, фениксами, змеями, мифологическими чудовищами и другими узорами, Сочетание и использование различных декоративных приёмов, таких как сквозная резьба, круглая резьба и рельеф, делают предмет необычно красивым, декоративным и прикладным. Она является редким художественным

сокровищем в мире.²⁴

рис. Бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса в период Сражающихся царств Чжаньго

По технологии Бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса использует более устойчивые и красивые дуги²⁵, принимает циклотронно-симметричный формат и использует символизированный и абстрактный способ технологии, чтобы придать ей сильную религиозную концепцию, как ощущение торжественности, величия, смелость и таинственность.²⁶

Традиционное архитектурное украшение в

²⁴Луо Фейфей. «Стучится в дверь Яньсяду—Бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса» . Восточная коллекция,2020г., стр. 38-39.

²⁵Ван На, Ма Цзяньцзюнь. «Исследование функции бронзовые дверные ручки» Коллекционеры, 2019г., стр. 69-74.

²⁶Чэн Цзинхуа. «Исследование и интерпретация бронзовые дверные ручки и его культурного представления» . Журнал Университета Хэйхэ, 2020г., стр. 173-176.

основном ассоциируется с религиозным фольклором и легендами, каждый декоративный символ имеет свою историю, которая является не только воплощением красоты, но и представляет определенное культурное значение. Как архитектурное украшение на дверях, ручки не только отражают историю культуры, мастерство в технологии, эстетику народа, но также выражает традиционный гуманистический дух национальности страны.

При династиях Шан и Чжоу развивались ремесленная мастерская, технология выплавки и изготовления бронзы. Ныне можно подтвердить, что первая дверная ручка — это золотая ручка в период Чуньцю и Чжаньго, найденная в уезде Исянь провинции Хэбэй.²⁷ В династии Шан (около 1600 г. до н.э. — 1046 г. до н.э.) господствовало представление о почитании богов и ведьм. Правители заимствовали «колдовство» для управления народом. Как ритуальный предмет бронзовая посуда брала на себя функцию связи между людьми и богом, изгнания злых духов и отпугивания призраков. Таким образом, под влиянием идеи уважения к ведьме, ранний стиль бронзовой дверной ручки характеризовался оригинальной головой животного, внешность которой была свирепой, серьезной и величественной. После династии Шан, с дальнейшим

²⁷Цзинь Айсю. «Пробная дискуссия по исследованию Пу Шоу». Журнал Северо-Западного университета национальностей (издание философии и социальных наук), 2008 г., стр. 107-110.

развитием политической системы, первоначальное религиозное значение и социальная система постепенно становились слабыми, в сознании людей снизился и статус «колдовства», и символическое значение бронзовой дверной ручки, отражающая шаманскую культуру, больше не было преувеличенным и свирепым, как раньше. Социальная перемена и культурное развитие оказали неизгладимое влияние на изменения формы бронзовой дверной ручки. В начале её узор в основном образ Таоте (животное в мифе Китая), а морда у Таоте изображённая быком и козлом. По мере развития этот способ выражения также стремится к символизму, абстрагированию от реализма или обобщённому выражению.

Кроме того, бронзовые изделия начали употреблять не только в процессе ритуала, но и в украшении и прикладном в бытовой жизни, и украшении на гробницах. Бронзовая дверная ручка играет функцию домово́й охраны, приносит счастье в дом и защищает дом от зла.

В период Чжаньго унаследовала технологию декоративных изделий из бронзы династий Шан и Чжоу, а затем получил дальнейшее развитие с изменением жизненного условия. Символистическое значение и функция бронзовых дверных ручек отражает национальную культурную психологию, эстетику и религиозное воплощение в регионе Янь Чжао в древнем Китае.

Будучи характерной частью древней китайской архитектуры, декоративное и прикладное искусство китайских бронзовых дверных ручек стало своего рода артефактом, тесно связанным с конкретным национальным культурным символом. Хотя ныне такая традиционная культура постепенно исчезает, но на дверях у коренных жителей в Пекине по-прежнему сохраняют бронзовые дверные ручки простого вида. По исследованию традиционной культуры можем сделать вывод, что идеографическая функция бронзовых дверных ручек отражает энергичную жизненную силу и глубокую культурную основу китайской традиционной культуры в регионе Янь Чжао.

Литература

1. У Вэй, Се Цзюньтао. «Интерпретация традиционного декоративного китайского аксессуара—бронзовые дверные ручки». Сотни произведений искусства, 2012 г., стр. 181-183.
2. Луо Фейфей. «Стучится в дверь Яньсяду—Бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса». Восточная коллекция, 2020 г., стр. 38-39.
3. Ван На, Ма Цзяньцзюнь. «Исследование функции бронзовые дверные ручки». Коллекционеры, 2019 г., стр. 69-74.
4. Чэн Цзинхуа. «Исследование и интерпретация

бронзовые дверные ручки и его культурного представления». Журнал Университета Хэйхэ, 2020 г., стр. 173-176.

5. Цзинь Айсю. «Пробная дискуссия по исследованию бронзовой дверной ручки». Журнал Северо-Западного университета национальностей (издание философии и социальных наук), 2008 г., стр. 107-110.

Го Сяоли, Лэн Кунь Бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса в период Сражающихся царств в Китае. В работе дана характеристика бронзовой дверной ручке, которая является одним из традиционных предметов китайской архитектуры. Это бронзовое украшение на воротах в императорских дворцах. В данной статье анализируется бронзовая дверная ручка с изображением дракона и феникса в период Сражающихся царств Чжаньго (475 - 221 гг. до н.э.), которая была найдена при раскопках в провинции Хэбэй. Изучение её эстетической ценности имеет большое значение для изучения культуры в регионе Яньчжао.

Ключевые слова: бронзовое украшение для ворот с изображениями дракона и феникса; культура региона Яньчжао; период Сражающихся царств в Китае.

Guo Xiaoli, Liang Kun Bronze gate decoration with images of a dragon and a phoenix during the period Warring States period in China. The article describes the

bronze door handle, which is one of the traditional objects of Chinese architecture. This is a bronze decoration on the gates in the imperial palaces. This article analyzes a bronze door handle depicting a dragon and a phoenix during Warring States period in China (475 - 221 BC), which was found during excavations in Hebei province. The study of its aesthetic value is of great importance for the study of culture in the Yanzhao region.

Keywords: bronze decoration for the gate with images of a dragon and a phoenix; culture of the Yanzhao region; Warring States period in China.

Го Сяолі, Лян Кунь бронзова прикраса для воріт із зображеннями дракона і Фенікса в період Воюючих царств в Китаї. У роботі дана характеристика бронзової дверної ручки, яка є одним з традиційних предметів китайської архітектури. Це бронзова прикраса на воротах в імператорських палацах. У даній статті аналізується бронзова дверна ручка із зображенням дракона і Фенікса в період Воюючих царств (475 - 221 рр. до н.е.), яка була знайдена при розкопках в провінції Хебей. Вивчення її естетичної цінності має велике значення для вивчення культури в регіоні Яньчжао.

Ключові слова: бронзова прикраса для воріт із зображеннями дракона і Фенікса; культура регіону Яньчжао; період Воюючих царств в Китаї.

УДК749.2

БРОНЗОВЫЙ СВЕТИЛЬНИК В ФОРМЕ ФИГУРЫ ЧЕЛОВЕКА В ПЕРИОД СРАЖАЮЩИХ ЦАРСТВ ЧЖАНЬГО

Чэн Хун профессор Китайско-русского
центра
по изучению Дальнего Востока
Хэбэйского педагогического университета
(КНР)

Лю Пань аспирантка Китайско-русского
центра
по изучению Дальнего Востока
Хэбэйского педагогического университета
(КНР)

Цель статьи – изучение культурного шедевра в виде бронзового светильника в форме фигуры человека с головой серебряного цвета в период сражающихся царств в Китае в 475 - 221 г. до н.э. Этот культурный шедевр занимает чрезвычайно важное место в истории древнего искусства Китая.

Китайская цивилизация измеряется тысячелетиями. Её культура - одна из самых древних ветвей культуры мира, она восхищает весь мир своим широким, глубоким и неповторимым очарованием, и сформировалась на основе различных региональных культур, в том числе культура Янь Чжао.²⁸ Бронзовые изделия, найденные в этом регионе, являются памятными шедеврами того времени. Среди них самым ценным является Бронзовый светильник в форме фигуры человека с головой серебряного цвета, обнаруженный при раскопках в гробнице короля Чжуншань (414 - 296 г. до н.э.) в уезде

²⁸ Ду Жунцюань, Се Чжичэн и др. «Краеведение культуры Яньчжао», изд. Шанхайского народа, Шанхай, 1998 г., стр.1.

Пиншань провинции Хэбэй в 1976 году.

Структура и технология украшения Бронзового светильника в форме фигуры человека с головой серебряного цвета дошли до совершенства, он является репрезентативным среди древних бронзовых светильников в Китае. С точки зрения формы, материала, функции, структуры, технологии и т.д., Светильник сочетает в себе не только многие положительные нюансы, как практичность, художественность и культурность, но и имеет духовную коннотацию и полностью воплощает китайскую традиционную концепцию дизайна «Артефакты имеют функцию передачи идеи». Изучение проектных особенностей бронзовых светильников в царстве Чжуншань в период Сражающихся царств Чжаньго (475 - 221 г. до н.э.) имеет большое значение для глубокого понимания традиционной китайской культуры и культуры в регионе Янь Чжао.

В истории человеческого развития использование человеком огня, ознаменовало решающий шаг по повышению жизненного уровня,²⁹ а появление светильников стало крупным знаком прогресса в технологии освещения, потому что до этого в древности люди только использовали костры и факелы. С изменениями социальной жизни традиционные методы освещения больше не могут удовлетворять потребности людей, появились светильники, которые отражают цивилизацию того времени.

В период Сражающихся царств Чжаньго Янь Чжао³⁰ является сильным среди семи царств, и царство

²⁹ Цин Лин. «О светильниках при династии Хань». Культура Юго-Востока, 2003 г., (02), стр. 32-39.

³⁰ В период Чжаньго территория царств Янь и Чжао включала современные провинции Хэбэй и Ляонин, города Пекин и Тяньцзинь и южную часть

Чжуншань (414 - 296 гг. до н.э.) было одним из вассальных государств в этот период.

Согласно археологическим данным, в период Вёсен и осеней Чуньцю (770 - 476 гг. до н.э.) и период Сражающих царств Чжаньго (475 - 221 гг. до н.э.) уровень технологии выплавки и литья бронз в регионе Янь Чжао высокий. Как новинка в бронзовых изделиях, появление медных светильников имеет важное значение. В период Сражающих царств Чжаньго бронзовыми светильниками широко пользовались высокопоставленные лица, а керамические светильники также стали незаменимыми осветительными арматурами в повседневной жизни простых людей. Судя по археологическим находкам, влияние культуры Чжуньюань (культура Центрального региона Китая) доминирует в культурных реликвиях, обнаруженных в Царстве Чжуншань в период Сражающих царств Чжаньго.³¹ В раскопанных гробницах королева в царстве Чжуншань было обнаружено множество изысканных изделий из бронзы, нефрита, керамики и других культурных реликвий. Среди них бронзовые светильники в форме фигур человека, птиц и животных, с изысканным мастерством и прекрасной красотой.³²

Бронзовые светильники в форме фигуры человека были довольно популярны в период Сражающих царств Чжаньго, и уровень технологии по изготовлению и

автономного района Внутренняя Монголия и северную часть провинции Шаньси. В настоящее время регион Янь Чжао обычно имеет в виду провинцию Хэбэй.

³¹ Ся Цзычжэн и Лю Фуюань. «Культура Янь Чжао», изд. Образования Хэбэй, Шицзячжуан, 1998 г., (11), стр. 318.

³² Ван Бэйлин. «Три бронзовых лампы от периода Чжаньго до периода династии Хань». Научный журнал Гуаньцзы, 2006 г., (02), стр. 126-128.

литью был чрезвычайно высокий. Они являются наиболее представительными изделиями бронзовых светильников. Согласно археологическим находкам, светильники в форме фигур человека сначала пользовались в средние и поздние периоды Сражающих царств Чжаньго. Из них наиболее ценным является Бронзовый светильник в форме фигуры человека с головой серебряного цвета, обнаруженный при раскопке в гробнице короля Чжуншань в уезде Пиншань провинции Хэбэй в 1976 году. Светильник заготовлен замысловато, столба и тарелки могут быть разобраны, что удобно для хранения и переноски. Особенности у светильника - голова фигуры, которая отлита из серебра и установлена на медном корпусе. Кроме того, в глаза инкрустирована пара черных драгоценных камней. Когда лампа горит, глаза сияют и светятся, дающие людям чудесное и таинственное ощущение.

Рис. Бронзовый светильник в форме фигуры человека в период Сражающихся царств Чжаньго

В период Вёсен и осеней Чуньцю и Сражающихся царств Чжаньго черты жертвоприношений и ритуалов, бронзовые изделия постепенно слабеют, и стали приближаться к практичности и стали артефактами

повседневного использования.³³ Развитие технологии светильников тесно связано с развитием строительством. В период Сражающих царств Чжаньго масштаб городов расширился, а дворцовые здания были великолепны и роскошны,³⁴ а люди того времени привыкли сидеть на полу, поэтому мебель, такая как столы, стулья и кровати, относительно низкая. Бронзовый светильник в форме фигуры человека с головой серебряного цвета 66,4 см в высоту. Если его поставить на стол, то он совпадает с линией обзора глаз людей, когда они стоят на коленях. Такой источник света не только высок, но и увеличивает дальность облучения и освещённость пространства светом.

Вполне можно представить, что, когда три лампы горят, они сияют ярким и ослепительным светом. Это полностью отражает мудрость и изобретательность древних мастеров.

Сражающие царства Чжаньго в Китае находились в периоде крушения рабовладельческого строя и расцвета феодализма. В то время старый и новый строи обменялись, всё это отражало в литературе и творчестве изобразительного и декоративного искусства, которые обладают своеобразными и живыми стилями. Светильники в царстве Чжуншань в период Сражающих царств Чжаньго, украшают образы фигур, животных и растений, оставили необычное впечатление. И в то же время эстетические представления начали избавляться от величественной и таинственной религиозной окраски на бронзовых предметах во времена династий Шан и Чжоу (1600 - 771 гг. до н.э.), и прибавили спокойные и жизнерадостные окраски. Светильники, найденные в

³³ Цзя Ецин. «Анализ светильников в царстве Чжуншань в период Чжаньго». Восточная коллекция. 2020 г., (09), стр. 17-19.

Чжуншане в период Сражающихся царств, являются представителями искусства данного периода.

У бронзового светильника в форме фигуры человека с головой серебряного цвета голова статуэток серебряная, а остальное - бронзовая. Светильник стоит на квадратном пьедестале, правая рука держит животного «Чжи» (это дракон без рогов в древней легенде Китая). Тело «Чжи» вьётся вверх, а над головой опирается длинный фонарный столб. На вершине столба есть круглая панель светильника, маленькая обезьяна на колонне, кажется, карабкается вверх, чтобы искать свет. Статуэтка держит хвост в левой руке, тело «Чжи» горизонтально наружу, голова вертикальна, а на конце находится световая пластина. Другой «Чжи» закреплён в виде кольца большой световой пластины, расположенной на плоской земле и направлен на левую «Чжи», так что центр тяжести целого светильника остаётся стабильным. Его высота - 66,4 см, ширина - 55,2 см, вес - около 11,6 кг. Светильник имеет яркую форму и показывает праздничную сцену радости и веселья.

Как прикладной, изобразительный и декоративный предмет древности, Светильник отражает культурный и эстетический нюанс в дизайне. В архиве записано, что жители в царстве Чжуншань обычно любят сцену развлечения и игры и чрезвычайно увлекаются инструментальной музыкой, танцами, пением, жонглированием змеями и другим выступлением лёгкого жанра.³⁵ Бронзовый светильник в форме фигуры человека с серебряной головой не только отражает первоклассную

³⁵ Ян Фань. «Культура Чаню в царстве Чжуншань из Бронзового светильника в форме фигуры человека с головой серебряного цвета». Журнал о культурных реликвиях Китая. 2021 г., стр. 1.

художественную концепцию и превосходную технологию мастеров того времени, но и воспроизводит облик исполнителей традиционного искусства в царстве Чжуншань.

Кроме того, украшение Святильника великолепное и благородство, отражая стиль феодальной аристократии, стремящейся к роскошной жизни. Он также стал материализованным носителем культурных и духовных представлений у людей того времени. Концепция о бессмертии отражена в этой изделии. Дракон «Чжи» - один из девяти сыновей дракона в древнекитайской мифологии и легендах. Фигура светильника держит двойного дракона «Чжи», указывая на то, что владелец гробницы был, не только богат и состоятелен при жизни, но и надеялся, что сможет возноситься в том мире, и стать богом после смерти. Некоторые учёные считают, что «Чжи» - это дракон без рогов, характеризующийся большим желудком, который может вместить много воды. В древние времена он часто появлялся на светильниках, что имело значение и символ предотвращения пожара.³⁶ Из этого видно, что Бронзовый светильник в форме фигуры с серебряной головой не только отражает материальную жизнь людей, но и имеет духовную идею и полностью воплощает традиционную китайскую мудрость дизайнера «Передача коннотации через артефакты».

Традиционное китайское изобразительное искусство занимает уникальное место в истории мировой цивилизации. Культурные реликвии являются отражением навыков древних, а также их эстетики,

³⁶ Ян Фань. «Культура Чаню в царстве Чжуншань из Бронзового светильника в форме фигуры человека с головой серебряного цвета», Журнал о культурных реликвиях Китая. 2021 г. стр. 1.

мыслей и духа. Бронзовый светильник в форме фигуры человека с головой серебряного цвета в царстве Чжуншань в период Сражающихся царств Чжаньго сочетает в себе практическую функцию, художественную эстетику и культурные идеи. Он демонстрирует уникальное мастерство древних китайских мастеров. Эта культурная сокровища является кристаллизацией мудрости в регионе Янь Чжао. В долгой истории человечества было, и будет вспыхивать цивилизацию древнего Китая.

Литература

- [1] Ду Жунцюань, Се Чжичэн и др. «Краеведение культуры Яньчжао», изд. Шанхайского народа, Шанхай, 1998 г., стр.1.
- [2] Цин Лин. «О светильниках при династии Хань». Культура Юго-Востока, 2003 г., (02), стр. 32-39.
- [3] Ся Цзычжэн и Лю Фуюань. «Культура Янь Чжао», изд. Образования Хэбэй, Шицзячжуан, 1998 г., (11), стр. 318.
- [4] Ван Бэйлин. «Три бронзовых лампы от периода Чжаньго до периода династии Хань». Научный журнал Гуаньцзы, 2006 г., (02), стр. 126-128.
- [5] Цзя Ецин. «Анализ светильников в царстве Чжуншань в период Чжаньго». Восточная коллекция. 2020 г., (09), стр. 17-19.
- [6] Ян Фань. «Культура Чаню в царстве Чжуншань из Бронзового светильника в форме фигуры человека с головой серебряного цвета». Журнал о культурных реликвиях Китая. 2021 г., стр. 1.

Чен Хун, Лю Пань Бронзовий світильник у формі фігури людини в період Воюючих царств в Китаї.

Дана стаття присвячена розгляду культурного шедевра-бронзового світильника у формі фігури людини з

головою срібного кольору в період Воюючих царств в Китаї (475-221 р. до н. е.), який займає надзвичайно важливе місце в історії стародавнього мистецтва Китаю. Бронзовий корпус світильника має унікальну форму, ідеальну структуру і має яскраву характеристику, відображаючи видатну художню естетику і здатність древніх людей в регіоні Яньчжао в Китаї.

Ключові слова: Культура Яньчжао; період Воюючих царств в Китаї; Бронзовий світильник у формі фігури людини з головою срібного кольору.

Чэн Хун, Лю Пань Бронзовый светильник в форме фигуры человека в период Сражающих царств в Китае.

Данная статья посвящена рассмотрению культурного шедевра - бронзового светильника в форме фигуры человека с головой серебряного цвета в период Сражающих царств в Китае (475 - 221 г. до н.э.), который занимает чрезвычайно важное место в истории древнего искусства Китая. Бронзовый корпус светильника имеет уникальную форму, идеальную структуру и обладает яркой характеристикой, отражая выдающуюся художественную эстетику и способность древних людей в регионе Яньчжао в Китае.

Ключевые слова: Культура Яньчжао, период Сражающих царства в Китае, бронзовый светильник в форме фигуры человека с головой серебряного цвета.

Cheng Hong, Liu Pan Bronze lamp in the shape of a human figure in the period of the Warring States period in China.

This article is devoted to the consideration of a cultural masterpiece - a bronze lamp in the form of a figure of a man with a silver-colored head during the Warring States period in China (475 - 221 BC), which occupies an extremely

important place in the history of ancient Chinese art. The bronze body of the lamp has a unique shape, perfect structure and has a striking characteristic, reflecting the outstanding artistic aesthetics and ability of the ancient people in the Yanzhao region of China.

Keywords: Yanzhao culture, Warring States period in China, bronze lamp in the shape of a human figure with a silver-colored head

УДК 811.581

ОЛІМПІАДИ В КИТАЇ: ІСТОРІЯ І СУЧАСНІСТЬ

Малахова Юлія Володимирівна

к.філол.наук, доцент кафедри східних мов ДЗ
«Луганський національний університет імені Тараса
Шевченка» <https://orcid.org/0000-0003-4083-810X>

13 липня 2001 року кандидатура м. Пекіна була обрана столицею ХХІХ літніх Олімпійських ігор. Тоді Пекін виборов гілку первінства серед таких міст як Торонто, Париж, Стамбул і Осака. У китайських засобах масової інформації був популярний уривок відео, де тодішній, а згодом, довічний почесний президент Міжнародного олімпійського комітету (кит. 国际奥委会) Хуан Антоніо Самаранч, розгорнув маленький згорточок і оголосив «Пекін». Пекін виграв вибори переважною більшістю голосів. У 2001 році до проведення ХХІХ літніх Олімпійських ігор, які проходили в Пекіні з 8 по 24 серпня 2008 року, було ще далеко. Китайською владою в Пекіні була проведена широкомасштабна і дорога підготовка, щоб відповідати всім вимогам олімпійського комітету. На розвиток інфраструктури, транспортної системи та екології Пекіна було витрачено понад 40 млрд.

доларів. Будівництво та реконструкція Олімпійських об'єктів обійшлися в 2 млрд. доларів. Разом, сумарні витрати на проведення XXIX літніх Олімпійських ігор склали близько 44 млрд. доларів [3].

Бюджет XXIV зимових Олімпійських ігор склав 3,9 трлн. доларів. Але згідно статистики було витрачено 30 млрд. доларів. Таким чином, XXIX літні Олімпійські ігри в Пекіні стали найдорожчою Олімпіадою за всю світову історію.

З 4 по 20 лютого 2022 року в Пекіні пройшли XXIV зимові Олімпійські ігри. Треба сказати, що ці дві Олімпіади стали свідками, змін не тільки в Китаї, а й у всьому світі. Іноземні ЗМІ часто називали 2008-й рік роком Китаю. Китайські ЗМІ часто вважали, що 2008 рік так само як і 1978³⁷-й, є епохальним для історії сучасного Китаю. З того часу сучасну історію Китаю багато вчених почали ділити на три етапи: етап до оголошення політики реформ і відкритості (кит. 改革开放), «30 блискавичних років» (кит. 30輝煌年). Цей розподіл означає, що у 2022-му році Китай не такий же, яким був в у 2008-му. За цей час, що пройшов між двома пекінськими олімпіадами в житті сучасних китайців з'явилося багато речей, що стали предметами першої необхідності.

Далі коротко простежимо які зміни відбулися у Китаї за цей час. А саме розглянемо: китайські швидкісні залізниці, пекінські аеропорти, пекінський метрополітен та корисні додатки. В рамках підготовки до літніх

³⁷ У грудні 1978 року пройшов пленум ЦК Компартії Китаю (КПК). Тоді Ден Сяопін отримав мандат правлячої партії на проведення політики, яка у незабаром отримала назву "гайге кайфан" (реформ і відкритість)

Олімпійських ігор в Пекіні було побудовано безліч об'єктів, які до цих пір прийнято називати будівництвами століття (кит. 世纪工程). Офіційно введена в експлуатацію 1 серпня 2008 року перша міжміська гілка китайських швидкісних залізниць загальною протяжністю в 120 км. І вже до 30 грудня 2021 року загальна протяжність швидкісних залізниць в Китаї перевищила 40 тис. км. Найбільший залізничний вокзал в Азії – Південний залізничний вокзал Пекіна – Бейцзін Наньчжань (кит. 北京南站) був введений в експлуатацію і разом з першою гілкою залізниць (кількість платформ – 13, кількість шляхів – 24, площа забудови головної будівлі вокзалу – 320 тис. кв. метрів. Тоді в ЗМІ обговорювалося питання: «Для чого потрібен такий величезний вокзал, і чи не вважається будівництво такого вокзалу марнотратством?» Китайські ЗМІ також згадали слова заступника головного інженера колишнього Міністерства залізниць КНР (кит. 原铁道部副总工程师) Чжэн Цзяня (кит. 郑健), який відповів: «Ми можемо з упевненістю заявити, що проект Південного залізничного вокзалу Пекіна повністю відповідає прогнозу по пасажиропотоку. До 2015 р. пасажиропотік Південного залізничного вокзалу Пекіна складе 66 млн пасажирів на рік. З таким пасажиропотоком зможе впоратися вокзал місткістю в 10,5 тисяч осіб». Але у підсумку в 2015-му році реальний пасажиропотік Південного залізничного вокзалу Пекіна склав не 66 млн пасажирів, а 150 млн пасажирів на рік [8]. Слід сказати, що сьогодні Південний залізничний вокзал Пекіна вже давно не є найбільшим пасажирським залізничним вокзалом Китаю ні за

пасажиropотоком, ні за площею забудови. Такі вокзали, як Північний залізничний вокзал Сіаня (Сіань Бейчжань, кит. 西安北站), Східний залізничний вокзал Чженчжоу (Чженчжоу Дунчжань, кит. 郑州东站), Південний залізничний вокзал Куньміна (Куньмін Наньчжань, кит. 昆明南站), Східний Залізничний вокзал Ханчжоу (Ханчжоу Дунчжань, кит. 杭州东站), Південний Залізничний вокзал Нанкіна (Наньцзін Наньчжань, кит. 南京南站), Південний залізничний вокзал Гуанчжоу (Гуанчжоу Наньчжань, кит. 广州南站), випереджають його за цими показниками [5]. На сьогоднішній день, єдине, чим ще може похвалитися Південний залізничний вокзал Пекіна – так це те, що площа забудови головної будівлі вокзалу як і раніше є найбільшою в Китаї. Однак дуже скоро за цим параметром пальму першості отримає оновлений Пекінський вокзал Фентай (Бейцзін Фентайчжань, кит. 北京丰台站), який ще не введений в експлуатацію (в якому кількість платформ – 17, кількість шляхів – 32, а площа забудови головної будівлі вокзалу складе 39880 кв. метрів) [4].

Новий залізничний вокзал буде обслуговуватися як високошвидкісними, так і звичайними швидкісними залізницями. Він стане найбільшою залізничною станцією в Азії. Також, ймовірно, він буде служити однією з кінцевих станцій високошвидкісної залізниці Пекін-Гуанчжоу [6].

Слід зазначити, що в Пекіні для потреб олімпіад було введено в експлуатацію Пекінський столичний Міжнародний аеропорт Шоуду (Термінал 3) і Пекінський міжнародний аеропорт

Дасін. Наприкінці 2007 року були завершені роботи з розширення Пекінського міжнародного аеропорту Шоуду (Пекінський столичний Міжнародний аеропорт, кит. 北京首都国际机场). Для виконання ролі повітряних воріт, обслуговуючих Олімпіади в Пекіні і прийому іноземних туристів під час проведення пекінських Олімпійських ігор 2008 року був введений в експлуатацію Термінал 3. Гігантська споруда довжиною 3,25 км і площею в 1,3 млн. кв. м, спроектована британським архітектором Норманом Фостером [1].

Формальне рішення терміналу нагадує про традиційну китайську архітектуру: червоно-золота гамма, крутий вигин перекриттів, загальний силует, що робить його схожим на величезного дракона. Поряд із зовнішньою привабливістю і ясным і зручним плануванням нова споруда відрізняється високим рівнем ресурсозбереження. Всі його приміщення освітлюються сонцем через засклені ділянки в сталевому даху і через скляні навісні стіни. Вікна в перекриттях орієнтовані так, щоб вони давали максимальний доступ всередину сонячним променям тільки рано вранці, щоб уникнути перегріву будівлі. З введенням в експлуатацію цього аеропорту столиця Китаю Пекін стрімко піднявся в рейтингу найбільш завантажених аеропортів світу за останнє десятиліття. До 2009 року він став найбільш завантаженим аеропортом в Азії за пасажиропотоком і загальним обсягом перевезень. З 2010 року це другий за завантаженістю аеропорт у світі за пасажиропотоком, який поступається тільки американському аеропорту Хартсфілд-Джексон Атланта [7].

На сьогоднішній час пальма першості серед найбільших терміналів світу належить головному терміналу Пекінського міжнародного аеропорту Дасін (кит. 北京大兴国际机场). У нових умовах рекорд Пекінського міжнародного аеропорту Дасін буде вже дуже складно побити. Ближче всіх в майбутньому зможе підібратися лише другий Міжнародний аеропорт м. Ченду-Тяньфу (кит. 成都天府国际机场). Однак, з 2008 р. дуже багато міст другої, третьої, четвертої та п'ятої ліній (кит. 二、三、四、五线城市) отримали довгоочікувані аеропорти. Через те, що у 2008-му році Держрада КНР (кит. 中国国务院) затвердила «національне планування з будівництва аеропортів цивільного призначення» (кит. 《全国民用机场布局规划》). Саме цей документ поклав початок новому витку інвестицій в авіаційну інфраструктуру КНР. При чому ці інвестиції в основному були націлені на будівництво регіональних аеропортів. Для урядів важкодоступних гірських районів, а також регіонів, в яких знаходяться відомі туристичні об'єкти, вигідніше, у всіх сенсах, будівництво регіональних аеропортів, ніж будівництво високошвидкісних залізниць.

За минулі 14 років кількість аеропортів цивільної авіації загального призначення збільшилася з 158 до 241. Пасажиропотік і вантажообіг, включаючи поштові перевезення, за цей же час збільшилися більш ніж в два рази. Однак, за приблизними підрахунками в Китаї все ще є приблизно 1 млрд. людей, які жодного разу в житті не сідали в літаки. Згідно з оприлюдненим «загальним всекитайським плануванням тривимірної транспортної мережі» (кит. 《中国国家综合立体交通网规划纲要》), до 2035 р.

кількість цивільних аеропортів має досягти 400. У плануванні також говориться, що «...за винятком деяких віддалених районів, потрібно реалізувати можливість за 45 хвилин дістатися з центру міст окружного значення (кит. 地级市) до посадки в високошвидкісні поїзди, а за 60 хвилин – доїхати до аеропорту. Буде реалізована можливість доїхати від одного міста окружного значення до іншого протягом одного дня [9].

Також до потреб Олімпіад зміни торкнулися пекінського метрополітену. Слід зазначити, що метро в Китаї дуже швидко розвивається. Згідно з картою Пекінського метрополітену від серпня 2008 р. в місті діяло 8 ліній і 106 станцій метрополітену. З них 8-а, 10-а лінії спеціально виділені напрямки до аеропорту і вони були відкриті спеціально до літніх Олімпійських ігор в Пекіні. А згідно з картою Пекінського метрополітену на початок 2022 року на ній позначені 27 ліній і 459 станцій [10].

Зміни, пов'язані з будівництвом і розширенням метрополітенів, відбуваються по всьому неосяжному Китаю. У китайському метро зазвичай кількість входів і виходів, тому щоб зорентуватися необхідно керуватися схемою виходів на самій станції. На вході в метро в будь – якому місті прийняті безпрецедентні заходи безпеки – контроль, на якому скануються ваші речі і рамка як в аеропорту. Квиток можна придбати традиційно в касі, купити в автоматі, скористатися карткою, на яку кладуть гроші або заплатити через додаток. Квиток зазвичай пластиковий і хоч він і одноразовий його необхідно зберігати до кінця поїздки, щоб вставити в апарат і вийти через турнікет. На всіх нових станціях побудованих після

2008 року є туалети. Тепер це китайський стандарт. Переходи на станцію іншої гілки позначені стрілками і дублюються англійською мовою. На сьогоднішній день Пекінський метрополітен заслужено славиться своєю кільцевою гілкою – 10-ою лінією, яка є найдовшою в світі кільцевою лінією. Пекінський метрополітен також зумів об'єднати Центральний, Південний, Західний залізничні вокзали, а також Міжнародний аеропорт Шоуду.

Згідно з даними, опублікованими в «Статистичному щорічнику Китаю з містобудування (кит. 中国城市建设统计年鉴), в 2008 році загальна протяжність ліній китайського метрополітену становила 855 км. Тоді наявністю метрополітену могли похвалитися лише 10 міст. До кінця 2020 р. метрополітен був введений в експлуатацію вже в 42 містах КНР, а загальна протяжність досягла 7600 км. протяжність споруджуваних ліній – більше 5000 км [2].

Станом на 4 лютого 2022 року в Китаї функціонувало 82 системи міського рейкового транспорту. На 31 грудня 2021 року в 51 містах материкової частини Китаю експлуатувалося 269 одиниць шляхів сполучення рейкового транспорту протяжністю 8708 км. На січень 2022 року загалом у 51 місті в 31 провінції (автономні райони, муніципалітети, безпосередньо підпорядковані Центральному уряду і Виробничо-будівельний корпус Сіньцзяну) відкрили і експлуатували 270 міських залізничних ліній з експлуатаційним пробігом 8 759 кілометрів. Фактична кількість експлуатованих поїздів склала 2,85 мільйонів, кількість пасажирів 1,80 мільярдів [10].

Далі розглянемо як змінилось життя пересічного китаїця з часу проведення ХХІХ літніх олімпійських ігор і до сьогоднішнього дня. У 2015 році в житті простих китаїців змінився засіб оплати: всі за все почали платити за допомогою додатків на телефонах. У "Макдональдсі", в цілодобовому продуктовому, в сімейних ресторанах і навіть на овочевому ринку всі розплачуються за допомогою мобільних платежів. Можна сказати, що на сьогоднішній день два додатки для смартфонів – Alipay і WeChat Pay – майже повністю замінили готівку. Ці програми настільки зручні, що китаїці використовують її кілька разів на день, починаючи прямо з ранку з доставки сніданку. За паркування можна платити через один із сервісів програми, додавши в систему водійське посвідчення і номер автомобіля, а також ідентифікаційний номер двигуна своєї машини. Також можна оплачувати через додаток автомобільну страховку. Потім можна записатися до лікаря в обхід великих черг в китаїських лікарнях. Також китаїці можуть розплачуватися за допомогою цих додатків за кордоном в деяких країнах. На рахунку за вкладом за ставкою грошового ринку Alipay можна відкласти залишилися гроші. За допомогою програми можна платити за електрику, газ та інтернет, брати велосипед, повербанк напрокат, покупати речі та продукти харчування тощо. Сьогодні більшість молодих китаїців, більш довіряють платіжним системам Alipay і WeChat, виходять з дому без гаманця. До кінця 2011 року в країні було 356 млн. користувачів смартфонів, у 2021 – 500 млн.

У 2011 році компанія Ant Financial запустила версію Alipay з вбудованим сканером для зчитування QR-кодів, які здатні зберігати у сто разів більше інформації, ніж звичайний штрих-код. WeChat Pay, що запустився у 2013 році, має схожий вбудований сканер. Сканування коду може привести на сайт, запустити додаток або відкрити особистий профіль в соцмережі. Коди навіть з'явилися на могилах – для тих, хто хоче більше дізнатися про покійного, і на сорочках офіціантів – для того, щоб залишити чайові. Коди зв'язали віртуальний і реальний світ в досі небаченому в світі масштабі. Протягом першого року сума мобільних платежів, здійснених за допомогою QR-сканера Alipay, склала майже 70 млрд доларів.

Китайська культура прокату велосипедів, як і мобільні платежі, виникла раптово і нізвідки, і вулиці великих міст стали рясніли яскравими велосипедами. Для цього лише треба взяти та отсканувати кьюаркод. Деякий час в Пекінському міжнародному аеропорту Шоуду користувачі Alipay з рейтингом вище 750 балів могли без черги проходити огляд. У міру того як на Alipay накопичувалася сприятлива історія переказів і платежів, рейтинг користувача природно, зростає. Однак він може знижуватися, коли він, наприклад, не сплатив штраф за порушення правил дорожнього руху. Технологічний директор компанії Лі Іньюнь в інтерв'ю китайському виданню Caixin сказав, що споживча поведінка типу покупки підгузків може підвищити рейтинг користувача, тоді як багатогодинні відеоігри його, швидше за все, знизять. В Інтернеті писали про те, що хорошому рейтингу не завадять внески на

благодійність, здійснені через сервіс пожертвувань Alipay. Однак пересічні китайці не мають ні найменшого поняття, зараховують їм ті кошти, пожертвовані на корм дитинчам бурого ведмедя, до філантропів, або ж, навпаки, вішають на них ярлик скнари.

Далі розглянемо як проходили XXIV зимові Олімпійські ігри. Відкриття XXIV зимових Олімпійських ігор в Пекіні відбулось увечері 4 лютого 2022 року. На церемонії відкритті підняли з самого центру Національного стадіону столиці КНР – «Пташине гніздо» (кит. 国家体育场, 鸟巢) обрамлену оливковими гілками вагомих розмірів шестикутну сніжинку, зібрану з 91 маленьких сніжинок з назвами країн-учасниць. Ця величезна Сніжинка і стала символічною чашею Олімпійського вогню. Процес запалювання головного факела зимових ігор вразив усіх своєю простотою: лижниця Дінігір Іламуцзян (кит. 迪妮格尔衣拉木江 і двоборець Чжао Цзявень (кит. 赵嘉文) просто вставили факел в центр чаші-сніжинки, ставши самим мініатюрним факелом в історії сучасних Олімпійських ігор (див. зображення 1).

Зображення 1. Факел зимових олімпійських ігор

Джерело: фото взято з мережі Інтернет

Цей факел був закріплений в центр сніжинки, на частинах якої вказані всі країни-учасниці змагань. Після запалення вогню сніжинка була піднята над стадіоном. Честь запалити олімпійський вогонь випала етнічній уйгурській спортсменці Дінігер Йіламуцзян і лижнику-двоборцю Чжао Цзявеню, які представили 2000-і роки. За традицією олімпійський вогонь зазвичай запалюють всесвітньо відомі спортсмени, чемпіони і знаменитості. В естафеті вогню на стадіоні Пекіна взяли участь відомі китайські спортсмени. Олімпійський вогонь передавали атлети різних поколінь починаючи з 1950-х років. Зокрема, цієї честі удостоїлися Чжао Вейчан, Лі Ян, Ян Ян, Су Бінтянь і Чжоу Ян.

Китайські ЗМІ відзначають, що «слабкий вогник» замінив традиційне «потріскуюче і бурхливе полум'я». ЗМІ також відзначають, що люди спочатку були неймовірно приголомшені, потім задумалися, але врешті-решт, захопилися цим рішенням. Хтось у крихітному факелі побачив традиційну китайську культуру візуального аналізу, яка дозволяє в малому побачити велике (кит. 见微知著 jiàn wēi zhī zhù, тобто за непомітними ознаками розгледіти напрямок розвитку речей і їх сутність); хтось побачив «іскорку, здатну випалити степи» – незначне, яке може призвести до масштабних наслідків; хтось вважає, що людство – це як слабкий вогник в холодній ночі, що потребує спільного захисту.

Кожен знайшов власне пояснення даному факту. У 2008 році, коли Пекін приймав літні Олімпійські ігри, такого креативу не можна було собі уявити. ЗМІ зазначають, що це і є так звана

«культурна впевненість» (кит. 文化自信 wénhuà zìxìn). Буквально на наступний ранок почали з'являтися різні інтерв'ю та документальні фільми, що розповідають в деталях про найскромніший головний факел Олімпійських ігор. Головний режисер церемонії відкриття Чжан Імоу (кит. 开幕式总导演张艺谋) розповів про основну ідею головного Пекінського факела. Чжан Імоу: «Без технологічних забаганок, вставили факел і підняли сніжинку. Крім того, ідея простоти дуже ясна. Саме слабенький вогник, «низькокарбонно» і екологічно». За даними статистики, основний факел ХХІХ літніх Олімпійських ігор, що проходили в Пекіні з 8 по 24 серпня 2008 року, споживав 5000 кубометрів природного газу на годину [2]. Тому була навіть ідея повністю відмовитися від відкритого вогню і направити з головного стадіону «Пташине гніздо» пучок світла в бік міст Яньцин (кит. 扬琴) і Чжанцзякоу (кит. 张家口). Таке рішення допомогло б досягти взагалі нульового рівня викидів. Міжнародний олімпійський комітет висловив жорстку позицію щодо олімпійського вогню, хоч він і недостатньо екологічний. Команда Чжан Імоу знайшла мудре рішення, яке змогло задовольнити всіх. Але план скромного факела не був прийнятий з першого разу. Організаційний комітет зимових Олімпійських ігор у Пекіні (кит. 北京冬奥组委) направив учасників перемов до Лозанни для пояснень цього рішень. За словами Чжана Імоу за допомогою Олімпійського факела намагалися передати концепцію вуглецевої нейтральності (кит. 碳中和) і екологічності Олімпійських ігор [11].

Як відзначають китайські ЗМІ, Пекіну дуже важливо було провести перші Олімпійські ігри. Далі детально розглянемо як досягалася вуглецева нейтральність під час проведення Зимових Олімпійських ігор в Пекіні. Олімпійські ігри в Пекіні стали першими Олімпійськими іграми, на яких на всіх об'єктах було використано на 100% зелену електроенергію, яка була отримана з відновлюваних джерел. Організаційний комітет зимових Олімпійських ігор заявив, що з червня 2019 року і до закінчення зимових Паралімпійських ігор 13 березня 2022 року всі об'єкти в Пекіні, Яньцині і Чжанцзякоу використали 400 млн. кВтг зеленої електроенергії. Виробляли її потужні вітрові, сонячні і гідроакумуляторні електростанції, розташовані в Чжанцзякоу – в 240 кілометрах на північний захід від Пекіна, а ± 500 кіловольтні гнучкі електромережі постійного струму (кит. ± 500 千伏柔性直流电网) передавали цю енергію. Зелена електроенергія дозволила Китаю скоротити спалювання 128 тис. тонн стандартного вугілля, а викиди вуглекислого газу зменшити на 320 тонн за цей час [2].

Частка екологічно чистого транспорту склала 85 відсотків від усіх транспортних засобів, які обслуговували зимову Олімпіаду. А частка легкових автомобілів, задіяних під час проведення Олімпіади, склала 100%. У Яньцині і Чжанцзякоу експлуатувалися понад 700 автобусів на водневих паливних елементах. На зимовій Олімпіаді використовувалися як вже наявні спортивні об'єкти, так і абсолютно нові арени: "Водний куб" shuǐlìfāng (кит. 水立方) (неофіційна назва

Національного центру водних видів спорту КНР) став на час крижаним, а після Олімпіади залишиться універсальною спортивною спорудою. У церемонії відкриття Зимових Олімпійських ігор взяли участь менше 3000 чоловік, що становить лише 1/5 частину від кількості артистів в 2008 році. Кількість запущених феєрверків склала лише 1/10 від числа запущених в 2008 р. Екологічність зимових Олімпійських ігор досягалася ще безліччю факторів. Наприклад, при виробництві льоду на Олімпійських стадіонах застосовується сама передова технологія сучасності – транскритична бустерна система охолодження вуглекислого газу (кит. 二氧化碳跨临界值制冷系统). Вона дозволяє знизити викиди вуглекислого газу при виробництві льоду до нуля і підвищити енергоефективність майже на 30%. Однак, ложкою дьогтю можна назвати те, що на виробництво снігу для Олімпійських трас було витрачено таку кількість води, якої вистачило б напоїти 100 мільйонів чоловік на добу, як повідомляють світові ЗМІ, тому що як відомо, Пекін – не єдине відносно безсніжне олімпійське містечко [2].

Мініатюрний факел під час відкриття зимових Олімпійських ігор у Пекіні, на думку організаторів, допоміг продемонструвати, тендітність нашої цивілізації, та такі екологічні зміни як нестача води, зміну клімату. Показати, що захист навколишнього середовища – це турбота кожного з нас.

Література

1. Норман Фостер: 7 лучших работ архитектора. Mariela Martínez.– режим доступа: // <https://www.admagazine.ru/article/norman-foster-7-luchshih-rabot-arhitektora> (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
2. Почему главный олимпийский факел настолько крошечный? – режим доступа: // https://www.servioline.com/article/pochemu_glavnyy_olimpiyskiy_fakel_nastolko_kroshechnyy/ (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
3. Спортсмены-олимпийцы. Олимпийские игры (Пекин, 2008 г.) .– режим доступа: // <http://www.olimpic.su/pekin2008.html> (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
4. 北京丰台站– режим доступа: // <https://baike.baidu.com/item/%E5%8C%97%E4%BA%AC%E4%B8%B0%E5%8F%B0%E7%AB%99/57167045?fr=aladdin> (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
5. 京石客运专线下半年建成 丰台火车站成高铁总站 – режим доступа: // <http://news.huochepiao.com/2012-7/20127278082856.htm> (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
6. 京广客运专线将引入新丰台站– режим доступа: // <https://web.archive.org/web/20121121133154/http://news.163.com/10/0729/02/6CNQPLVG00014AED.html> (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
7. 京石客运专线下半年建成 丰台火车站成高铁总站– режим доступа: <http://news.huochepiao.com/2012-7/20127278082856.htm> (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
8. 京广客运专线将引入新丰台站– режим доступа: // <https://web.archive.org/web/20121121133154/http://n>

- ews.163.com/10/0729/02/6CNQPLVG00014AED.html (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
9. 中国‘十三五’新建44个机场, 你去过几个? – режим доступу: // <https://baijiahao.baidu.com/s?id=1669740288792602931&wfr=spider&for=pc>. (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
10. 中国城市轨道交通线路 – режим доступу: // <https://baike.baidu.com/item/%E4%B8%AD%E5%9B%BD%E5%9F%8E%E5%B8%82%E8%BD%A8%E9%81%93%E4%BA%A4%E9%80%9A%E7%BA%BF%E8%B7%AF/24346585?fr=aladdin> (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
11. news.163.com – режим доступу: // <https://web.archive.org/web/20121121133154/http://news.163.com/10/0729/02/6CNQPLVG00014AED.html>. (дата звернення: 25.03.2022) – Назва з екрана.
12. 北京冬奥会, 留下了哪些文化遗产? | 报告解读 – режим доступу: // <https://new.qq.com/omn/20220307/20220307A0BLYA00.html> (дата звернення: 27.05.2022) – Назва з екрана.

Малахова Ю.В. Олімпіади в Китаї: історія і сучасність.

У статті розглянуто дві Олімпіади, які пройшли у Пекіні відповідно у 2008 та 2022 роках.. Мета статті – розглянути ХХІХ літні Олімпійські ігри, які проходили в Пекіні з 8 по 24 серпня 2008 року та ХХІV зимові Олімпійські ігри, які відбулися з 4 по 20 лютого 2022 року в Пекіні. Також охарактеризувати які зміни відбулися в китайському суспільстві за ці часи. При написанні статті були використані наступні методи і прийоми дослідження,

як: описовий метод, що включає прийоми спостереження, інтерпретації, узагальнення.

Ключові слова: XXIX літні Олімпійські ігри, XXIV зимові Олімпійські ігри, швидкісні залізниці, пекінські аеропорти, пекінський метрополітен, корисні додатки.

Малахова Ю. В. Олимпиады в Китае: история и современность.

В статье рассмотрены две Олимпиады, которые прошли в Пекине соответственно в 2008 и 2022 годах. Цель статьи – рассмотреть XXIX летние Олимпийские игры, которые проходили в Пекине с 8 по 24 августа 2008 года и XXIV зимние Олимпийские игры, которые состоялись с 4 по 20 февраля 2022 года в Пекине. Также охарактеризовать какие изменения произошли в китайском обществе за это время. При написании статьи были использованы следующие методы и приемы исследования: описательный метод, включающий приемы наблюдения, интерпретации и обобщения.

Ключевые слова: XXIX летние Олимпийские игры, XXIV зимние Олимпийские игры, скоростные железные дороги, пекинские аэропорты, пекинский метрополитен, полезные приложения.

Malakhova Y. V. Olympiads in China: history and modernity.

The article is devoted to the analysis of two Olympic Games that were held in Beijing in 2008 and 2022 years. The purpose of the article is to characterize the XXIX Summer Olympic Games, which were held in Beijing from August 8 to August 24, 2008 and the XXIV Winter Olympic Games, which were held from February 4 to February 20, 2022 in Beijing. Also describe what changes have taken place in Chinese society during these times. In

this article used the following methods and techniques of research: descriptive method, which includes methods of observation, interpretation, and generalization.

Keywords: XXIX Summer Olympic Games, XXIV Winter Olympic Games, high-speed railways, Beijing airports, Beijing subway, useful applications.

УДК 811.512.221:316.722

КРАТКОЕ ВВЕДЕНИЕ В ИСТОРИЮ ИССЛЕДОВАНИЙ НАНАЙСКОЙ КУЛЬТУРЫ В КИТАЕ

Чэнь Ци кандидат культурологии, пост-доктор
исторического факультета Института гуманитарных
наук
университета Цинхуа (КНР)

Согласно соответствующим исследованиям и историческим данным, изучение культуры нанайцев в Китае можно разделить на три периода.

Период от династии Цинь до династии Цин является периодом составления исторических документов. Описание гольдов и нанайцев в этот период в основном представлено в различных исторических документах. В настоящее время исследования все еще остаются на стадии записи и еще не достигли этапа проведения углубленных изысканий.

Соответствующие исторические документы, такие как: «Бамбуковые анналы», «Исторические записки», исторические хроники династии Хань», «Официальные исторические хроники периода Троецарствия», «Книга об эпохе Суй», «Старая история Тан» - история династии Тан, «Новая история династии Тан», «Исторические хроники династии Ляо», «официальная история чжурчжэньской династии Цзинь» и пр. В этих исторических документах описывается среда обитания, социальная организация и национальная жизнь предков гольдов Су Шэней, народа, проживающий на территории Маньчжурии в I тыс. н. э.), Илоу (древних племен, живших в начале нашей эры на территории современного Приморского, Хабаровского краев, Еврейской автономной области России и современных китайских провинций Цзилинь, Хэйлуцзянь), мохэ (тунгусской народности на территории Сев.-Вост. Китая, народностей Жэньцзи и «Чжурчжэнь».

А также официальные исторические документы династии Цин, такие как «Историческая хроника правления династии Цин» и «План сбора податей императорским двором династии Цин» и пр., другим примером являются сочинения авторов, не

относящихся к кругу чиновников, «Описание пейзажа около старинной башни Нин» и «Снаружи» Чжан Сюяня, "Краткая история старинной башни Нин" У Чжэньчэня, "Краткая история Лю Бянь " Ян Биня, "Сводка по защите северо-восточных границ" Цао Тинцзе, "Краткое изложение обстановки восточной стороны Сибири", "Три северо-восточные провинции на картах".

Хотя приведенные выше труды не являются монографиями о гольдах, тем не менее, описания представителей этой народности имеют довольно большую ценность, и они также являются важными материалами для изучения жизни нанайцев, потомков гольдов в наши дни.

С начала XX века до 1960-х годов это был этап научных тематических исследований. Первым китайским ученым, который провел углубленное исследование и изучение народности гольдов, был знаменитый этнолог г-н Лин Чуньшэн. После трехмесячного исследования на месте в 1934 году Институт истории и филологии Национальной академии Синика официально опубликовал отчет г-на Лина Отчет о проведении исследований, названный: «Народность

гольдов в низовьях реки Сунгари».

Книга состоит из четырех частей: древние народы Северо-Востока и народность гольдов, культура, язык и сказания гольдов. Эта книга является первой научной монографией, в которой проводится всестороннее и систематическое изучение и обсуждение особенностей народности гольдов в Китае с использованием современных этнологических теорий и методов. Она является базовым трудом для изучения народности гольдов в Китае и классическим научным трудом современной антропологии в Китае. Эта работа также обеспечивают теоретическую и методологическую основу для дальнейшего изучения истории этнических групп на территории Китая. Во второй части книги анализируются и обсуждаются религиозные верования народности гольдов. После публикации книги «Народность гольдов в низовьях реки Сунгари» термин «Хэчжэ (гольды)» приобрел популярность и стал официальным названием народности гольдов в Китае.

Хотя в научном плане достижения книги огромны, у нее также есть свои недостатки. Первое, содержание ограничено историческими предпосылками и условиями того времени. Содержание книги включает только

материалы о народности хэчжэ в Китае, и она не затрагивает народности хэчже на территории бывшего Советского Союза (нанайцы). Во-вторых, в книге в основном рассматриваются все аспекты жизни народности хэчжэ в Китае в начале 20-го века. Более ранняя примитивная и простая традиционная культура народности хэчжэ не рассматривается, не говоря уже об обсуждении вопросов о закономерностях социально-культурного развития народности хэчжэ.

После 1980-х годов двадцатого столетия исследования китайских ученых относительно различных аспектов жизни народности хэчжэ постепенно вступили в этап бурного расцвета. Под руководством Института литературы Китайской академии общественных наук, Общества этнических исследований провинции Хэйлунцзян и Музыкальной ассоциации провинции Хэйлунцзян было собрано и переведено значительное количество материалов народной литературы народности Хэчжэ, затем они были отсортированы и, наконец, опубликованы на китайском языке в журнале "Народная литература провинции Хэйлунцзян", редактируемом и издаваемом Ассоциацией этнических исследований провинции

Хэйлунцзян. Таким образом, были не только предоставлены материалы для развития литературных исследований Хэчжэ, но и ценная информация для развертывания исследовательской работы в области истории, общественного строя, экономики, культуры и религии народности хэчжэ.

В книге Лю Чжунбо «Представители народности Хэчжэ» (Народное издательство, 1981), в разделе о религиозных верованиях обсуждаются особенности шаманизма, одежды и предметов поклонения этнической группы Хэчжэ.

Лю Сяомэн, Дин Ичжуан в своей книге "Шаманизм и народности северо-восточного региона "(издательство Jilin Education Publishing House, 1990), не затрагивают аспекты жизни нанайцев, живущих на территории России.

Сейин, в «Шаманизм в Северо-Восточной Азии» (China Social Science Press, 1998), подробно рассматривает конкретные вопросы, такие как процесс, в ходе которого человек становится заклинателем духов, колдовские ритуалы, концептуальные системы, а также ритуальная утварь и одежда в шаманизме Северо-Восточной Азии, Японии, Южной Кореи и Китая.

Мэн в работе Хуэйина "Шаманизм народов Северного Китая" (Издательство научной литературы, 1998 г.) подробно анализируются верования шаманизма северных этнических групп. В главе 8 обсуждаются направления, ритуалы и иерархия в шаманизме народности Хэчжэ. Племя хэчжэ. Хуан Рэньюань, в "Исследования первобытных религиозных верований нанайцев, айнов и представителей народности Хэчжэ"(Народное издательство Хэйлунцзян, 1987). В этой книге проводится сравнительное исследование шаманизма трех народностей - хэчжэ, нанайцев и айнов. Обсуждает аспекты исследования шаманизма, поклонение богам в шаманизме, магический шаманизм, шаманские идолы, магические предметы, религиозные представления в шаманизме, мифология шаманизма и пр. Однако материалы, использованные в книге, в основном представляют собой китайские исторические документы и материалы археологических исследований, имеющие очевидное отношение к документам и результатам соответствующих исследований других стран.

Сборник эссе под редакцией Чжан Цзябина (издательство Harbin Publishing House, 2004) содержит в

общей сложности 38 статей. В книге собраны последние достижения в изучении народности хэчжэ в Китае за последние годы, ее содержание касается шаманистических верований. Особого внимания заслуживают рыболовство и охота, народная литература, система родственных связей и бытовые обычаи, а также знакомство с социальными и культурными обычаями нанайского народа в России. Кроме того, было проведено сравнительное исследование с этнической группой хэчжэ в Китае. Докторская диссертация Хао Цинюня «Сравнительное исследование социальных и культурных изменений в жизни народностей Хэчжэ и Нанайцев в 17-м и 20-м веках» (докторская диссертация Северо-Восточного педагогического университета, 2005 г.) рассматривает народности хэчжэ и нанайцев как единую, с исторической точки зрения, нацию. Подписание в середине 19 века российско-китайского Айгуньского договора (1858 г.) и китайско-российского Пекинского договора стало переломным моментом. В третьей главе описывается сложившееся за 150 лет с 17 до середины 19 века социально-культурные особенности народности Хэчжэ, включая предков, ныне живущих на территории

Китая представителей народности хэчжэ, а также нанайцы и ульчи, живущие на территории России. А именно особенности первобытного кланового общества, основанного на единой экономической производственной модели рыболовства и охоты, а также на культуре рыболовства и охоты, в которой доминировал шаманизм. В четвертой главе обсуждаются изменения в традиционной социальной культуре народности хэчжэ в Китае и традиционной социальной культуре нанайцев (включая народ ульчи) в России, произошедшие в течение 150 лет начиная с середины XIX века, сравниваются сходства и различия в социальных и культурных изменениях в жизни представителей этих народностей, живущих на территории двух стран. Считается, что в этот период шаманизм уже покидает историческую сцену, большинство нанайцев исповедуют православие, а представители народности хэчжэ в основном атеисты. Докторская диссертация Хэ Юфана "Сравнительное исследование изменений в культуре народностей хэчжэ и нанайцев" (Докторская диссертация Центрального университета национальностей (Пекин), 2007 г.) С точки зрения этнологии, культура народности хэчжэ с

середины XIX века разделилась на две части –до и после этого рубежа. Исследование и сравнительное исследование, исследование горизонтальных культурных изменений раскрывают системную последовательность в процессе образования традиционной культурной среды национальностей хэчжэ и нанайцев. В Китае имеется большое количество связанных с этой темой работ, таких как "Обычаи народностей Хэчжэ" Хуана Рэньюаня (издательство Центрального университета национальностей (Пекин),1992); "Народность Хэчжэ на территории Китая" Шу Цзинсяна (Народное издательство Хэйлунцзян, 1999 г.); Ю Сяофэй и Хуан Рэньюань. Сравнительное исследование культур хэчжэ и айнов (Народное издательство Хэйлунцзян, 2001 г.); Чжан Цзябинь и Лу Гуйцзы «Тунгусы в долине Хэйлунцзян» (издательство Харбин, 2003 г.); Хэ Сюэцзюань, «Находящаяся под угрозой исчезновения народность Хэчжэ» (издательство просвещения Хэйлунцзян, 2005 г.); Сэн Юаньхан, Лю Минь, «История, Исследование развития культуры и общества народности хэчжэ (Народное издательство Хэйлунцзян, 2014 г.); Хао Цинюнь и Цзи Юешэн, «Исследование социальных и

культурных изменений народности хэчжэ»
(издательство Learning Publishing House, 2016 г.).

Кроме вышеупомянутых произведений, имеются научные работы, касающиеся изучения народностей хэчжэ и нанайцы. Ю Цюаньчжун опубликовал книгу «Превосходство и трансформация смерти- Критический анализ шаманских легенд – народностей Хэчжэ – и нанайцев» в 1998 году в серии «Национальная серия Хэйлунцзян». Приступая к работе с точки зрения родного языка народности Хедже-Нанай, посредством интерпретации изначальной шаманской мифологии этих народностей, мы можем глубже понять трансцендентность и трансформацию представлений о смерти в мифологии народностей Хедже-Нанай и ее культурную коннотацию в их родном языке.

В опубликованном в журнале «Социальные науки Хэйлунцзян» исследовании «Хадо, сравнение различных основополагающих мифов народностей хэчжэ-нанайцы». Миф «Хадо» анализируется с точки зрения языка хэчжэ-нанай, и «Важности мифа о «Хадо» для укрепления национального самосознания Хэчжэ-Нанайцев.

В 2014 году Лю Сяочунь опубликовал

«Исследование коренных и трансграничных народностей Дальнего Востока России» в «Heilongjiang Ethnic Series (Bimonthly)» (2014 выпуск 6). Все они связаны с этническим распределением Хэчжэ и Нанайцев, экологической средой их обитания. историческим происхождением и формированием трансграничных этнических групп. Объясняются особенности формирования традиционной социальной культуры хэчжэ и нанайцев, хода процесса появления изменений в социально- культурной жизни хэчжэ и нанайцев.

В 2015 году Елена Павловна Лебедева и Чжан Сун перевели книгу «О народной литературе нанайцев» и опубликовали в «Маньчжурских исследованиях» (2015, 1-й выпуск), также опубликовали обсуждение устного творчества нанайцев в двух жанрах: Трунгу и Нингельман.

В 2017 году Ян Сюэ и Су Минчжэ опубликовали книгу «Оцифровка трансграничных национальных архивов изобразительного искусства трансграничных этнических групп Хэчжэ и Наная», в которой изучили возможность оцифровки архивных данных в области изобразительного искусства Хэчжэ и Нанайцев с точки

зрения использования таких методов, как, использование съемки и оцифровки архивов, оцифровка чертежей, моделирование, оцифровка путем создания виртуальной реальности, оцифровка информационных систем и других методов.

Подводя итог, можно сказать, что текущие исследования китайских ученых в области изучения нанайского народа, будь то на основе сбора древних исторических материалов или недавних и современных исследовательских работ, позволили им достичь выдающихся достижений, которые являются теоретической поддержкой для наших исследований по истории культуры. Нанайского народа. Однако нам не следует останавливаться на достигнутом, мы должны и дальше укреплять обмен опытом с отечественными и зарубежными учеными, что поможет вывести исследования нанайского народа на качественно новый уровень.

Список литературы:

1. "Бамбуковые анналы", Шанхай; Коммерческая пресса, 28-й год Китайской Республики (1939).

2. (Династия Хань) Сыма Цянь: «Исторические записки», Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1959.
3. (Династия Хань) Бань Гу, Ян Шигу и др.: «Историческая хроника династии Хань», Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1962.
4. (Династия Южная Сун) Фан Пань: «История династии Поздняя Хань», Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1965.
5. (Цзинь) Чэнь Шоу: «официальные исторические хроники периода Троецарствия», Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1959.
6. (Династия Тан) Фан Сюаньлин и другие: «История династии Цзинь», Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1974.
7. (Династия Тан) Вэй Чжэн и др.: «Книга об эпохе Суй», Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1973.
8. (Династия Юань) Туотуо: "История династии Ляо", Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1974. династия Поздняя Цзинь)
9. Лю Гоу и др.: "Старая история Тан", Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1975.

10. (Династія Тан) Оуян Сю, Сун Ци и др.: «Новая история династии Тан», Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1975.
11. (Династія Юань) Туотуо и др.: " официальная история чжурчжэньской династии Цзинь ", Пекин: Китайское книгоиздательство Чжунхуа, 1974.
12. (Династія Мин) Чжан Тинюй и др.: «История Мин», Пекин: Книжная компания Чжунхуа, 1974.

Чень Ци Короткий вступ в історію досліджень

нанайської культури в Китаї. Після розпаду

Радянського Союзу регіон Північно-Східної Азії

опинився у фокусі уваги світової політики. Будучи

народом, здавна, що займається рибальством і

полюванням на території Північно-Східної Азії, нанайці

повною мірою є свідками всього ходу її історичного

розвитку. В останні роки в Китаї з'явилася група вчених,

що займаються вивченням нанайської культури. Автор

намагається проаналізувати і прокоментувати

результати дослідження нанайської культури в Китаї,

сподіваючись зробити внесок в її вивчення свій

скромний внесок.

Ключові слова: нанайці, Північно-східна Азія,

культурологія, Китай.

Чэнь Ци Краткое введение в историю исследований

нанайской культуры в Китае. После распада

Советского Союза регион Северо-Восточной Азии

оказался в фокусе внимания мировой политики. Будучи

народом, издавеле, занимающимся рыболовством и

охотой на территории Северо-Восточной Азии, нанайцы

в полной мере являются свидетелями всего хода ее

исторического развития. В последние годы в Китае

появилась группа ученых, занимающихся изучением

нанайской культуры. Автор пытается проанализировать

и прокомментировать результаты исследования

нанайской культуры в Китае, надеясь внести в её

изучение свой скромный вклад.

Ключевые слова: нанайцы, Северо-восточная Азия,

культурологія, Китай.

Chen Qi A brief introduction to the history of Nanai

culture studies in China. After dissolution of the Soviet

Union, the Northeast Asia region became the focus of world

politics. Being a people engaged in fishing and hunting on

the territory of Northeast Asia since ancient times, the Nanai

people are fully witnesses of the entire course of its

historical development. In recent years, a group of scientists

engaged in the study of Nanai culture has appeared in China. The author tries to analyze and comment on the results of the study of the Nanai culture in China, hoping to make a modest contribution to its study.

Keywords: Nanais, Northeast Asia, cultural studies, China.

УДК 821.161.1:398+821.58:398

**СОПОСТАВИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ
РУССКИХ И КИТАЙСКИХ ПОСЛОВИЦ В
ЯЗЫКОВОМ И КУЛЬТУРНОМ
АСПЕКТАХ**

Вэнь Сюэмэй старший преподаватель
института иностранных языков
Хэбэйского педагогического университета
(КНР)

Вень Сюемей Порівняльний аналіз російських і китайських прислів'їв в мовному і культурному аспектах. До безцінних скарбів фольклору будь - якого народу, відносяться прислів'я-короткі влучні вирази, які образно і лаконічно передають нащадкам висновки з життєвого досвіду багатьох поколінь предків. Знання прислів'їв того народу, мову якого вивчаєш не тільки сприяє кращому оволодінню мовою, а й кращому розумінню способу мислення і характеру народу, так як дух народу і мудрість відбилися в них. У прислів'ях отримали відображення всі сфери життя, такі як політика, економіка, культура, військова справа, побут і життя народу тощо. Прислів'я дають позитивну або негативну оцінку, використовуючи стилістичний спосіб порівняння, метафори, уособлення тощо. Порівняння прислів'їв китайського і російського народів показують, що спільне мають ці народи, що в свою чергу сприяє

зближенню і зміцненню взаєморозуміння. Також порівняльний аналіз прислів'їв в російській і китайській мовах допомагає філологам глибше зрозуміти традиційну культуру Китаю і Росії.

Ключові слова: прислів'я, порівняльний аналіз, російська та китайська мови, мовна стилістика

Вэнь Сюэмэй Сопоставительный анализ русских и китайских пословиц в языковом и культурном аспектах. К бесценным сокровищам фольклора любого народа, относятся пословицы - краткие меткие выражения, которые образно и лаконично передают потомкам выводы из жизненного опыта многих поколений предков. Знание пословиц того народа, язык которого изучаешь не только способствует лучшему овладению языком, но и лучшему пониманию способа мышления и характера народа, так как дух народа и мудрость отразились в них. В пословицах получили отражение все сферы жизни, такие как политика, экономика, культура, военное дело, быт и жизнь народа и т.д. Пословицы дают положительную или отрицательную оценку, используя стилистический способ сравнения, метафоры, олицетворения и т.д. Сравнение пословиц китайского и русского народов показывают, что общее имеют эти народы, что в свою очередь способствует сближению и укреплению взаимопонимания. Также сопоставительный анализ пословиц в русском и китайском языках помогает филологам глубже понять традиционную культуру Китая и России.

Ключевые слова: пословицы, сопоставительный анализ, русский и китайский языки, языковая стилістика

Wen Xiumei Comparative analysis of Russian and Chinese proverbs in linguistic and cultural aspects. The

priceless treasures of folklore of any nation include proverbs - short apt expressions that figuratively and concisely convey to descendants conclusions from the life experience of many generations of ancestors. Knowledge of the proverbs of the people whose language you study not only contributes to a better mastery of the language, but also to a better understanding of the way of thinking and character of the people, since the spirit of the people and wisdom are reflected in them. The proverbs reflect all spheres of life, such as politics, economics, culture, military affairs, everyday life and the life of the people, etc. Proverbs give a positive or negative assessment using a stylistic way of comparison, metaphors, personification, etc. Comparison of proverbs of the Chinese and Russian people's shows that these peoples have in common, which in turn contributes to rapprochement and strengthening mutual understanding. Also, a comparative analysis of proverbs in Russian and Chinese helps philologists to understand the traditional culture of China and Russia more deeply.

Keywords: proverbs, comparative analysis, Russian and Chinese languages, linguistic stylistics

У народа в Китае и России своя концепция отношения к природе, определенным событиям, явлениям в обществе, отношения между людьми, народному характеру и т.д., и такая языковая своеобразность ярко отражается в речевом выражении, в том числе в пословицах двух стран.

Русский и китайский языки относятся к разным языковым семьям, существуют различия между двумя этими языками, морфологическими и синтаксическими чертами. Несмотря на эту разницу, существует немало сходства в употреблении слов и выражений. Таким образом, сравнивая пословицы в двух языках, это

помогает нам не только лучше понять коннотации этих пословиц, но и освоить русский язык на основе языковой культуры.

Многие филологи в Китае занимаются сопоставлением китайских и российских пословиц. Эти исследования в основном проводились с точки зрения семантики, культурных различий, в некоторых из них пословицы исследуются в аспекте их форм выражения и их метафорических образных фигур. А в данной статье сравниваются русские пословицы с китайскими эквивалентами с точки зрения перевода, дается глубокий анализ национальной и культурной разницы между двумя странами. Все пословицы, которые анализируются в данной статье, можно разделить на пять категорий.

Первая категория: Пословицы, которые переводятся дословно, имеют китайские эквиваленты, отражают одинаковые когнитивные и культурные аналогии между Китаем и Россией. Эти пословицы имеют китайские эквиваленты, переводятся дословно, они отражают одинаковое понятие. Например:

В русском языке есть такие пословицы, которые переводятся на китайский язык дословно, и полностью совпадают с китайским эквивалентом по смыслу. Например: “Куй железо, пока горячо” 趁热打铁; “Лучше один раз увидеть, чем сто раз услышать” 百闻不如一见; “Любовь золотом не купишь” 金钱买不到爱情; Береги платье снову, а честь смолоду. 爱惜衣服从新开始, 爱护荣誉从小做起; Дело мастера боится. 事怕行家; “Век живи, век учись” 活到老, 学到老; “Ученье свет, а не ученье тьма” 学则明, 不学则暗 и т.д.

Вторая категория: Пословицы, которые переводятся частично дословно, но имеют китайские эквиваленты и отражают когнитивные и культурные

сходства между Китаем и Россией. Коннотация пословиц данной категории сходна, перевод с русского языка частично дословный. Большинство из них имеет эквиваленты в китайском языке. Например: “Жизнь прожить – не поле перейти” 生活不是轻而易举的; В этой пословице “жизнь прожить” переводится дословно на китайский язык “过日子”, “не перейти поле” переводится на китайский “不是走过田地”, в русском языке эта пословица в смысле “прожить жизнь не так легко, как перейти поле”, она переводится дословно на китайский язык “过日子不是走过田地”. Такой дословный перевод легко понимается китайцами, и переводится “生活不是轻而易举” или “生活不易”. Приведем ещё один пример “Выносить сор из избы” “家丑外扬”. В русском языке эта пословица имеет такой смысл: рассказать другим о ссоре в своей семье. Эта пословица переводится дословно на китайский язык “从家里往外倒垃圾”. Такой дословный перевод используется только в таком случае, когда уборку делают. А если употребляется как пословица, то нужно переводит согласно смыслу, поэтому используется такой китайский эквивалент “家丑外扬”. Таких пословиц немало: “С волками жить – по-волчьи выть” 入乡随俗; “Свалить с большой головы на здоровую” “嫁祸于人”; “Без труда не выловишь и рыбку из пруда” “不劳动者不得食” и т.д.

Третья категория: Пословицы, которые не имеют китайских эквивалентов, переводятся с учётом религии. Они связаны с религией, но не находят эквивалентный перевод в китайском языке, поэтому переводят с учётом религиозной коннотации.

Православное христианство играет ведущую роль в формировании мировоззрения российского

народа. Бог является верховным богом, которому поклоняются христиане, такие фразы часто встречаются в русскоязычных пословицах: Например: “Все мы под Богом ходим” “大家都在上帝的意志下生活”; “В малом Бог и в великом Бог” “上帝无所不在”; ”Жить – Богу служить” “人生在世, 听命上帝” и тому подобное. Эти пословицы легко понимаются, если иметь представление о христианстве, но существуют такие пословицы, которые трудно понять и перевести без знания религии. Это такие пословицы как “Дорого яичко к Христову дню” “送红鸡蛋要赶复活节; 雪中送炭”; “Не всё коту масленица, будет и великий пост” “猫儿也不是天天过射肉节, 总有天大斋的一天; 好景不长”и т.д. Китайцам сложно понять, почему яичко дорого, и что такое Христов день, не имея религиозных знаний. В России много религиозных праздников, в том числе Пасха, Масленица, Великий пост и т.д. Среди этих праздников самый торжественный – это Пасха, то есть Христов день. По традиции в этот день русские ходят друг к другу в гости, готовят и дарят крашеные яички, отмечая воскресение Иисуса. Зная это всё легко понять значение пословицы “Дорого яичко к христову дню”. В китайском языке нет её эквивалента, но по смыслу “принести что-либо в нужный момент” переводится на китайский язык “雪中送炭”; “Не всё коту масленица, будет и великий пост” также переводится, таким образом, переводится. Масленица и великий пост – религиозные праздники в России, по традиции во время великого поста люди не едят мясо, не развлекаются, а за неделю до этого – люди едят то, что хотят. И вот здесь “Не всё коту масленица, будет и великий пост”

переводится на китайский язык по смыслу “好景不长”.

Четвертая категория: Пословицы, в которых отражают национальный обычай и традиционную культуру России, переводятся с переносным значением, в переводе отсутствует китайское эквивалентное выражение.

Некоторые русские пословицы связаны с обычаями, отражающими национальные особенности. Например: “В Тулу со своим самоваром не ездят” “去图拉不用带茶炊, 指多此一举”; Известно, что в Туле производят самовары, так поэтому, очевидно, взять с собой самовар в Тулу было лишним. По такой же модели переводятся на китайский язык “多此一举”. Далее рассмотрим: “Со снегом и паром, так не будешь старым” “常用雪和蒸汽, 你就不会老”. Зимой россияне любят купаться в банях, хлопать по телу веником, сделанным из берёзовых веток, а после этого они прыгают в сугроб или в прорубь. Русские считают, что резкие перепады температуры тела могут благотворно повлиять на здоровье. В этой пословице нет эквивалента в китайском языке, но смысл её легко понятен, тем кто знает об обычаях в русской бане. Следующая пословица, которую мы рассмотрим “Не хлеб за брюхом ходит, а брюхо за хлебом” “天上不会掉馅饼”; “хочешь есть калачи, не сиди на печи” “想吃面包圈, 别坐火炉上” и тому подобные, тоже относятся к такому виду пословиц.

Пятая категория: Пословицы, которые описывают исторические события, переводятся дословно, поэтому эти пословицы не могут иметь эквиваленты в китайском языке.

Многие русские пословицы имеют тесную связь с историей или имеют связь с историческими

лицами. Русские пословицы обобщают важные события истории краткими формулировками. В них часто упоминается место и участник исторического события, где оно произошло. Например: “Немного гостил Наполеон в Москве, и нагостился”
“拿破仑到莫斯科作客,一会儿就够了”. Эта пословица связана со знаменитым событием Отечественной войны 1812 года. 12 июня 1812 года Наполеон вторгся в Россию без объявления войны. Наполеон захватил Москву, но это был пустой город. Внезапно командующий российской армией Кутузов нанёс ответный удар, и одним махом одержал победу, выгнав французскую армию из России сокрушая миф о непобедимости Наполеона. Эта пословицу сложно понимать, если не знать об истории. “Москва от копеечной свечки загорелась”
“莫斯科因一戈比的蜡烛而燃烧起来”. Согласно историческим данным, в 1493 и 1737 годах в Москве дважды вспыхивали крупные пожары из-за горящих свечей. Старые здания московского города в то время были в основном деревянными, а свечи внутри церкви воспламенялись не только внутри, но и поджигая целые города. Эта пословица предупреждает людей о том, что даже свеча может вызывать серьёзные последствия. “Москва слезам не верит” пословица, которая тоже относится к такой категории. Этим пословицам в китайском языке нет эквивалента.

Таким образом, русские пословицы – малый жанр народной прозы, представляющий собой образное суждение, афоризм с завершённой структурой, характеризующий ситуацию или человека. Образность пословиц строится на зримых параллелях между описываемыми ситуациями и окружающим миром. Пословицы часто организованы ритмически,

поэтому они очень часто употребляются и в устной, и в разговорной речи.

Некоторые пословицы имеют много различий в переводе с одного языка на другой. Изучение и сопоставления пословиц поможет нам понять их сущность и культуру Китая и России.

Литература

1. Даль В.И “Пословица русского народа”. М, 1984. стр. 9
2. Соблёв А.И. “Русские пословицы и поговорки”. М. 1983.стр. 20
3. Би Юйхуй “ о контрастном переводе фразеологизмов и пословиц в русском и китайском языках” 《Вестник Цзилиньского университета》 1995. стр.92
4. Фэн Вэйцин “Анализ культурных коннотаций собственных имён в пословицах русского языка” 《Прогресс науки и техники》 2016. стр.231
5. Чень Хао “Сравнительное исследование пословиц в русском и китайском языках” Дипломная работа аспирантов Ланьчжоуского университета 2016. стр.19
6. У Фан Линь Чжибинь “Анализ понятий о пословице в русском и китайском языках” 《Вестник Цзямусыского педагогического института》 2013. стр. 277

Наукове видання

Збірник матеріалів

Міжнародної науково-практичної конференції «Україна- Китай: діалог культур» та Міжнародної науково-практичної конференції «Сучасні тенденції сходознавства»

Редакційна колегія:

Федічева Н.В., канд.пед.наук, доцент, завідувач кафедри східних мов (відпов. редактор);

Жуйкова О.М., старший лаборант кафедри східних мов (відпов. секретар);

Перепадя Д.О., доцент;

Борзова О.Д., викладач.

За заг. ред. канд.пед.наук, доцента, завідувача кафедри східних мов Федічевої Н.В.

Коректор – Жуйкова О.М.

Комп'ютерне макетування – Жуйкова О.М.

Відповідальні за випуск:

Федічева Н.В., канд.пед.наук, доцент, завідувач кафедри східних мов (відпов. редактор);

Жуйкова О.М. старший лаборант кафедри східних мов (відпов. секретар).

Видавець і виготовлювач

Видавництво Державного закладу

«Луганський національний університет імені Тараса Шевченка»

Адреса: м. Полтава, вул. Ковалія, 3

E-mail: mail@luguniv.edu.ua

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК ґ 3459 від 09.04.2009 р.